

ബുദ്ധഗവീഷകൻ.

റഹാക്കത്താവ്

മുതൽിരിങ്ങോട്ട് ഭവതാതന്ത്ര നമ്പുതിരിപ്പാട്.

പ്രകാശകരണം

വി. ടി. മുരേഖൻ, തൃതാല.

മുഖരണ്ടികൾ.

റഫക്റ്ററാവ്

മുതൽവിന്ദോഷ വാതാവലം നമ്പുതിരിപ്പം

പ്രകാശകരം

വി. ടി. എഡ്ഫോസ്, മുതാല.

മൃംഖ

അവതാരിക.

ഈ മതിന്നവയുടെ പതിവാണ്—എഴിയവരെ ‘മേൻ പിടി’പ്പിള്ള വിനോദിക്കൽ; തനിക്കാകാവു നേട്ടതേരാളം ബലമുഖയോഗിക്കുവെന്ന നടിച്ചകൊണ്ട് കട്ടിയോട്ടുടി ‘ഹസ്തി’ പിടിച്ചു്, അതു ഇളംവെപ്പതലി നേർ ബലപ്രധാനതാൽ താൻ പരാജിതനായെന്ന ഭാവം പുണ്ട് നിലന്തു വീഴുക—ഈ കട്ടംബന്ധങ്ങളിൽ ഒരു നടക്കം നടക്കുന്ന ഒരു സംഭവമാണ്. ‘എജമാനനായ കട്ടി’ എന്ന ചെറുകമ്പയിൽ മഹാകവി ടാഗോർ ഇതെത്തു തന്നെ നന്നായി ചിത്രീകരിച്ചിട്ടുണ്ടുകൂടിലും, മരൊരായ ദാഹരണംകൂടി ഇംഗ്ലീഷ് തത്പതതിനാവശ്യമാണെന്നു കരതിയാൽക്കിരാം, സാമീത്രലോകത്തിലും സമൃദ്ധായലോകത്തിലും കരയോലെ സ്ഥാനമുള്ള ശ്രീമാൻ മുത്തിരിപ്പേരു ട തന്നെ നോവലിനെ ലോകസമക്ഷം അവതരിപ്പിക്കുന്നു ഭാരമേറിയ ചുമതല വെറും ബംഗാരയ ഇംഗ്ലീഷ് ഇവനിൽ സമസ്തിച്ചുരു്.

ഈ പണി ഞാൻ കയ്യേഴ്ചുവാനുള്ള പ്രധാനമായ കാരണം, അതേൽക്കാണതോട്ടുടി സാധാരണമായി കര

വതാരകന്മാരുകാറുള്ള ഭാരമെന്നോം എനിക്കില്ലെന്ന സംഗതിയാണ്. നോമതു, മുത്തിരിങ്ങാടോ അദ്ദേഹ ത്തിന്റെ നോവലോ കരവതാരികയെ ആവശ്യപ്പെട്ടാൽ രിക്ക തത്കവണ്ണം ബഹുജനസ്ഥിയ്ക്ക് വിഷയിവീച്ചു കഴിഞ്ഞിരിയ്ക്കുന്നു. രണ്ടാമത്, കരവതാരികയിൽ എ മുത്തുന്ന സംഗതിക്കൊള്ളാനും വേണമെന്നില്ല, രംഗക്കൊള്ളെന്ന മുത്തിയാലും ശ്രാന്തതു സ്പീകരിക്കാമെന്നു് അദ്ദേഹം എ നോട് വംഡാനും ചെയ്തിരിക്കുന്നു. അതാണ് താനാലു മേ പറത്തത്തോ്: കട്ടിക്കൊള്ള ഫ്രാസാധിപ്പിക്കുവാൻജുള്ള വലിയവകുടെ ‘ഹസ്തിപിടിത്ത’ത്തിന്റെ സംമിത്രപ്പതിപ്പാണ് മുത്തിരിക്കുന്ന ഇം ആജതെ.

മുത്തിരിങ്ങാടിന്റെ നാനാവിഷയങ്ങളിലുള്ള ‘പരിവർത്തനങ്ങൾ’ സുപ്രസിദ്ധങ്ങളാണ്ടോ. എത്ര വിഷയത്തിലും, ഒരു പരിവർത്തനത്തിനാവേണ്ടിയാണ് അദ്ദേഹത്തിന്റെ നാവനങ്ങളുംതോ്; തുലിക ചലിക്കുന്നതോ്. അതോ ഇം നോവലിലും പ്രത്യക്ഷപ്പെട്ടിട്ടണെന്നതിൽ സംശയമില്ല. നന്ദുതിരിമാരുടെ സംഘരണായികസ്ഥിതിയെ അടിസ്ഥാനപ്പെട്ടത്തിയിട്ടുള്ള കരാവൃംധയികയിലെ നായികയാരംബാണോ? ‘അപ്പുന്നെന്ന മകൾ’—അടുത്ത കാലംവരെ സമുദായപരിജ്ഞാരികൾക്കിം സമുദായപ്രവർത്തകരാക്കണം പേരു കേൾക്കുവേണാശയ്ക്കും കലിക്കാണ്ടിക്കന്ന ഒരു ‘വിജം ന്തിയസ്തിപ്പി’; ഇപ്പുത്തെ സ്പത്തിനേയും കാരണവകുടെ കുടംബങ്ങളുടെതയും അവഹരിച്ച തടിച്ച കരുപ്പസമുദാ

യക്കനുക! അന്നുസമുദായാംഗമായ ഒരു യുവതിയുടെ ഫലേ
മെത്ത വിവർിച്ചുകൊണ്ടുള്ള ഈ നോവലിനു സമുദായി
ക്കനോവലെന്ന പേര് കൊടുക്കുന്നതു വണ്ണുന്നയാണെന്നു
'സംബന്ധനിശ്ചയിക' തും പഴയ സമുദായപ്രവർത്തക
നാർ പറയുമായിരിക്കും. പക്ഷേ, സംബന്ധനിശ്ചയി
നെക്കിലും, യുവനന്നൃതിപരിസമുദായം അതിൽ അരിഞ്ഞ
കൊള്ളേകയില്ല. കാരണം, അന്നുസമുദായങ്ങളുമായി
സൗഹരാംപൂർവ്വം പെരുമാറുകയുണ്ടു് ഒരു 'നായ' എത്ത മാ
ത്രമല്ല, ഭിന്നസമുദായങ്ങളില്ലും എത്തയായിക്കൊണ്ടുള്ള കേ
രളിയസമുദായമെന്ന ആദിത്താത്തരവെന്ന കൈക്കൊള്ളേ
ന്നവരാണോ നന്നൃതിപരിയുവാക്കുന്നാർ. അവർ സംബന്ധ
തെരുനിശ്ചയിക്കുന്നണേങ്കിൽ, 'മിന്റുവിവാഹം' അവ
ക്കാദിത്തമല്ലോത്തത്തിനാലല്ല; തത്കാലം സപജംതീയവിവാ
ഹംമാത്രം പ്രായോഗികമായതിനാലുണ്ടോ. തൊനിതു നി
ഞ്ചുംപൂർവ്വം പറയുന്ന, സപജാതീയവിവാഹമെന്ന ന
യം പ്രക്രിയാന്തരവരെ നിലനിഃത്തണ്ടല്ല; നിലനിശ്ചേ
ന്നതുമല്ല. നന്നൃതിപരിക്കനുകമാരെ അന്നുസമുദായങ്ങളി
ലെ പുരുഷന്മാർ വിവാഹം ചെയ്യാംവും കാലംവരെ
മാത്രമേ അതാവശ്രൂതിയുള്ളൂ. ആ കാലം എത്തൊക്കെ നിശ്ചി
ഷ്ടത്തിൽ വരുന്നാവോ, ആ നിമിഷത്തിലെ പഴമക്കാർ പ
റയും: “‘ഈവർ സമുദായപരിജ്ഞാരികർംപോലും! സപജം
തീയവിവാഹത്തെ എത്തിക്കുന്നവർ എത്തിനന്നയണ്ണോ സ
മുദായപരിജ്ഞാരികളുംകുന്നതോ?’”

യാവന്നുതിരിസമുദായമംഗികരിച്ചിട്ടുള്ള ഈ മഹാകിർമ്മാണ്, ‘അപ്പുവൻറെ മകൾ’ നന്നുതിരിസമുദായ തിനിനു നൽകുന്ന സന്ദേശം. ഇന്നാത്തെ സമുദായസ്ഥിതിക്കു സപജാതിയവിവാഹമാണ് പ്രായോഗികമാർത്താമന നു തെളിഞ്ഞിപ്പാൻവേണ്ടിയാണ്, അതു സുഖിലയും തന്നിൽ അന്വരകതയാണെന്നു നല്ല നിശ്ചയമുള്ളവഴിമായ സുലോചനയുടെ അന്വരാഗത്തിനു പ്രതിഫലം നൽകാതെ, നായകനായ മധു ‘ഇടിച്ചിറി’യെ സ്വീകരിച്ച തെന്നാണെന്നുകൊണ്ടിരിക്കുകമാറിൽ സെണ്ടാൻഡ്യും ദംഭിച്ചുകൊണ്ടുള്ള വേളിപ്പിള്ളത്തും ഈ ഫൂഡിങ്ങു എങ്കിൽ, തീച്ച്യായും ഗമകത്താവു മധു വിഃന്നയും സുലോചനയേയും മേളിപ്പിക്കമായിരുന്നു എന്നാണെന്നുവെന്നു വിശ്വാസം. അചിക്രംമായ ഭാവിയിൽ പ്രായോഗികമാവാൻ പ്രോക്കന മിന്റുവിവാഹമെന്നു അതു ദംഡം ‘അപ്പുവൻറെ മക’ിട്ടെ സാത്തപികാന്വരാഗത്തിലും, പക്ഷേ, ഇന്നു സപജാതിയവിവാഹംമാത്രമേ കാർത്തക്കൂർമായിട്ടുള്ള എന്ന പ്രായോഗികമുലത്തുപം മധുവിന്നെന്നു ഇടിച്ചിറിസ്പീക്കരണത്തിലും അടങ്കിയിട്ടുള്ളതിനാൽ, നന്നുതിരിമാരുടെ വൈവാഹികപരിവർത്തനയിന്നെന്നു തത്പര്യം പ്രയോഗവും ഇതിപട്ടണിയിട്ടുള്ളബന്ധന പറയാം.

ഈ ഗോവലിബില മഹാരാജാഡംഡം ‘എക്കിക്കരണ’മാണ്. ഓത്തില്ലാത്ത ഒരു നന്നുതിരിച്ചവാവും, അതുശ്രദ്ധാവാക്കലജാതയായ ഒരു യുവതിയും തമിച്ചുള്ള ചി

வாய்ம் கூகியும் ஏடுகிழலூபதை நாட்டித் தங்கள்காணாததை தீர்த்து பறிதாபகரமன்றே பரையானா.

ഞാന്യികം വിസ്തീരിക്കുന്നില്ല. എങ്കിലും, ഒരു താരികാകാരഗൺറ ചുമതലയായ ഇത്തംഴ്രടി ഞാൻ നിവൃത്തി കുറഞ്ഞു: “ശ്രീമാൻ മുള്ളിപ്പിങ്ങാടിന്റെ ‘അമ്പ്രഹണറ മകൾ’ എന്ന ഉൽക്കച്ചുസാമ്രാജ്യികാവ്യംയിക്കയെ പോതുണ്ടെന്ന് അവതരിപ്പിക്കുന്നതിൽ എൻഡീഷ് അതിരററ സന്ദേശം ചുമതലയില്ല.”

ഇ. എം. കെരളാസ്യത്തിപ്പാട്.

റന്റകാരൻറ കരിപ്പ്.

ഈ എഴിയ പുസ്തകത്തെ സൗഖ്യാദിപ്പിച്ചും
പരിശോധിച്ചതനു തുമാൻ കട്ടികളിലുമാരാവയർ
കളിൽ, റന്റകരനു വരന്താലോട്ടുനോത്ത
നൃതജന്മതയുണ്ട്.

മുത്തിരിംങ്ങംട വേത്താക്കൻ നയുതിരിപ്പം .

ആഭ്രത്തീരാക്കൾ.

നാളിം തിരുതിയും കാമ്മവെള്ളം എന്നും
 കുട്ടിയില്ല—കൈ ദിവസം പകൽ പതിറാടിതാണ്
 പ്രോം, പാലപ്പുള്ളിപ്പുഴയുടെ സിതാമോയ സികതാങ്ങ്
 വിൽ കുറുപ്പാക്കലായ അഞ്ചും കമാരനാർ പുത്തനാ
 യിക്കണ്ണവിടിച്ച കൈ കളി കളിപ്പാൻ വേണ്ട വട്ടംകൂട്ടക
 യാണ്. അനന്തരമനസ്സായ അവർ അപ്രോംഗം സുസ
 മല്ലാതിരാ വെയിലിന്റെ ചുടേം പ്രക്തിയുടെ വെ
 പിത്ര്രദ്ധാജീവിയും. അവർ കൈ മനിമേട—
 വലിയവർ അതിനു കട്ടിപ്പുറ ഏന്നാണുത്തേരേ പേര് ചു
 ണം—നിമ്മിപ്പുവാനാളി ഗ്രമമാണ്. കരാർ ആശാരി
 പ്രണി നോക്കുന്നു; മരൊരാർ കല്ലുന്റെ വേല തുടങ്ങുന്നു;
 ബാക്കിവേർ ഗ്രഹനിശ്ചിതിപ്പുവാനുമായ സാമഗ്രികൾ
 ശേഖരിപ്പുന്നു. അവർ രണ്ടുനാൾ തുടി കൈപ്പണ്ണംവ
 രാത്ര മംച്ചിപ്പുകൾ ഇടപ്പാറ ഇരക്കിവെച്ച വിത്രമിച്ചും

താങ്കിപ്പിടിച്ചും കൊണ്ടവരെന്നതു കണ്ണാൽ അഭിന്നയക
പ്രംബിദശമാർ ലജ്ജിച്ചപ്പോൾ. അവരെ കുറുമേം
പമ്മള്ളായ കണ്ണതിക്കയ്ക്കുമ്പോൾ കല്ലേക്കാണ്ടും മരംകൊണ്ടു
പണിയെടുത്ത ചുക്കങ്ങപ്പോൾ അവക്കല്ലു, അതു കാണ
നാവക്കരണ് വേദന തോന്തരക.

അതിനിടയിൽ അതാ, അവരെയിടയിൽ ഉൽ
ക്കടമായ ഒരു തക്കവും പ്രസ്തിവിരാമവുമണ്ണവുന്ന.
“അ നേരോം താൻ അരുശാര്യായില്ല; ഞതി കൊച്ചു് എന്നു
നാ അരുശാരി.” എന്നാരാഡി ശാരൂം വിടിപ്പുംപോഴെങ്കും
എല്ലാവക്ഷം അതു ഉദ്ദീശംതെന്ന കിട്ടണമെന്നായി. ക
യറിയേടതോളം ചുരു തക്കവാനായി മാറ്റാരാഴ്ചട
വുപ്പുടം. അതും ഒരു പ്രസ്തിപ്പും വഴിപ്പുടാതായി.
“ഈനു് അരുശാളേനോ അതുക്കോട്ടേ. നാശൈ തന്നിങ്ങാവം”
എന്ന ഒരു നയകോവിദനീരം സാന്തപ്പാതായി അതു വഴ
ക്കു് ഒരുവിധം തിന്നു. പണികൾ മുന്നേപ്പോലെ തുടങ്ങു.
അതു ചെറിയ ഗ്രഹത്തിനീരം അന്തംശത്തെ വരുത്തിട്ടും
വടിവെച്ചും പക്കത്തു്, കാഴ്രാ ഓഗ്രാമ്പംക്ക പട്ടണം
തെക്കിനി അടക്കാളി പുഴിവം മുതലായി ഒരു ഗ്രഹത്തിനാ
വല്ലുമുള്ള പ്രകക്കളെല്ലാമിട്ട്. അരംനാഴിക്കും, ഇലക
ഴിം ഇല്ലിക്കാലുകളിലുമായി അതികമനീയമായ ഒരു ചെറു
ഗ്രഹം വിരചിപ്പുണ്ട്.

മദ്ധ്യാഹ്നവിന്റുമാം കഴിഞ്ഞു് ഇരുന്തി ലംത്തുവരം
ചുരപ്പുട കൂളിർമാങ്കതൻ, വേലചെങ്കു വേപ്പണിന്തു ത

ഇൻ ആ പുവൽമേനിക്കെഴു പുന്നൻ; അവരുടെ നീർ റിമേൽ ചുംബിച്ചു; അവരുടെ കൈകൾക്കുള്ളിൽ കൈ വിരൽക്കാണ്ട് തത്രപ്പിടിച്ചു. സന്നിഹിതങ്ങളായ തീരുക്ക്ഷണങ്ങൾ, പണിക്കഴിത്തു ആ മനിമണ്ണവത്തിൽ വിരിഞ്ഞവാൻ, നീചലുകളാകന്ന നീലകംബുള്ളങ്ങൾ നീട്ടി ക്കൊട്ടക്കയംയി. പാലപ്പുള്ളിപ്പുഴയിലെ കാളിങ്ങളുടെ നാമനക്കിടാങ്ങൾ, ആ കുറാറന്മാരുടെ ശ്രൂതിയുടെ വരാനന്നവോലെ, നരകളാൽ വോട്ടിച്ചിരിച്ചുകൊണ്ടു കുറയിലേപ്പു ധാരാളകയറ്റവാൻ ശ്രമിച്ചേന്നോക്കുന്നു. വരിഞ്ഞവയല്ലായ പകലവൻ ഈ കൗമാരവിലാസങ്ങൾ കണ്ണംകൊണ്ട് പദ്ധതിമാക്കാഗാത്തത്തിൽ കൊള്ളുകയും നായി നിന്നാവോ എന്ന തോനം.

അത്യിനെ ഒരീപ്പം കയറരിയതിനാശം, അതിൽ കുടംബാംഗങ്ങളെ നിയമിപ്പാനുള്ള ശ്രമമായി. ഈ പ്ലതേതു ഗ്രഹസ്ഥാധി മധു എന്ന ഉണ്ണി സപ്തസമ്മതിയോടെ തിരഞ്ഞെടുക്കപ്പെട്ടു. അതേത്തുമാരെ തിരഞ്ഞെടു ടക്കന്നതിലാക്കു, ഒരു മനസരമുള്ളവായി. ഇടിച്ചിരി സുലോചന എന്ന് രണ്ട് പെൺകുട്ടികൾ അതിൽ സ്ഥാനം തമിനിച്ചുണ്ട്. താന്നല്ല ആതേത്തുമാരക്കിൽ, താൻ ആ ഇപ്പുംതന്നെ തകത്തുകളുംമുന്ന സുലോചന വീരവാദം തുടങ്ങി; അവളുടു ചെയ്യുന്നതരം. ഇടിച്ചിരിയാട മധുരമായ അപേക്ഷയെ നിംസിപ്പാൻ ആക്കം ദേശത്തിലിപ്പി; മധുവിന്നനാട്ടമില്ല. ഭടവിൽ, ഇലയിട്ടേന്നുകി

തീച്ചപ്പെട്ടതാമെന്നും, ഇലക്കിടന്തു സുലോചനതന്നെ അത്യക്ഷോട്ട് എന്നും എല്ലാവകംകൂടി അഭിപ്രായപ്പെട്ട്. അതിൽ, ഇടിച്ചിരിയുടെ ഭാഗം ഒരിച്ചു—അംഗിനൈയം സീ, വായുമണ്ഡലത്തിന്റെ അഭിമതം! സുലോചന ‘ഇരിയ്യണമ്മ’യും കണ്ണു എന്ന ഉള്ളി പുറമേ വന്ന നന്ദു തിരിയുമായി. ബാക്കിയുള്ള ചൊറിയ കട്ടികൾ കട്ടികൾ തന്നെ.

ഇങ്ങിനെ വ്യവസ്ഥചെയ്തിന്നപ്പീഡിനും കാരോങ്കത്തെ നും അവനവന്നുള്ള വേഷം അഭിനയിച്ചുതുടങ്ങി. മധ്യവും കണ്ണുവും പുമ്പലപ്പട്ടിമേൽ ചെല്ലവും മന്ത്രിയെല്ലാം കാലിനേൽ കാലേററി ശൗര്യവാദത്തിൽ ഇരിപ്പായി. ഇടിച്ചിരി വെള്ളം തേവാരവുമായി അകത്തു പാതെതുന്നടക്കം നും. സുലോചന കൂകയും പുഞ്ചിലം പരിച്ച കൊണ്ടുവ നും. പുഴയിലെ വെള്ളത്തെ ചില ‘പുഴന്മാരക്കല്ലേകൾ’ തേവരായിരുന്ന പ്രസാദസ്ഥിതം വോചിച്ചു. ഇടിച്ചിരി പടക്കോട്ടം കിഴക്കോട്ടം മാറി മാറി നിവേദിച്ചു. അവർക്കും അരുവയല്ലിലയിക്കം പ്രായമായിട്ടില്ലെല്ലക്കിലും, മുഹങ്ഗാലികളിൽ സവർത്ത കു കട്ടംവിനിയുടെ ശൗര്യവം കണ്ണെപ്പെട്ട്. അവളുടെ അകപ്പുംടെയുള്ള കരിക്കം, പുഞ്ചാസ മയത്തു ‘ലളിതചലന ദളാധാനതരത്തിൽ തെളിംദനിര ദശ്മാകമാറു’യും മഞ്ഞാചൂരണത്തോടും അഭ്യന്തരിച്ചിത ഞാളായ നീണ്ടിടംപെട്ട മയ്യുള്ളക്കേംടം തുടിയ ആ സുക്കാരവദനവും കരിയുള്ളതു കണ്ണവക്കും അതു എഴുപ്പുത്തിൽ

മരക്കവാൻ സംഡിജ്ജുകില്ല.

കാട്ടപ്പ ത്രിട്ടകറിയായി. അപ്പയിലെ പ്രസ്തമായി. വെഞ്ഞണൽ വെള്ള തന ചോരായി—വെപ്പേപ്പും കഴി ഞർഹി ത്രിച്ചിരി പാതയു: ‘ആരാവീട, പെണ്ണങ്ങേ കൂദാ ലേ? പൊർത്ത് പോയി ഉണ്ണോ കാലായിനു’ പറഃ?

സുലോചന പുഞ്ചവത്തു ചെന്ന തെല്ലോനു മരഞ്ഞ നിന്നു ‘അവരേത്ത് കാലായി’ എന്ന പറഞ്ഞു.

‘കൊള്ള ത്തിൽ പുഞ്ച നോം?’ മധു കണ്ണുവിനോടു ചോദിച്ചു. ‘ഇപ്പ്’ എന്ന മറുപടി പറഞ്ഞപ്പോൾ, ‘നാൽ ഉണ്ണാൻ കടക്കോ’ എന്ന മധു അക്കതേജ്ജു കുണ്ടിച്ചു.

മധു കണ്ണുവിനു വിളമ്പിക്കാട്ടത്തു. കണ്ണു ഉണ്ണു കഴിന്നു ‘ഫോ—അരോ’ എന്നു കന നീട്ടി തെട്ടി വയറു തലേംടിക്കാണ്ടു പുരതേതജ്ജു കടനു. അതിമിസൽക്കാരം കഴിന്നത് ആത്തിമേയൻ ഉണ്ണാനിക്കുന്നു. കടംബാനി വിളമ്പിക്കാട്ടത്തു. അവസാനാത്തിൽ കടിജ്ജനിർ വിഴുകിക്കാട്ടത്ത് ത്രിച്ചിരി എച്ചിച്ചില പിടിച്ചു മുന്നാവട്ടം പലക തൊട്ടു തചയിൽ വെച്ച് അവിടെ ഇരുന്നു. മുന്ന പ്രാവഗ്രാം പഞ്ചാക്ഷരം ഇവിച്ചു കൈകൈ ഉണ്ട്. അങ്ങും ചെങ്കും അതാ, സപ്രേഷിൽ കട്ടുന്നവനുവണ്ണും, സായം തന്നസംഭവാരത്തിനിരതിയ ത്രിച്ചിരിയിൽ ജ്ഞേജ്ഞൻ കണ്ണനുജന്ന നന്ദുതിരിപ്പാടു പ്രവേശിയ്ക്കുന്നു. അദ്ദേഹം “ആയുരായി, വിസ്തിതങ്ങേനെ കാട്ടു്” എന്നൊന്നു ശാ

സില്പപ്പൂർണ്ണ ഇടിച്ചിരി തകിപ്പിടത്തെഴുന്നോറു പെട്ടി
ചീരിച്ച് കാടിക്കുള്ളതു. മറ്റുള്ളവകം കംടിച്ചാളിച്ച.

പടിഞ്ഞാട്ടകന പാലപ്പുള്ളിപ്പുഴയുടെ തെക്കേ
ക്കരയിൽ അതു കാണുന്ന വലിയ ഗ്രഘതതിലേപ്പുംനു് ക
ടിപ്പുരയിലെ അരംഗങ്ങളായ കമാരന്മാർ ക്കതിച്ച പാ
ഞ്ഞത്.

പുഴവകിലുള്ള മറ്റു വള്ളപ്പുകളിൽ കാണപ്പെട്ടുന്ന
സസ്യസമൂലിയോ പ്രകൃതിവൈചിത്ര ശ്രദ്ധ കണ്ണംതന്നെന്ന
അതു ഷുഡിഡത്തിലേപ്പു് എന്തിനോക്കിട്ടില്ല. തല കിഴ
ക്കാന്വാട് അവവിന്റെചാതികൾ തുണ്ടിനില്ലെന്നു അഭ്യോ
ദ വലിയ തുടിയൻമാവുകൾ; ഓവിഡവിടെയായി കാറ
തിരിഞ്ഞു, കണ്ണവകുടെ കന്നകാലികൾ കടിച്ച മുക്കാലും
കാര്യാടിഞ്ഞും തുന്പടണ്ണും നില്ലുന്ന കന്നവാഴകൾ; പു
ഴവക്കുത്തു തല തുത്ത് അച്ചിങ്ങളുടി കാജ്ഞാതെ നില്ലുന്ന
രണ്ടുനാംപു ചവുത്തുന്നുകൾ; പടിഞ്ഞാറുഭാഗത്തു പട
ന്നപിടിച്ച നില്ലുന്ന രഥരയാൽ; പൊന്തപ്രായമായ ഒ
രു ‘ശാസ്ത്രാക്കാവ്’—ഇവക്കാണ് അതു വള്ളപ്പിൽ അർക്കെക്കു
ള്ള സഹാവരപ്രായം. ഇങ്ങിനാ മുക്കാലും തരിശായി
ക്കിടക്കുന്ന അതു വിപുലമായ പുരാഡത്തിൽ, മുന്ന നില
ഇയന്ത്തിയ തെക്കിനിയും പടിഞ്ഞാററിയും, നാലുപുരജ്ജു
പുറമേ വടക്കം കിഴക്കുള്ള കാരോ കെട്ടം മറ്റും കണ്ണാൽ,
അതു ധനാദ്ധമായ ഒരു നാനുത്തിരിഗ്രഹമാണെന്നു്
അതുക്കം ഉണ്ടിയ്ക്കാം. അതേ, കേരളത്തിലാലന്നും കേളി

കേട്ട സാക്ഷാത് എടക്കാട്ടമനയംണിൽ.

എടക്കാട്ടമന സപ്രത്യേകാണ്ടം സ്വന്തവയോഗ്രത കൊണ്ടം കേരളത്തിലെ അധിക്കരണ നേരിൽ അറുമുഖ സ്ഥാനത്തെ അർഹിക്കുന്നു. അധിക്കരണത്തിലാഡുന്നാറി ലോറാളം എടക്കാട്ട നമ്പുതിരിപ്പും. അട്ടം അക്കവടിയും വാഴം പരിചയമില്ലാതെ പൂത്തിാങ്ങില്ല; ചഞ്ചലവട്ടയും വാലിയക്കാരനും തൃടിക്ക കഴിയു. കണക്കേണക്കിലും നൈപ്പും പണവുമായി ലക്ഷ്യത്തിൽ കയറുതെ പിരിച്ചുണ്ട്. കേരളത്തിലെ നൗകിട ജനിഗ്രഹ നേരിൽ നൗായിട്ടേ, എടക്കാട്ടമന ശണിജ്ജപ്പുട്ടിപ്പി ജുന്നത്.

ഇപ്പോഴത്തെ താവാട്ടകാരണവൻ അപ്പുന്നനമ്പുതിരിപ്പാടാണ്. അദ്ദേഹത്തിന്റെ അന്തരിച്ച ജ്യോജി നീറു മകളാണ് ബാക്കിക്കുള്ളവർ. പ്രമാഘത്രൻ കുട്ടിനു നമ്പുതിരിപ്പാട്ടിലെ വിവാഹം കഴിത്തിരിക്കുന്നു. രഭാമൻ അരനാജൻ നമ്പുതിരിപ്പാടും തേങ്ങക്കാവീലക്കരും ‘ഇരിപ്പാണ്’ മുന്നാമനായ കണ്ണതന്നെ ജാനയാണ്, അതുബാലന്നായട ശക്കനംട്ടക്കിയായി നാം കണ്ടത്. ഒരു വിഭാഗത്തെ ഉണ്ണി നമ്മുടെ കണ്ണവാണ്.

അക്കത്തും അഴുകളിയികമില്ല. കണ്ണവിന്റെ താഴേയുള്ള ഇടിച്ചിരിയെ നാം കണ്ടുവള്ളോ. ഇടിച്ചിരിയും എ അമു ഇടിപ്പാണ്ടി, മുത്തുള്ളിയമ്മ, കുട്ടിനുനമ്പുതിരിയും എ അക്കത്തുഉള്ളഡി ഇണ്ണിക്കാളി ഇവരേ അവിട്ടതവരാ

കിട്ടുള്ള ഇടിപ്പിരിയുടെ ജൈഷത്തി ഇട്ടേണ്ടലാ—കടന്ന
 നസുതിരിയുടെ വേളിയ്ക്ക് മാറ്റമായി പെണ്ണക്കാട് കഴി
 തെന്ത് അല്പകാലത്തിനൊള്ളിൽ വൈയവ്യം വന്നവർ—
 അവിടെത്തന്നെന്നയാണ്' താമസം. കടിപ്പുരയിലെ ഒ
 മുഖീവിത്തതിൽ 'വേടനസുതിരി'യായ ഉധ മധുരപ്പി
 ഇംഗ്ലാൻഡ്; മൃചവൻപോർ മധുസുഭനന്ന്. ഉധരപ്പിള്ളി
 വളരെക്കാലമായി ഏടക്കാട്ടമന്നെയെ അശ്രൂയിച്ചുകഴിയ
 നെ കരനാട്ടിക്കട്ടംബുമാണ്'. കലവരയാണ്' അവക
 ടെ ജോലി. ഇപ്പോഴത്തെ കലവരക്കാരൻ മധുരപ്പിള്ളി
 'അപ്പു'നീറ ജൈഷനീറ പുതുനാംബാം ഉധ.

കടിപ്പുരയിലെ ഇരിയ്ക്കുമ്പുയരയ സുലോചന അര
 ഷ്ടാൻസുതിരിപ്പുട്ടിലെ ഏകപ്പത്രിയാണ്'.

രണ്ടാം അഭിപ്രായം

കനാമല്ലും തതിൽ വിവരിച്ച സംഭവത്തിനാണോ യം ഇപ്പോൾ എടുക്കുണ്ടാണോ കഴിത്തു; പാലപ്പുള്ളിപ്പും തിരാല വഷ്ണജപപ്രവാഹം, ഉന്നത്തിടിൽ കരിച്ച് തിരിച്ചു ആ സംഭവത്തെ എടുത്തവൻ തുടച്ചമായ് തുകാളാണു. അതു സംഭവം — അഭിജാതയായ ഒരു നസൃതിരിപ്പിലോ കിടംവ് അനഭിജാതനായ ഒരു ദാഖിലുടെ അതുനേതമൊരു യിക്കളിച്ച എന്ന ഭരംചാരം — കേടുതുറുലം, എടുക്കാടു നാജുലെ യാമാസ്മിതികളുടെയാളിലുണ്ടായ വിക്ഷാം, എറത്താമസിക്കാത്തതുനു റിജ്ഞേഷം ശമിച്ചിരിജ്ഞുനു. സകലജഗത്കമ്മസാക്ഷിയായ സുഞ്ജനം സദാഗതിയായ മാത്രമും, അതു തുട്ടം സംഭവത്തെങ്കിലും അടക്കത്തിലിഷ്ടാത്തിപ്പോലെ സുരിച്ചിപ്പാനിടയില്ല. അങ്ങിനെ ഒരു പ്രാഥമാണാക്കില്ലോ, അതു തുട്ടം സംഭവം പ്രവാഹത്തിനേരു എതക്കിലും ഒരശാധഭഗത്തു ശാശ്വതമായ ഒരു വാടംകാക്കിയിരിജ്ഞമേരു? ഇപ്പുന്നു എങ്ങിനെ തീരുവന്നവരും?

അരത്തെങ്ഗിനയായാലും, അതു നടന്നതെല്ലാം അതു നടത്തിയ കട്ടികർത്തവനു വിസൂരിച്ചിരിജ്ഞാം. അവർ പ്രോപ്പാർ കട്ടികളുമല്ലാതായിരിജ്ഞുനു. മധു പതിജന്തു വയസ്സാചനു ഒരു യുവാവാനും. അയർപ്പം അന്നതനുന്നു.

“എ സ്കൂളംവില്ലാത്തമിയംകുറന്നു; ഇന്ന സ്കൂളംവെഹനത്ത് കൂടംസ്കൂളിൽ വായിച്ചുവരികയാണ്. മധു കരപ്പറിക്കും എ ശത്രുവരം വായിച്ചുവരം പറിച്ചു എടക്കാനുള്ളതു കണക്കേഴെത്തോ മരുന്ന് അതകി അവനവന്നേരം കഴിച്ചുകൂട്ടുക എന്ന കരതി മധുരപ്പിള്ളി അപുൻ അയാളെ അതു പ്രംതനു സ്കൂളിൽ ചേത്ത് പറിപ്പിച്ചുവനു. കൈഞ്ഞിന നൃത്യിരിയെ ഇംഗ്ലീഷ് പറിപ്പിച്ചുന്നത് അതചാരലംഘന മായേഴ്സുമോ എന്ന പേടിച്ചു, അപ്പേക്ഷിത്തനു പറിപ്പുചെലവിനു് എടക്കാനുള്ളതെലു സാഹായ്യം വേണ്ടി വരുമ്പ്രേര എന്ന കരതിയും, മധുരപ്പിള്ളി അപുൻ മക കുഞ്ഞു സ്കൂളിൽ ചേക്കുന്നതിനു മുമ്പ് അപുൻനൃത്യിപ്പാട്ടിലോട് അതലോചിച്ചുകൂടായി. റണ്ടാദിവസം ഗാസ് മംഗി അതലോചിച്ചതിനശേഷം, ഇങ്ങിനെയാണുത്തു അദ്ദോഹം മറുപടി പറഞ്ഞതു്: “കാത്തില്ലാതെത്തുക്കും അതു സാരലോരിപ്പു—ഉം, ഉം!”

വാസ്തവത്തിൽ, കാത്തില്ലായ്ക്കാതുമല്ല, മരുന്നുകാരണമുള്ളടി ഈ സമയത്ത് മുള്ളിച്ചുണ്ടായിരുന്നു. നൃത്യിപ്പാട്ടിലെ മകർ സുലോചനയെ സ്കൂളിൽ പറിപ്പിച്ചു കഴിയു. എത്താണ് അരമുക്കാൽ നാഴിക അകപ്പത്തുള്ള സ്കൂളിലെഴു് അവർ തനിച്ചു പോകുന്നതും വരുന്നതും അദ്ദേഹത്തിന്റെ വാതസല്പത്തിനു് അസ്പദസ്ഥരുമുണ്ടായാണ്. അപ്പോൾ അവർക്കുതിൽ കൈ തുടക്കം ചെയ്തുവരാണ്. അതു മധുവായരലെന്നതു

തരക്കേടി? എന്നപ്പു, കരതവുമില്ലാത്ത ഒരു വലിയ കാരണത്തെക്കന്നാവുന്നതിനേക്കാൾ നല്ലത്, കംച്ച വക്കിരിവുള്ള കയ്ക്കിനന്നുതിരിയാവുന്നതല്ലോ! പിന്നിടൊന്നള്ളൽ, കയ്ക്കിനന്നുതിരിയ ദ്രോഹാശ പറിപ്പിജ്ഞാൻ താൻ സമതിച്ചുവന്നാണ്. ‘കാത്തില്യാദേഹാക്ക്’ അനുസാരം സാരലേരിജ്ഞം—ഉം, ഉം!

അങ്ങിനെ മധ്യവും സുലോചനയും കൂളിൽ ചേന്ന പറിച്ചതുട്ടുണ്ടി. റണ്ടുപേക്ഷം തമിൽ റണ്ട് മൂന്ന് വയസ്സിന്റെ പുത്രാസ്ഥഭാക്കിപ്പും, റണ്ടുപേക്ഷം കരേ കൂടാം സ്ഥിരാണോ പറിച്ചിരിക്കുന്നത്; പറിപ്പിച്ചുള്ള കയറാവും കയപോലെതന്നെ. മധ്യവിനാം സുലോചനയ്ക്കുമായാൽ, ആക്കംണായികം ബുല്ലി, ആക്കംണായികം പറിജ്ഞാന താഴും, ആക്കംണായികം സപ്രാവഹണം ഏനു തിച്ചുപെട്ടുത്താൻ, കനാംകൂസുമതൽ അരബ്ബാം മോറാംവരെ യുള്ള ഏതുതരത്തിലെ അഭ്യർഥകനം സാധിച്ചിട്ടില്ല. കഴിത്തെ കൊല്ലും, അരബ്ബാംമോറാം പരിക്കൂയിൽ, ഏ തുക്കം കംരനത്താലോ, സുലോചന കുറച്ചു മാക്കിനു തോറുവോയി. ഇതു സുലോചനയെ വ്യസനിപ്പിജ്ഞകയല്ല, ദേശ്യം പിടിച്ചിട്ടില്ല. അവർ പറിപ്പു നിന്തി. ഏറാവും വാസല്പനിധിയായ അട്ടും ഇന്ത്യം പറിജ്ഞാനമനസ്സും പാരതത്തു; അവർ കൂടുകിയില്ല. തന്റെ ആബ്ദാല്പരിചാരം താൻ ഏറാവുമധ്യാക്കം സ്നേഹിജ്ഞാനാളം കുമ്മായിച്ചു; അവർ സമതിച്ചില്ല. ശൈ

സ്ത്രി ഫോമാസ്റ്റർ സ്റ്റാസ്റ്റുകയററം കൊടുക്കാമെന്നോ എററു; അവൻ നിരസിച്ചു. ഇതാണ് അവളുടെ യു കതിവാദം: ‘ഞാൻ പഠിപ്പിൽ യാതാരന്ത്രിപയും കു സിച്ചിട്ടില്ലും; കൊം പഠിയ്ക്കേതയുമില്ലും. ചോദ്യങ്ങൾ ക്കെല്ലാം ശരിയ്ക്കുത്തരമെഴുതുകയുംചെയ്തു. ഏതുവിധത്തി ലും എൻ്റെ കരാമല്ലു പഠിക്കായിൽ തേരാറതോ. എന്നിൽ കരാമാരോപിയ്ക്കയാണോണായതു’. അതിനെയുള്ള ഒരേ പ്രംബമായി എനിക്കിനീ യാതൊരു വാദംവും വേണോ?

സുലോചന തന്റെ മക്കടമുണ്ടി വിടിപ്പുനു തീച്ച് യായപ്പോൾ, ഒരു ദിവസം മധു ചോദിച്ചു: “ആട്ടേ, സുലോചന ഇനിയെത്തു ചെയ്യാനാണ് വിചാരിയ്ക്കുന്നതോ?”

“ചോദ്യത്തിന്റെ താൽപര്യം മനസ്സിലാക്കില്ലും.”

“മനോരാജ്യം വിചാരിച്ചു കാലം കഴിയ്ക്കാനാണോ പട്ടം എന്നോ?”

“അല്ലോ, എത്ര ചുസ്തുക്കങ്ങളും വായിയ്ക്കാൻ!”

“വളരെ കല്പതോ; മുട്ടത്തിൽ തൊന്തനാരു കാഞ്ഞംമുടി എല്ലിയ്ക്കേയോ?”

“പരാഞ്ഞംമുടി.”

“ദിവസത്തിൽ രണ്ട് മൺിക്രൂറൈക്കിലും എടക്കാട്ട് പോയി ഇടിച്ചിരിയേയും മറ്റും കരേഴ്ച പഠിയ്ക്കാമോ? ഇന്തിനാ വല്ല വഴിയ്ക്കുമല്ലാതെ, അവക്ക് വിദ്യാഭ്യാസമുണ്ടാവരിൻ കയപായവുമില്ലെന്നറിയാമല്ലോ. സുലോചന

ജ്ഞതിൽ കെ ചുമതലയുമണ്ഡലും.”

സേനനാഷ്ടത്തോടെ ചെയ്യം.”

പിരോന്നാൽ മത്തെ സുലോചന കരണ്ടഃപുരാഖ്യം പികയായി. ഇടിച്ചിരിജ്ജ ചുമേ, കരച്ച പ്രായം ചെന്നവരെകിലും ഇണ്ണിക്കാളിയും ഇടങ്ങേലിയും സുലോചന യുടെ ശിഷ്ടത്പരം കൈകൈകാണ്ട്. അവർ അക്ഷരവില്ല എങ്കിലും അതുസാഹത്യത്തോടെ—എന്ന പരിഞ്ഞാൽ പോരും, അത്രാത്തിയോടെ—അല്ലസിച്ചതുടങ്ങി. പ്രമാഥയും നത്തിൽ തന്നെ വൈദ്യവ്യം വരികയാൽ ജീവിതം കൈവെറ്റം ഭാമായിത്തിന്നിട്ടിട്ടുള്ള ഇടങ്ങേലിജ്ജ പറിപ്പിൽ വേണ്ടവോളിം മനസ്സിങ്ങിപ്പ്; ഒന്നു കട്ടികളിടെ അമ്മയായിത്തിന്ന് ഇണ്ണിക്കാളിജ്ജ വേണ്ടവോളിം സെങ്കന്തും കിട്ടിയിപ്പ്; ഒത്തുമതിയായ ഇടിച്ചിരിജ്ജ മാതൃമേ എക്കാനുത്തരമായോടെ പറിപ്പു തുടങ്ങാൻ സംധിച്ചുജ്ഞി. എങ്കിലും അവരെപ്പൂവക്കും വിജ്ഞാനത്തെ വാരിവാരിക്കഴിച്ചു—എന്നതനെ പായം. അദ്ദീന, കൈവണ്ണത്തുക്കണം മാതൃത്പൂരണയുടെ ഉള്ളിൽപ്പെട്ടുകാൽ, അവിടെക്കിടന്നമന്ന് തീപിടിച്ച പൊട്ടി അ പാരകൈട്ടിന മുഴവനും തവിട്ടുപൊടിയായിത്തക്ക്കണ്ണവാൻ മതിയായ പല ഉൽക്കണ്ണം യാദാദ്ദേശ്യം അവർ ഉൾക്കൊണ്ടുപോന്നു.

ഈ കമരയീനം മനസ്സലുള്ളവരായം അറിഞ്ഞി ശ്ലോനാ വിചാരിജ്ജണം; എന്നേ, വായിജ്ജവാനേം കണക്കുവാനോ എഴുതുവാൻതന്നെയോ പറിപ്പിജ്ജനാ

പതിനും

ബേബ്സ് ഫീല്ലുവയം കേട്ടിട്ടണെ. പക്ഷേ, അതാണെന്നു തന്ത്യംനും. അപ്പോൾനന്നുതിരിപ്പുംടിനും, വേദേതനും പലതും അതലോചിക്കുന്നും ചെയ്യാൻമുള്ളതുകൊണ്ടേ, അരുക്കത്തോള്ളുന്നും കുലിക്കുന്നും നിപുഞ്ഞിയില്ല. മുസ്സ് ഫീല്ലുകണ്ടാലും കനം പായാതെ, കൂളിയും തെ വാരവുമായിക്കുഴിയുന്ന കൈ പരലോകംനാരനംനും. പിന്നെ, ഫീല്ലുവരിനും ഘുരമേ, അപ്പോൾനന്നുതിരിപ്പുംടി ലെ മക്കളുടെ ഇഷ്ടത്തിനു വിരോധമായിപ്പറവരും, കനാക്കാണ്ടബ്ലൈക്കിൽ മരരാനാക്കാണ്ടേ, സ്റ്റവിടെയുള്ളിവ കുറങ്ങി— അപ്പോൾനന്നുതിരിപ്പുംടി ലെയ്യുതനെനു— ദേഹം പോരത്രംനും.

കണ്ണുവിന്റെ സ്ഥിതിയോ? അതു വ്യസനകരമാണു്: പതിമുന്നും പതിനൊല്ലവയന്നുവരെ കാത്തു ചൊല്ലി ചെയ്യാൻ കാക്കാനില്ലതുടങ്ങിയ അയാൾ, സമാവത്തനം കഴിഞ്ഞു യടക്കിനിയിൽനിന്നു പുറത്തു കടന്ന അരു കടക്കലോടുള്ളി, മുന്നം പിന്നും നോക്കാതെ പ്രംബണവികസു വന്നുളിലേയ്യോ കൈ ‘മുതലക്കൂപ്പു കുറതി’ക്കൊടുത്തു്. അഡാർ പൊങ്കിവയതനോഡി നമ്മിൽ നോക്കിക്കാണും.

മുന്നാം അദ്ധ്യായം.

അന്നു കട്ടികളിടെ തുടങ്ങുമ്പോൾ സന്ധ്യാസമയത്തുനാം എടക്കാനുമന കൈ നോക്കു കാണുകയേപ്പ് ഉണ്ടായുള്ള; ആ ധനാധ്യാഗ്രഹത്തിന്റെ മട്ടം മാതിരിയും നമ്മു ക്കൊന്നു നല്ലവള്ളം നോക്കിക്കാണുക:

പഠ്യപ്പുള്ളിപ്പുഴയുടെ മുകളംപുരം തോന്ത്രിക്കടവു കുടണ്ണാളി പൊതുനിരത്തിൽ കൈ ഫർപ്പേണ്ണു തെക്കുമരി, നിരത്തിന്റെ കിഴക്കുവശത്ത് കൈ കല്പുത്താണിയും, തണ്ണീർപ്പുതലും, ഏതു മധ്യാഹ്നസമയത്തും അടിയിൽക്കരേ സ്ഥലത്തു വെച്ചിൽ തട്ടാത്തവള്ളം അതു പാതയിലിച്ചുനിബുദ്ധിനാ കൈ തേനേരവും നില്പുന്നണം അവിടെനിന്നു നേരേ കിഴക്കാടു നോക്കിയാൽ, ആ ആവാശ്യഗ്രഹം അന്തല്ലിൽ ഉയൻ നില്പുന്നതു കാണാം. അന്തരിച്ച പോയ എടക്കാനുമനയ്ക്കുൽ അച്ചുന്നന്നുതിരിപ്പാടു വെച്ചിച്ച ആ തേനാവ്, അദ്ദേഹത്തിന്റെ മധ്യരത്നമായ പഞ്ചന്തരയെ തേനേരലിപ്പുഴയ്ക്കുംകൊണ്ട് ഇന്നാം അതിമിക്കർക്ക് അനുഭവേപ്പുട്ടത്തിക്കൊടുക്കുന്നുണ്ട്. അതിന്റെ ചുവട്ടിൽനിന്നു തുടങ്ങുന്ന മനങ്ങുഡേങ്ങുള്ള രോഗ്, മനങ്ങുലെ സൗഹ്യസിലുമായ പടിഞ്ഞൽപ്പുന്തിരായിരം വിള്ളുന്ന പതിനാഞ്ചുമനിപ്പുംത്തിന്റെ നടവില്ലെടു പോയി, മനങ്ങുലെ വിശാലമായ പടിഞ്ഞാറേ മറ്റായ്ക്കു ചെ

നാട്ടുക്കാമ. മുറാത്തിന്റെ പട്ടിയെന്നാരുളക്കിൽ നെട്ടൻ ഇത്തിൽ നീണ്ടുനില്പുന്ന കൊട്ടപട്ടിയുടെ തോട്ട് കിഴക്ക് ശാഗത്രത്തുള്ള അതു വയസ്സുന്നായ പടവുക്കും, ഇടവിടംതുള്ള ത്തലകളുടെ കളികളിൽത്താൽ അതിമിക്കളേംട സ്പാഗതം പറയുന്നു. അതിനും കരികൾക്കുണ്ട് സനിജ്ഞങ്ങം പട ത്തിരിജ്ജുന്ന തരംമെല്ലുള്ള കർവ്വിളുകളിൽ വൈക്കുന്ന 10 വിളക്ക് വെള്ളുന്നത് അപ്പുന്നനൃത്യത്തിനുംതന്നെ യാണോ.

മുറാത്തിന്റെ തെക്കശാഗത്രത്തു പുഴുവം മുതൽ പട്ടി വരെ നീഉത്തില്പുള്ള ഒരു വലിയ പത്തായപ്പുരയുണ്ട്; അതിലാണ്, സാധാരണനായം അവിട്ടതെന്ന അനന്തരവും നായം പെയ്മെന്നുന്നത്. പടക്കശാഗത്രത്തു ഒരു ശിവക്കു മുഖം, അതിന്റെ പട്ടിയെന്നാരുളാഗത്രത്തു മുറാംഭത്തൽ പുഴ വക്കവരെ കത്രിച്ചുരയും, ഉണ്ടുപുരയുടെ തെക്കേഅരററം മുതൽ പട്ടിവരെ ചെറിയ ഒരു പത്തായപ്പുരയുണ്ട്. നിത്യവും ശിവദംബരത്തുള്ള അപ്പുന്നനൃത്യത്തിലിപ്പാട്ടിലെ സ്വന്തം അവവസ്തീനാവേണ്ടി നിംഫിച്ചിട്ടുള്ളതാണോ അഥവാ ശിവക്കുമന്ത്രം. തികമ്പാവും ഗ്രഹചത്പരവും കരിളമതിൽ കൊണ്ട് വേർത്തിരിച്ചിരിജ്ജുന്നു. അനുഭവത്തിന്റെ പടക്കശാഗത്രത്തു നന്നുത്തിരിംഖിന്നുവാനുള്ള പുഴക്കടവായി. പുഴക്കടവിന്നരികേ കാണാനു നമസ്കാരക്കല്ലും, കടവിൽ അവിടവിടവയുള്ള മൺക്കഴികളും, അപ്പുന്നനൃത്യത്തിലിപ്പാട്ടിലെ അസ്ത്രിക്രമ്പുലിയെ വെളിപ്പുട്ടത്തുന്നു.

ചെറിയ പത്തായപ്പുരയുടെ മകർംബുരാഗം കൊള്ളുന്നമാരുടെ കച്ചേരിസ്ഥലവും, കീഴിഞ്ഞാഗം കലവരക്കാരന്നോരും ഇലമുറിവാലിയക്കാരന്നോരും സങ്കേതമാരു. ഉഞ്ചപുരാഖിൽ, വെപ്പുകാരൻ കട്ടിപ്പുട്ടർ ഏകദ്ദുതായിപ്പിടിയായി വാണിയുള്ളൂന്.

പടിയുംക്കാണുന്ന അതു പുതിയ പത്തായപ്പുര, കുന്തനാജന്നൻനുതിരിപ്പുട്ടിലജ്ജവേണി ഇള്ളിട പണിചെയ്യിച്ചതമുണ്ടു. അതു, സാധാരണമായി നന്നുതിരിമാരുടെ ഇല്ലാങ്ങളിൽ കാണാത്തവിധിം, ഏറാവും വരിപ്പുതമട്ടിൽ പണിചെയ്യപ്പുട്ടിട്ടുള്ള കണാൻ. മുൻഭാഗത്തെ പിശാലമായ മുറാത്തിൽ അതുകാരബൈസണ്റുംവേദത്താട്ടം അഭിരംഗംഗിഡിയാട്ടംകുട്ടി തളിത്തു കളിത്തു നില്പുന്ന പലതരം പൂച്ചുട്ടികൾ; മുറാത്തിന്റെ നടവില്ലടകയുള്ള നടവഴിയിൽ അർച്ച വരുത്തുതിനേൽ പടന്നനില്പുന്ന മനിരിവുള്ളികൾ; വീതിയും വിരിവുമുള്ള വരാന്തകൾ; നില്പാങ്ക നിലവാമുറം; വെള്ളിക്കൽ വിരിച്ച നിലം; അവരണ്ണാംഗ്രൂകം തുക്കിയിട്ടുള്ള ജന്മഘകൾ; ഇവജ്ഞനാരൂപങ്ങളായ സാധനസാമഗ്രികൾ; സവ്യംപബി സവ്യരു വീതുന്ന സെണ്ട്രല്ലൂതിംഗകം—ഇതെല്ലാം അതിന്റെ അധികവത ശ്രദ്ധാരഭവത്തനേയാണെന്നു വിളിച്ചുപായുന്നണ്ട്.

അതു തളിത്തിലതാ, ഒരു സവ്യംഗസ്സുന്നരി ഒരു നിലക്കണ്ണാടിയുടെ മുമ്പിൽ ഒരു ക്രോഡിയിൽ ഇരിപ്പുനു.

അവർ, അഴിച്ചിട്ട് ചികരണം ചീകിമിന്കി കത്തി ക്കെട്ടവാണോ ഗുമമാൻ. അടത്തുള്ള സുവർണ്ണച്ചക തിൽനിന്നു സുഗന്ധം വിഹ്രിനു അല്ലോ കാതൃതെലപരെ ടത്ത് കന്ന പെരുമാറി ആല്പും വലത്തുംഗത്തു വക്കെത്തു നോക്കി; തുളിവരയ്ക്കാൽ സീമന്തരേവേ നടവിലേയ്ക്കു മാറി; അയില്ല. കടവിൽ ഇടത്തുവശത്തുടേ വക്കെ തിട്ട്. വളരെ ആകഷ്കമായവിധി കത്തിക്കെട്ടി കയ്യെ പനിനിർപ്പുവെട്ടത്തോ അല്ലെന്നും എഗിനോക്കി മടിക്കെ കിൽ ചുടി. സുവാസിതമായ കയ്യെ ചുട്ടെക്കലേസ്സുകൊട്ടു മാറ്റുവെമാനു തുടച്ചു. കയ്യെ സുവർണ്ണശലാകയെടത്തു പിശാലമായ നൈറിത്തടത്തിൽ കയ്യെ ചാങ്ങുപോട്ടു തൊട്ട്; ചന്തം ബോധിച്ചില്ല. തുടച്ചു. സനിജ്ഞങ്ങം റണ്ടാമത്രം തൊട്ട്; നല്ല പന്തിയായില്ല. അല്ലോ മധ്യി തെരു ഭാവത്തിൽ ഏഴേന്നും അരണ്ണേംടുചിംബാട്ടും രണ്ടു ചാലു നടന്നു. പിണ്ണയമിങ്ങനോ ദരിജ്ജുത്തുടി പരിക്കു ചുനോക്കി; പറി! അവർ സന്തൃപ്തിയോടേ മറ്റു സൂതിം തുകി ആരഞ്ഞും കന്ന മയക്കാമെന്നോ അഭിമാനം പുണ്ട്. അമിതകപ്പും ഉപാക്കാണ്ടു. അതുനടംകൊട്ടു മതിമരാനു.

താസീൽക്കാർ ഉണ്ണിയുടെ മകർം സരോജമാനി വർ; കാത്തരംജന്നന്നുതിരിപ്പുംടിലെ പ്രേമഭാജനവു മണി. അവർ അലംകരണം കഴിഞ്ഞു മാർമോന്നിയ മെടത്തു പികസപരത്തിൽ കയ്യെ പാടു പാട്ടവരുൾ തുടങ്ങി.

മീനമാസക്കാലമാണെങ്കിലും, അഭ്യന്തര ദ്രോഗമായി കരിങ്ങം. നേരം അഭ്യന്തര നാഴിക പുലൻബവക്കിലും മാത്രം താണ്ടിയൻ കളിഞ്ഞും മരഞ്ഞും വാഴുന്നതല്ലോതെ മിക്ക വരും പൂത്തു വരുന്നീല്ല. അല്ലെങ്കിൽ വിച്ചി ലഭിച്ച ലോക തെരുവും കണ്ണാടിനോക്കാൻ സാധിച്ചും താണ്ടിയാൽ അടി തുറന്നു കണ്ടിരിക്കുന്നതിൽ വീണ്ടും അസൗം അസൗം പ്രഭ്രഹംയി തുറന്നു. അതോടു കൂടി വാരിയറിത്തപോലെ, അതു രിഷ്ടത്തിൽ അവിടെയവിടെ തുടിനില്ലെന്ന് മേഖലയിൽ അനാക്കമരിരില്ലെന്ന്. ദിവംമുവദ്ദേശം പ്രണയകലയാഥും നൃത്യക്കയറ്റം മുഖംപോലെ കേവലം അപ്രസന്നങ്ങളും ഉണ്ടായിരില്ലെന്ന്. ചെറുതെന്നതപോലും ഉല്ലാഖാത്തി നാൽ മുക്കലതാദികൾ അച്ചെല്ലാം അഭ്യന്തര നാഡിയിൽ തുറന്നു സ്ഥിതിചെയ്യുന്നു. അവകളിൽനിന്നും ഒരു പൊഴിയുന്നീല്ല; പണ്ണവാഗ്രാഞ്ഞളിൽ തുടിനില്ലെന്ന് മരഞ്ഞുള്ളികർപ്പവോലും ഇരുവിഴുന്നീല്ല. അക്കപ്പാടെ ആ പ്രകൃതി കൈ ശ്രൂംഗാരംകത്തിരിക്കുന്ന നാദികമ്മല്ല നടത്തിയിരുന്നതോ.

ക്കുറവാണ് ജീവന്റെ പ്രാഥിക്കുപ്പ് കൂടിയും മറ്റും കഴി തെളിയിക്കുന്നതു. തല നിരക്കേ വളർത്തിയ കുടുമ്പങ്ങളിൽ ചിന്നോക്കെമിട്ടിരിപ്പുന്നതും, കാതിൽ കിടന്ന മിന്നന്ന വൈരക്കരിക്കുക്കണം, ദൈവിക്കിലെ സുന്ദരപ്പും, വലത്തുകളിലെ പൊൻചുണ്ണലും, ഇടത്തുകളിലെ സ്പണ്ട് വാഞ്ചും, അടിവര തൊത്തിയുട്ടതിരിപ്പുന്ന ഫലമർദ്ദണം,

ആനക്കരാനുകമിള വെച്ച മെതിയടിയിട്ട് ആടിക്കഴഞ്ഞെന്നു നടത്തവും എപ്പാംസ്ഥി കണ്ണാൽ അദ്ദേഹം കൈ കോവി പകതിരിപ്പുകാരനാണോ ആല്ലോ തോന്നുക. അദ്ദേഹം വന്നാകയറിയപ്പോൾ സരോജം ഹാർമോണിയം വിട്ട് എഴുന്നേറ്റു ചുമർ ചാരി കയ്യിലുണ്ടായിരുന്ന കൈ പിച്ചകപ്പുവിൽ ഒപ്പിയുറപ്പിച്ച മുഖം വിപ്പിച്ച നില്ലായി.

നന്നുതിരിപ്പാടു മധുസപരത്തിൽ സ്ഥാപം തു നേരി: “ഒം, സരോജം, ഇന്നോടെന്നു നോക്കിയാട്ട!”

അവർ യാതൊരു ഭാവഭേദവുമെന്നിങ്കു മുഖം തന്തി നന്നുതിരിപ്പാടിലെ നേർ തുറിച്ചുനോക്കി.

“എന്താൻ” ഇന്നിന്തിനെ കന്ധിച്ചുത്തിയിരിപ്പു നന്നതോ?”

“തൊൻ എടക്കരട്ടുമന്ത്രജ്ഞലേ നേത്രാരമ്മയപ്പേ! കിരാച്ച ശശരവം വേണമപ്പോ” എന്നോ, സരോജം ശശരവം വിടാതെ ചെങ്ങുണ്ടുകരം അനാക്കി.

“അത്പു, എന്തോ, കാപ്പി കഴിത്തിട്ടിപ്പു?”

“ഉണ്ടോ, ഇന്നലെത്തന്നെ കഴിത്തിരിപ്പുനു.”

‘അംഗോ!’ എന്ന പരഞ്ഞതു നന്നുതിരിപ്പാടു പൂരം തെളിഞ്ഞു പോവാൻ തിരിത്തു.

“വേണേ, വേണേ,” സരോജം തടങ്കരു പരഞ്ഞതു:

“ബുല്ലിമുട്ടേണേ. കാലമാവുന്നോപാ കൊണ്ടവാട്ട്.”

സരോജത്തിന്റെ ഇം പരിഭവവരക്കു വകവെങ്ങും തെ നന്നുതിരിപ്പാടു പൂര്ണതു കടന്ന നോക്കിയപ്പോൾ

കൊന്തയിട്ട്, കാപ്പിയും കൊണ്ടവയശം. അത്രേമം തിരിച്ചക്കത്തു യന്നിരന്നപ്പോഴെങ്കിൽ കൊന്തയും വന്നെത്തി. അരയാർഡ് റണ്ട് കപ്പും സോസറും എടുത്തുവാച്ചു കാപ്പി ചൊണ്ടിണ്ണുന്നോരം, നന്മുതിരിപ്പാട് ചോദിച്ചു: “താൻ തന്നോട് പറഞ്ഞിശ്ലേഷിക്കിണ്ണും പോകുന്നോരം, കാപ്പി വേഗത്തിൽ കൊണ്ടുകൊടുക്കണമെന്നു്! എന്നിട്ടേന്തെ ഇതു വെക്കാൻാണു്?”

കൊന്ത പ്രവൃത്തി നിൽക്കാതെ വിനിതിപരാത്തിൽ പറഞ്ഞു: “അകായിലേജ്യു് അരി കഴുകിക്കരിച്ചുണ്ടാൻ വെക്കിനു് വലേരു തന്മാട്ടി പറഞ്ഞു്.”

നന്മുതിരിപ്പാട് ഇള്ളിയെടുത്തു ചാടിയെഴുന്നേറ്റു: “എന്നാൽ സ്കൂളിനെ മറ്റായം പാശ്ചാത്യത്താനാം കേൾക്കാം നുംബാംു്?”

“അത്തന്തിനെയില്ലേ വേണ്ടതു്,” സരോജം സമൂത്ഥാനയിപ്പിറത്തു: “മ്രൂഖണഡയെല്ലാം കഴിഞ്ഞിട്ടു വേണ്ടേ നായന്മാക്കു്!”

നന്മുതിരിപ്പാട് തുടന്നു: “എഡോ, കോറേതു, ഈ ദേശു് നോക്കു: മറ്റായാ കനാ പറഞ്ഞില്ലെങ്കിൽ ചെയ്യുന്നു് വെച്ചിട്ടല്ലേ തന്നോടൊന്നു പായുന്നതു്. ‘വലേരു തന്മാട്ടി’ പറഞ്ഞുനാവെച്ചു് താൻ പറഞ്ഞതു് ചെയ്യും സീറിണ്ണുന്നോ, വേണ്ടോനു് താൻ അപ്പുനോടൊന്നും ലോചിണ്ണു. ഇപ്പോം പോക്കുണ്ടോളു്?’

കൊന്ത, ഉള്ളിൽത്തിന്തിയ പുള്ളം പുരത്തു കാട്ടാ

തെ, കന്നം മിഞ്ചാതെ താഴേത്തജ്ജിരഞ്ഞി. കോൺഗിപ്പടി യിറങ്ങിയപ്പോൾ സുലോചന വക്കന്തു കണ്ടെ, “ഇപ്പു ശ്രദ്ധാർ പോവണം. കോപിച്ച സമയമാണ്” എന്ന സപരിധാസം പത്രക്കൈപ്പുറത്തു് ഉഞ്ഞപുരയിലേജ്ജു തിരിച്ചു. സുലോചന അവിടെ ചെവിയോത്തു നിന്നു.

കോന്ത പോയപ്പോൾ, നന്ദുതിരിപ്പാട് തന്റെ രംഗദാരവമെല്ലാം വെട്ടിത്തു സരോജത്തെറാട്ട് സാന്തപ്പം തുടങ്ങി: “ആദ്ദേ, ഇനി കാപ്പി കടിക്കൂ. നേരം ശ്രംയിലോ.”

ഇതേവരെ ഒരു ഭാവഭേദവും കാണിക്കുംതെ നിന്നു നിലയിൽ നിന്നു സരോജം പാതയു: “എനിക്കു കാപ്പി വേണു. അവിടുന്ന കടിച്ചുകൊംക.”

ഇപ്പോൾ നന്ദുതിരിപ്പാടിനു് ഒരു പരിശേഷം പിടിപെട്ടു: “ഉം? എന്താണിതു സരോജം? സുഃക്ഷട വല്ല തുണ്ടോ?”

“സുവക്കേടിപ്പുകിൽ ഉണ്ടായിക്കൊള്ളും: - ഇക്കണം അതാതിന്തു സമയത്തല്ലാതെ കഴിച്ചാൽ, അതു തന്നെ മതിയല്ലോ സുവക്കേടിനു്” എന്നു, സരോജം അതു ശോഗ്രശാസ്ത്രത്തെ ആരുധ്യമായെടുത്തു.

“ഒരു ദിവസാക്കെ തുന്നെ വന്നപോവില്ലോ? അതോക്കെ അതു സാരാക്കൂലോ?” നന്ദുതിരിപ്പാട് ക്ഷമാ പണസ്പരത്തിലേജ്ജു കടന്നു.

“ഒരു ദിവസമോ, രണ്ട് ദിവസമോ? തൊനിവി

“എ വനിട്ട് കൈ നേരമെക്കിലും കംപ്പിയോ ചോറോ സമയത്തിനു കിട്ടിട്ടണം എന്നെന്പച്ചില്ലവോ?”

“ഞാൻ അനേപച്ചില്ലണ്ണണ്ട്, നിജുംപില്ലണ്ണണ്ട്. പക്ഷേ, ഇവരരജ്യംകൈ കിട്ടേണ്ടകിട്ടേണ്ട മുകൾ തിനാണന്നപ്പാതെ വല്ലതും നിവുംണ്ടോ?”

“അനേപച്ചില്ലണ്ണണ്ട്! നിജുംപില്ലണ്ണണ്ട്!”

“പിരന്ന തൊന്തനാനം മഹസ്തികത്താണ് ലൂഡാ നോ സരോജം റിറിച്ചുടുക്കണം?”

“മഹസ്തികത്തനാണെങ്കിലും ഇല്ലെങ്കിലും മലം കൗതുന്ന. കാംഡക്കൈലും ഇവിടുതൈയോ ഇവിടുതൈ ആളുകളൈയോ കൈ വിലയുണ്ടെങ്കിലപ്പോ? ഇപ്പോൾ കണ്ണില്ല, ആ പട്ടക്കട്ടി പറത്തതെന്നം കേട്ട എന്ന നടില്ലാതെ കടന്നണോട്ട് ദോധനാം?”

“അയാളുടെ അവഹമതി ഇന്ന തൊൻ മാറ്റണ്ണണ്ട്. ആട്ടേ, കാപ്പി കടില്ല, സരോജം! അതിരുന്ന് തണ്ണുക്കിലേലും?”

“എനില്ല വേണ്ട കാപ്പി.”

“എന്താണിത് സരോജം?” എന്ന പറത്തു നാനുതിരിപ്പുന്ത് എഴുന്നേറു കാപ്പിയെടുത്തു് ആ സുന്ദരം ശിശുടെ സമിപത്തേല്ല നീട്ടി, തുടന്ന്: “ഇത് വാങ്ങു. ഇതുവയാക്കേ പരിഭവിച്ചാലോ?”

സരോജം കഴിതുമാറി പരിഷസ്പരത്തിൽ പറത്തു: “എനില്ല വേണ്ടനു പറഞ്ഞാലും? എനില്ല,

കാപ്പിയും വേണ്ട, ചോറും വേണ്ട. എന്ന എൻ്റെ വീ
ടിൽ കൊണ്ടാക്കിയെന്നാൽ മതി__”

നന്ദുതിരിപ്പാട് അന്യാളിച്ച വാ പൊളിച്ച നി
ല്ലായി.

സദോജം തൃടൻ: “തോനിങ്ങാട്ട് പോങ്ങേബാൾ
തെന്നെ പറഞ്ഞിപ്പേ, എനിള്ളീ മനകളിലാനും പോ
യി ശിലമില്ലെന്നോ? എല്ലാവരുടേയും ധാക്കം നോക്കി
ആചാരം പറഞ്ഞുവാൻ, കൈക്കഴിഞ്ഞു വല്ലതും വാ
ക്കിയണ്ടക്കിൽ അതു കിട്ടുവാൻ കാര്ത്തുകിട്ടു കഴിഞ്ഞു
കൂട്ടുവാൻ എന്നെങ്കണ്ണംവില്ല. തോൻ തെണ്ടിപ്പെട്ടു
കു വന്നകയറിയ ഒരുത്തിയാണെന്നാണ് ഇവിടെയുള്ള
വരുടെ നംട്ടം. എന്നാൽ വേണ്ടതാനും നിശ്ചയമി
ല്ലായ്യേണ്ടോ, അതെന്നാമില്ല: അതു സുലോചനയുടെ
നേരെ എന്നതാരാഥരവാണോ, എന്നതോക്കു പാക്കംനോക്കു
ലാണോ! അതെന്നതാണോ? സുലോചന കാരണവയുടെ മ
കളാണോ; തോനോ—കഷ്ടം, ഇം കമ വല്ലതും അവിടു
നാറിയുന്നേണ്ടോ? അതെന്നതുകുലുമായ്ക്കോട്ടേ; അവി
ടന്നായി, അവിടുത്തെ പാടായി. എനിള്ളിപ്പോൾ
കഷ്ടിച്ച കഴിഞ്ഞുകൂടംനുള്ള വക എൻ്റെ താബാട്ടിലാല്ലോ
ജൗയില്ല. അതില്ലാതായോൽ പിന്നുതു വേണ്ട എന്നാ
ലോചിപ്പോം. അവിടെങ്കും എന്നോടിപ്പൂർണ്ണമാക്കിൽ, ഇ
തുവരെയെന്നവേല ഇന്നിയും അതോട്ട് വരുന്നതോ എ
ന്നാജ്ഞ സദോജിയമാണോ.”

ഇംഗ്ലീഷ്

പാശം, നന്ദതിരിപ്പുംട വലിയ വിഷമതിലായി. അവക്കു എങ്ങിനെ സമാധാനിപ്പിയ്ക്കും? നാവന്ത്രേണി പ്പി; തൊണ്ട വരണ്ട്; കണ്ണ മത്തളിച്ചു; ശരീരം ആ കൈ വിയരുത്. അദ്ദേഹം, കാപ്പിപ്പാത്രം കഴിൽ വിടി ആനില്ലെന്ന ഒരു പ്രതിമയായി മാറി.

ഇപ്പുമയരുതു സുലോചന അന്നോടു കയറിച്ചുനാ. അവർ പതിവുപോലെ യാതൊരു സങ്കേരംപുംകൂടം അക്കദേതയ്ക്കു കടന്ന. സുലോചനയെ കണ്ണപ്പോൾ നന്ദ തിരി നടന്നി; സരോജം സംഭവിച്ചു.

സുലോചന അക്കപ്പോടു കൂടാ റോക്കിക്കണ്ണു ചോ ചിച്ചു: “ഞോപ്പ, നിങ്ങളുടെ കാപ്പി കഴിത്തില്ലോ? അ വിച്ചതേയും കഴിത്തില്ലോ കാപ്പിയോ?”

എടക്കാടുമന്നിലെ അധിക്ഷേപത്തയ്ക്കൂലെ കാണപ്പെട്ട സുലോചനയുടെ ഈ ചോംപ്രം, സരോജത്തെ അസൃയയുടെ അരോദ അരാറത്തെത്തിച്ചു. അവർ—അ പ്പി, ആ അസൃഷ്ട—കൈ കുത്രിച്ചിരിയാട്ടക്കൂടി പറഞ്ഞു: “ജാതിന്നോക്കേ കുത്രു ഭാഗ്യം വേണോ?”

നന്ദതിരിപ്പുടിനീറ കഴു് അപ്പോഴും സരോജ തതിനു കാപ്പി നീട്ടിക്കാണിച്ചുകൊണ്ട നില്ലുകയാണോ. സുലോചന പറഞ്ഞു: “ഈതു ഭാഗ്യം മററാക്കാണാണോവു കും? മരിപ്പുനായ ഭന്താവു സ്പന്തം കൈകൊണ്ടുതന്നു കാപ്പിച്ചെടുത്തു തന്നു. എന്നിട്ടും അതു വാങ്ങിക്കഴി ജൂഡൻ ഹോഗമില്ലെങ്കിൽ അതൊരു വല്ലംത്ത ക്ലേഡാഗ്രം

തന്നെ!?" സൗഹാദ്രിയും അലജനയും കുറഞ്ഞ് സ്വന്തമാക്കിയാൽ, സരോജം!"

"എത്ര വാദ്യിക്കഴിയ്ക്കും, സരോജം!" എന്ന് അതു ശ്വേതതന്നെ സ്വന്തമാക്കിയാട്ടുട്ടി നന്ദുതിരിപ്പുംടിലെ മരത്തു മാറ്റാവിക്കാണ്ടു.

തർക്കാഡം തക്കിച്ചുനില്ലെന്നതു ഒഗ്രിയാല്പുനു കാതി സരോജം കാപ്പി വാദ്യി സുലോചനയോട് ചൊണ്ടി ആണ്: "സുലോചന കാപ്പി കടിച്ചവോ?"

"ഉള്ള്; ഇതാം, ഇപ്പോൾ അതു കഴിഞ്ഞോളം ഇന്നോടു പോന്നതേ ഉള്ള്."

"എന്നാണും കരിച്ചു കഴിയ്ക്കും." എന്ന പരാത്യം സരോജം, സുലോചനയുടെ വിശ്വാസ്യത്തെ ഗണിച്ചുവരുത്തുന്നതു വേരു കൈ പാതുമെട്ടതു കാപ്പിയെങ്ങിച്ചുകൊടുത്തു. മുന്നപേരും ഇരുന്ന കാപ്പി കഴിച്ചു.

കാപ്പി കടിച്ചുനാതിനിട്ടും അതിനാശംവും, സുലോചന അതുമിത്രം പഠിക്കു, കരിച്ചുമുറ്റ് അവിടെ കാട്ടിച്ചുട്ടിയ വിസ്തിതത്തെക്കുറഞ്ഞും അ ഘുത്തപ്പതിക കൂടിക്കൊണ്ടുതന്നെ പാര്യിച്ചു. ഇടയാത്ത ഭാഷയിൽ ഒരു ബാഡിപ്പേരെയും അനശ്വരസിച്ചു; കരേബ്രു കളിയാക്കകയും ചെയ്തു. അതു കഴിഞ്ഞു സരോജത്തെക്കാണ്ടു രണ്ടു പാടും പാടിച്ചു പുരഞ്ഞു. അവർം ഘുരപ്പുട്ടപ്പോൾ, സരോജം അവളുടെ കൈ പിടിച്ചു അനുഭവസ്വന്തിൽ ഇരുന്നിനെ പറഞ്ഞു: "ഈ സംഗതികക്കൂണം മറ്റൊ

‘രോം പറയണം, ക്രൊ!?’

“എന്ത്, ഇതൊക്കെ അരുരോടുകില്ലോ പറയാൻ നണ്ടാം! എന്തോക്കെയുംവിടുതിയുണ്ടായതെന്നു തൊന്തി താമസംകഴിഞ്ഞു!” എന്ന പാതയും സുലോചന യാത്ര യായി.

എന്നാൽ സരോജം അതതു വിപ്രസിദ്ധിപ്പിലും; അതൊന്നും മാന്നതുമില്ല. നന്ദുതിരിപ്പും മഹായുണ്ഡായ അണയകലഹാവസരത്തിൽ വെളിാപ്പുട്ടിന്തിന്ത്വഭ്യം, സുലോചനയും ആ മനയ്യുള്ളിൽ സ്ഥിതിയെപ്പറാറി സരോജത്തിനും അരുള്ളും മുതൽക്കേ അനുസ്യയ തുടങ്ങിക്കിരിക്കുന്നു. സുശിലയായ സുലോചനയിൽ എപ്പോവക്കിം സ്നേഹമുണ്ട്, അരുളരവുണ്ട്, ബഹുമാനമുണ്ട്. അന്തസ്ഥുകാരിയായ സരോജത്തിന്റെ നേർക്കുടുക്കേ, പരക്കെ—അക്കത്തും ചുരുത്തും—പുള്ളുമാണ്; അത് അപ്പപ്പോൾ അല്ലാലും വെളിപ്പടാറുണ്ട്. ഇതിനു കാരണം, സുലോചന തന്റെ വാദ്ധിക്കുന്ന കാരണവയെടു മകളായതും, താൻ കരന്നതരം വന്നും ഓയ്യായതും മാത്രമാണെന്നു അവർക്കുള്ളിപ്പാൻ സംധിച്ചുള്ളൂ. അതിനാൽ അവളുംവിടെയില്ലായി കനാവുകിൽ തനിക്കു കരുത്തുടി വിലജ്ഞിക്കു കൈ സ്ഥാനം കിട്ടുമായിരുന്നവെന്നാം അവർക്കു അനുഗ്രഹിച്ചു. ഇംഗ്ലീഷ് നുത്തിരക്കിനു മേലുംതെന്നു സംഭവം വരുംവെച്ചു. ഇതാം, തന്നെ ദില്ലാല്ലോ മഴവാൽ തന്നെ എതിരാളി മനസ്സിലാക്കിക്കൂട്ടാതെ. അവളുതു, തന്നെ കൂട്ടകാരിയായ ഇട്ടിച്ചി

രിയോടു മറ്റൊ പറയാതിരിജ്ജുമോ? അതുകൂടു കുക്ക
വും, തന്ത്ര നേരെ സൗഹ്യത്വം ഉള്ളവയ്ക്ക് സുലോചന
എന്ന സരോജത്തിനാവിധാം. കേരളത്താജന്മ നന്ദതി
രിപ്പാടം സരോജവുംകൂടി കശപിശയായി കാപ്പിക്കിജ്ഞം
തെന്നില്ലെന്നും, താനവിടെ ചെന്ന് അവരെ സമാ
ധാനിപ്പിച്ച കാപ്പി കടപ്പിച്ച് എന്ന് അവർക്കു മെന്തി
പറഞ്ഞു തെളിയാമല്ലോ. അങ്ങിനെ അക്കത്തുള്ളവരി
തന്താൽ തുണക്കാരികളിൽനിന്നുകയായി; പിന്നെ വാലിയ
കാർ, പട്ടംകാർ, നന്ദതിരിമാർ—എല്ലാവരുടെ ചെവി
യിലുമെത്തും. ഹരോത്തതർ അവിടവിടെ ഇരുന്ന് ഇ
തിനപ്പുറാറി പിറുപിറുത്തു കളിയാക്കണംണോവും. ഇനി
കരച്ച ദിവസത്തിനു പൂശക്കടവിൽ കളിജ്ഞന്ന അതുകൂടും
കൂം മരുരാന്നാവില്ല സംഭാഷണവിഷയം.

പിറോന്നാൽമുതൽ, ഏതൊരു മുഖം കരണ്ണേവാ
ഴും, അതുകൂടിയും മുഖം വത്തമാനമറിഞ്ഞിരിജ്ജുമെന്നം,
തങ്കംസംബന്ധിയായ ഒരു പരിഹാസമാണ് ആ മുഖത്തു
സ്ഥിരിജ്ജുന്നതെന്നും സരോജത്തിനു തോന്തിന്ത്തുന്നു. ത
നും, അവർക്കും അതിനുണ്ടാം കാരണമായ സുഖം
ചന്ദ്രുടെ നേരെ വിരോധം, വല്ലിച്ച.

ഇങ്ങിനെ സുലോചനജ്ഞം, സ്വപ്നത്തിൽപ്പോലും
അതുലോചനിജ്ഞംതെ ഒരു ശത്രുവാനായിവനും. സരോജം,
ആ പാദം ഉള്ളിൽവെച്ച സുലോചനയോട് മനോതി
പയിക്കം ചേമരുതി ഭാവിച്ച പെരുമാറ്റത്തുന്നു.

നാല്പാടം അദ്ധ്യായം

I

അപ്പുന്നനൃതിരിപ്പംടിലെ അച്ചൻറു ശ്രാംകം സ്ഥിനി. വളരെ കേമമായിട്ടാണ് ശ്രാംകസ്ഥിതിയും മരം. കൊപ്പത്തിലോരിയ്ക്കും മെച്ചപ്പെട്ട നിലയിൽ നടത്തിവരാറുള്ള വെച്ചുനമസ്കാരവും ഇന്നത്തന്നെയാണ്. എല്ലാവരും—അന്തർജ്ജനങ്ങളിലും വാലിയകാരം അടിച്ച തളിപ്പിണ്ണങ്ങളിലും ഉട്ടുപുരക്കാരം എല്ലാം—പുലക്കന്തിനാ വളരെ മധുതന്നെ എഴുന്നേറ്റു പണി തുടങ്ങിയിരിക്കുന്നു.

നൃതിരിപ്പംടിലേണ്ട് അന്ന ശ്രാംകന്തിയും ശ്രാംകിയുമായാൽ എതാനെയിക്കുമെന്ന തീച്ഛ്രയില്ല. അദ്ദീനെ യുള്ള ദിവസങ്ങളിൽ അരക്കുകിട്ടും ചിലകൾ അടി കിട്ടും തെയും പിഴ പറാതെയും കാരയും. എവിടെയെങ്കിലും വല്ല ചുലിക്കിലയോ താലോ കണ്ണാൽപ്പിന്നു അന്നതെത്തുക്കു പരയാനില്ല. അധികകാലത്തെ പരിചയം കാരണം അപ്പുന്നതവുംനീരു സ്പദാവം നല്പവള്ളം അറിയാവുന്ന ഭത്രാഖരപ്പാം വളരെ ജാഗ്രതയോടും നിഷ്ടുഷ്ടയോടുംകൂടി പെരുമരുന്നുണ്ട്.

അക്കരുതു ശ്രാംകത്തിനു വേണ്ട ചതുവിധിവിഭവങ്ങൾ ഉണ്ടാക്കുന്നതിൽ സവാലുകൾക്കും വഹിച്ചിട്ടിട്ടുള്ളതു മു

തൃപ്പിയമ്പത്തെന്നയാണ്. ഇള്ളിക്കാളിയും ‘വെലിച്ചും’ മാറാതെ ഇംഗ്ലീഷ് തുടർത്തെന്ന കൊണ്ടുപിടിയ്ക്കുന്നണം. ഈ കിപ്പുംജി അനും വലിയെങ്കാൽ ദിവസമായിട്ട്—എന്നോ, മരറിത്തംകൊണ്ടുനേന്നാതു മുതല്ലീയമായുടെ അഭി പ്രായം—രജസപലവയായിരിയ്ക്കുന്നു.

അക്കത്തെ പുഞ്ചകാരൻ അതിനിടയിൽ ധൂപം കം ലായി’ നേര്യം കാലായി’ എന്നത്തിൽ പറയുന്നതിൽ കാൽബ്ലൂഗം മാറുമേ അവതജ്ജനങ്ങൾ കേരംക്കണാമുള്ള. പുഞ്ച കഴിയുവാനമുള്ള തിട്ടക്കരത്തായ ശ്രീകോവിലപക്കത്തു തേ വാരിയും തേവാരംകുട്ടി കെട്ടിമരിയുന്നു. അക്കത്തുനിന്ന സാധനങ്ങൾ വെള്ളേംപറ്റും എടുക്കുന്നേംപറ്റും അവതജ്ജന ഒളിം തേവാരിയും തമിൽ കൂട്ടിമുട്ടുനാളും, വെട്ടുനു’ അവർ അരങ്ങേണ്ടുമിങ്ങോടും ചാടനാളും എതാണ്ടു തുറവവുണ്ടു് കഴിതെന്തു; എന്നിട്ടും സാമ്രാജ്യങ്ങൾ മുഴവനായില്ല!

അക്കത്തു മധുവിന്നും അമ്മയ്ക്കും, പുത്രത്തു മധുവി നും അരങ്ങേണ്ടുനാം സൗരിയ്യവാൻ’തന്നെ പാടില്ല. അനബിജംതവർദ്ധത്തിൽപ്പെട്ട അവരെ അനും കാണുന്നതു നെ കൈ ദിന്മാത്രമാണ്’. എകില്ലും അധികക്കാല തെത്തു അടച്ചപ്പുംകാരണം അവക്ക് വെള്ളാത്ത സാധനങ്ങൾ തൊട്ടവാനം, അതിനുടക്കത്തു പ്രപുത്തികൾ ചെയ്യാനം വിശേഖമില്ലെന്ന മട്ടായിട്ടുണ്ടോ.

സമയം എക്കേലും കുവത്രമണിയോടുള്ളതു. നു കൂതിരിപ്പും ശ്രാവത്തിനു കൂളിയ്ക്കുവാനമുള്ള പുറപ്പും

യി. അദ്ദേഹം കാതിപ്പുനോട്, “കാതിപ്പുൻ, ചെറുമാനേരം പുല്ലുമരിം കൈകെ കഴിഞ്ഞില്ലോ? ഇനി കളിപ്പുന്ന് വോയ്യേണ്ടോ?” എന്ന ചോദിച്ചു. “കളി കഴിപ്പും, കൈക്കൊലായി” എന്നോ കാതിപ്പുൻ മറുപടി പറഞ്ഞു.

ഇങ്ങിന അകത്ത് അതുതേതമുണ്ടെട കശവിൽ, പു മുഖത്തു സംശയം കാരായ വിജനകാരാടെ വെടി, ചെ റിയ പത്തായപ്പുറയിൽ നാട്ടപ്രമാണികളിടെയും കാംതു സ്ഥമനാരാടെയും നാട്ടവർത്തമാനം, ഉഞ്ചപുറയിൽ പട്ടമാരാടെ അട്ടമാസങ്ങൾം, പുഴക്കടവിൽ സോമമനാരാടെ പ ശമക്രമവും പരക്കൻചിരിയും, മരക്കൊന്തുകളിൽ കാക്ക കളിടെ ലഹരി—സവത്രു ബഹുകേരംലാഹലംതന്നു. ഈ തത്തക്കത്തിൽ അനന്തജ്ഞനങ്ങളിടെ പുഴക്കടവിലേജ്ജീളി വഴിയുടെ പടിംത്താറുവശത്തുള്ള അതു ശാസ്ത്രങ്കാഡുമാറും നില്ക്കുമ്പുവും എകാനതവുമായിരിപ്പുനു. മറ്റു ഭാഗങ്ങളിലെ അതിർത്തിക്രമവും കോലാഹലവും എത്രക്കണ്ട വലിപ്പിജ്ജീ നാവോ, അത്രക്കണ്ട ശാസ്ത്രങ്കാഡിലെ എകാനതതയും നി ലുജ്ജുതയും മൃദുക്കനും. അങ്ങിനെയെങ്കിൽ ശാസ്ത്രങ്കാഡ്’ അവിടെയുണ്ടെന്ന നാട്ടം മറ്റു ഗ്രഹസഖയുടെന്നും ഒന്നും സഖയുടെന്നും ഇല്ല. ശാസ്ത്രങ്കാഡിനമല്ലെ, അങ്ങിനെയെങ്കിൽ ജനസഖയും ഗ്രഹസഖയും അവിടെയുണ്ടെന്ന നാട്ടം. കോളിക്കാണ്ട് കിടന്നുമരിയുന്ന സമുദ്രത്തിന്റെ ഒരു വശത്തു കിടക്കുന്ന ഒരു നിംബിവച്ചില മാനുത്.

യദ്ദേശ്യം നമ്മുടെ ദയവിന് അതു ശാസ്ത്രകാവി ലേജ്ഞാന പോക്കാൻ തോന്തി. അയാൾക്കു അല്ലെങ്കിൽ അയത്തു അതു എക്കാൻതസ്യലതേയ്ക്കു പോക്കണമെന്ന തോന്തിയത്, അയാൾ ഇന്നിവിധമായ സ്വലത്തെ ഇഷ്ടപ്പെടുത്തുകയും ഒരു സവിശേഷപ്രക്രിക്കംരനായതുകൊണ്ടാണെന്നേ ഈ ഗമ്പകാരനും ഇതിലെബന്ധം കൂടിപ്പുറം വരാംളി. നിഹൃസ്യപ്രവർത്തനയായ നിയതിപേഖി, ഈ തിൽക്ക് വല്ല പണിയും ചെയ്തിട്ടോ എന്നും അക്കും പറാവരാം കഴിയും? മധു ശാസ്ത്രകാവിലേയ്ക്കു കടന്ന.

ഈ ശാസ്ത്രകാവിന മുമ്പതന്നെന്ന നാം കണ്ടിട്ടണെങ്കിൽ അതിലധികമൊന്നും ഇപ്പോഴും അതിൽക്കും കാണാവണമില്ല. തമിൽ കെട്ടിപ്പുണ്ടത്തു നില്ക്കുന്ന ചില പാഴ്വരണങ്ങൾ, അവയിനേൽക്കും കെട്ടിമുടിത്തു തുണിക്കിടക്കുന്ന ചില ഉം തോൽവള്ളികൾ, അവിടവിടെ ചില പട്ടചെടിപ്പും നീകൾ ഇവ കഴിച്ചാൽ, അതു മരക്കുന്നില്ലിൽ എടുത്തു പറായത്തക്കതായി വല്ലതുമണ്ണങ്ങിൽ, അതു മുന്നനാലും നീതാരച്ചട്ടികളിൽ, ഇല്ലവള്ളികളിൽ, വിച്ചുകച്ചടികളിൽ, മാത്രമാണ്. നിലത്തു ചപ്പിലകളിൽ, പൊട്ടിപ്പുംടിനേൽക്കും ചിന്നിച്ചിതിരിക്കിടക്കുന്നു. എന്തായാലും അതു ശാസ്ത്രകാവും ശാസ്ത്രകാവും പോരാട്ടിയാണ്: എത്ര അടുത്തായാലും പുരുഷ പെരുമാറുന്നവക്കും അതിന്റെ ഉള്ളിലെത്തുണ്ടെന്ന കാണാവാൻ പ്രയാസമാണ്.

എന്നാൽ, മധുവന്നേരുടെ കടന്നപ്പോൾ അവിടെ അ

“പ്രതിജ്ഞ”

തൃംന്നുകരമായ കൈ കംഴു കണ്ട്. തളിർമേനിയാളം കൈ തയണി ക്രൂത്യാലുവള്ളിമെൻ കാൽ നിലത്തുനി നീന്ത്സാതെ പത്രക്കേ അട്ടിക്കൊണ്ടു മുളിപ്പുംട്ട് പാടി കൊണ്ടും ഇരിപ്പുനു. എക്കാറ്റസ്ഥലത്തെ തെടിയാണ് മധ്യവദ്ദേശാട്ട ചെന്നാതകിൽ ഉടനെ മടങ്ങണ്ടതായിരുന്നു; പക്ഷേ, അയാൾ കരച്ചുകൂടി ഗതിവേഗത്തോടെ, എന്നാൽ മുടിവായ പദവിന്മുഖത്തോടെ അരങ്ങേണ്ടുത നീ ചെല്ലുകയാണൊണ്ടായത്. അലു വിനോദശീലയായ വിലാസിനിയുടെ പിങ്ങാകമഴിച്ചിട്ടിരുന്നതും ഉണ്ടതു ലാട്ടത്താൽ ഉല്ലത്താട്ടനാതുമായ ചുങ്കംവാർമ്മടി അയാൾ ഒഴി മാടിപിളിച്ചുവോ എന്ന തോനും. അയാൾ അട്ടം തു ചെന്നിട്ട് ഉണ്ടത്താൽവള്ളി പിടിച്ചു പത്രക്കേ നീം കുക്കൊട്ടത്തു. അവർ വിനിരിഞ്ഞുനോക്കി; പാഠി മിച്ചുനോർ കാട്ടവൻ ചുറപ്പുട്ട്. മധ്യ, വിയപ്പ് പോ ടിന്ത തന്നെ കൈകൊണ്ട് അവളുടെ കൈ പിടിച്ചു നിൽക്കി, തൊണ്ടയിടച്ച്യോടെ പറഞ്ഞുതുടങ്ങി: “ഈ താ, ദിയ വിചംരിച്ച കരച്ചുനില്ലോ! എത്ര കാലമായി തമ്മിൽ കണ്ട ചിലതു സംസാരിപ്പിണ്ടുമെന്ന തോനാഗ ഹിപ്പുനു, അറിയാമോ? ഇന്നിപ്പോൾ എന്തൊ ഇംഗ്ലീഷാനും തമ്മിൽ കണ്ട സംസാരിപ്പാൻ തരം കിട്ടുക എന്നു് ഇംഗ്ലീഷനും അറിഞ്ഞുള്ളൂ. അങ്ങിനെ

യല്ലെ നമ്മുടെ സ്ഥിതി? എന്തെങ്കിലും വരട്ട; കുറച്ച്
 വിടു നില്ക്കു. എനിക്കേണ്ടല്ലോ പരയാരാണെങ്ങോ:
 നാലഞ്ചു കൊല്ലുത്തെ വർത്തമാനമുണ്ട് പരയാൻ. നാം
 കട്ടിക്കാലത്ത് എറു ക്കമിച്ച കളിച്ചിരിക്കുന്ന! അതോ
 സം തോന്തനില്ലോ? തോന്തതാക്കെ വിചാരിച്ചവിചാ
 രിച്ചുതനു കഴിയുന്ന. ഒരു ദിവസമകിലും തോന്ത
 വിചാരിക്കുംതെയില്ല. ഇപ്പോൾ ഒന്നു കാണുവാൻതെ
 നേരു എറു പണിയെടുക്കുന്നോ! അതിനുവേണ്ടി തോൻ
 എന്തിനെന്നെയല്ലോ. തരം നോക്കാറുണ്ടുനോ! തോന്ത
 ക്കുംകൈ ചെരിച്ചുനോക്കാറുണ്ട്; അതിനിയാറുനോ? ഇ
 നൂബൊരു ദിവസം, അത്താഴം കഴിഞ്ഞു തോൻ പിറോ
 ദിവസതെങ്കുള്ളൂ സാമാന്യമാണ് കൊണ്ടുവെങ്കും
 നാലിന്നത്തുവെച്ചു കണ്ണട്ടിക്കില്ല; അപ്പോഴേന്തെ
 അറു വേഗത്തിൽ കാടിപ്പോവാൻ? അവിടെയെന്നും അതു
 മുഖ്യായിരുന്നില്ലല്ലോ. എനിക്കുപ്പോൾ ഇങ്ങനെ വാരി
 യെടുത്താലെന്തോ എന്ന തോന്തി. അനു രാത്രി തോൻ
 വളരെ കഴിഞ്ഞിട്ടുണ്ട് ഉംഞ്ഞിയത്. ഉറക്കത്തിൽ, ന
 മഹം വളരെ നോം സംസാരിച്ച ചിരിച്ചുംകൊണ്ടിരുന്ന
 എന്ന സപ്രാജ്ഞ കണ്ണു. എന്തിനെന്നെയകിലും ചിലപ്പോൾ
 കാണാത്താൽ തോൻ എറു സകടപ്പെടാറുണ്ട്! നന്നാ
 കഷ്ടപ്പെട്ടുകാണാനോ? തോൻ ജീവിച്ചിരിക്കുന്നതോ. അ
 ഡിക്കം ദിവസം കാണാതിരുന്നാൽ തോൻ മരിക്കും എ
 നാതനു തോന്നാറുണ്ട്. മരിക്കുയാണോ ഫേം, ഇതി

നെ പിചാരിച്ചുതെന്നും സാധിക്കുന്തെ ജീവിച്ചിരിക്കുന്ന തിനേക്കാം. എന്നാലും, രണ്ട് വാക്കു സംസാരിച്ചിട്ടും അം മർക്കുന്നും എന്നായിരുന്നു എന്നും മോഹം. എന്നിട്ട് ഞാൻ മരിച്ചോട്ടു! എന്താ കന്നും മിണംതുതോ?”

ഇതുവരെ, ഒരു കിടക്കിടപ്പുംടക്കുടി എന്നേംടുന്ന റിയാതെ മധുവിന്റെ മുവശത്തുള്ളുതന്നു നോക്കിക്കൊണ്ടു നിന്നു ഇട്ടിച്ചിരി, ഒന്നു പൊസ്തു കഴിപ്പുന്നായി മധു സംസാരം നിന്തിയപ്പോൾ പെട്ടുന്ന മുവശം കുനിച്ചു പറഞ്ഞു: “എൻ്റെ കയ്യും വിട്ടു, ഞാൻ പോണ്ടുംല്ല.”

മധു കൈ വിട്ടു; അപ്പോൾ തന്നെന്ന വിടാൻ പറയേണ്ടിയിരുന്നില്ലെന്ന് അവർക്കു തോന്തി. എന്നാൽ എന്തോ ചിരവരിച്ചുംരുലും അവളുടെ ശരീരം അട്ടണ്ണളിയുള്ള മരത്തിന്റെ മറവിലേക്കു സപ്പും നീണ്ടി.

“ഞാനിച്ചെങ്ങുന്നതു വലിയ തെറ്റാണെന്നു് എനിക്കു നിശ്ചയമുണ്ട്,” മധു അല്ലോ വിനൃമിച്ചതിനാശേഷം വിശ്വം തുടങ്ങി. അതിനിടയിൽ അവർ പാതയു്: “പത്രക്കു പറയണേ! എനിക്കു വേഗം പോണും.”

മധു തുടന്തം: “ഞാനാരാണും? വെറും ദരിദ്രൻ; നിങ്ങളെല്ലാക്കു അതുകൂടിച്ചുകുഴിയുന്ന ഒരു ഭൂതം. നിങ്ങളുംാക്കു അതുകൂടിച്ചുകുഴിയുന്നാർ; ഞാൻ ഭാത്തില്ലുംതു ഒരു വെറും നന്ദുതിരി; കേവലം ഒരു നിസ്സാരമനഷ്ടും.. എക്കില്ലോ—”

“എനിക്കുവേദിക്കുല്ലോ വലേരു അതുണ്ടും?” അവർ

മുച്ചുതക്കമുഖ്യം

എന്തിനെന്നോ പറഞ്ഞെന്നോപ്പിച്ച്.

മധു അതുവും സഹിയുവയ്ക്കുതെ, അവളിടെ അര ടത്തു ചെന്നു് അവളിടെ കൈ, മുഖ്യേത്തുക്കൾം മുകുകൈ കടന്നപിടിച്ചു് “അതു മതി; അതുമാത്രം മതി. എന്നാൽ എൻ്റെ മോഹമെല്ലം സാധിച്ചു്. എന്നെന്നെന്നീ നെയകിലും കുചുക്കുടി പഠിച്ചു്, കഴിഞ്ഞതുകൂടിനുള്ള വല്ല വഴിച്ചുമരക്കേട്ടു്. അതിനാശേഷം എന്തിനെയകിലും നമ്മുടെ മോഹം സാധിപ്പിയ്ക്കും; സംഡിയും തെ വരിപ്പു്. അതുവരെ കാത്തിരിയ്ക്കാൻ ഒട്ടിച്ചിരിക്കുടി കൂടു മനസ്സിൽത്തിയാൽ മതി.”

“തോൻ മനസ്സിൽത്തിന്തോ, കാഞ്ഞും? ഇംഗ്രേസ് രംഗതെന്ന നിരിയ്ക്കണം.”

“ഇംഗ്രേസ് നടക്ക വിരോധമാവില്ലു്; അല്ലെങ്കിൽ ഇപ്പോൾ ഇവിടെവെച്ച കാണാവാൻ തരിപ്പുടേണ്ട ഫോം. എന്തു വന്നാലും വേണ്ടില്ല എന്നാരച്ചിക്കുന്ന മറ്റായ വന്ന വേർക്കുവരാം സമർത്തിയ്ക്കുതോ്. പുണ്ണന ദൈർഘ്യം തൊന്തായിക്കൊള്ളിംം. എന്നെ മരക്കുതേ!”

“ശ്രീ കാലായിടു് എപ്പും തീരിച്ചുകൊണ്ടിരിയ്ക്കു് എന്ന അതുജേ അതുരകിലും മരക്കേണ്ടോ?”

തയ്ക്കാലം വീണിയ കൈ കാറു്, അതു ശാസ്ത്രാകാംബിലെ കൈ മല്ലുവള്ളിയെ അടച്ചതു് നില്ക്കുന്ന കൈ വുക്കു തേരാടു് അണ്ണച്ചുചേത്തു്.

മധു-തിരിച്ചപോയി. അതു യുവതി പരിശസ്തി

ക്രൈസ്തവരി ഒന്നത് നംബുവാടം പരിമേച്ച നോക്കിയ പ്രോഫസർ, ഇന്ത്യിക്കണ്ണളി അതു വഴിയേ പുശ്രക്കടവിലേജ്ജ് വരുന്നു. ഇട്ടിച്ചിറി കൗം അറിയാത്ത നാട്ടുത്തിൽ ഉം തെരാത്തുവള്ളിമേൽ കയറിയിരുന്നു. പക്ഷേ, അവളിടെ പ്രദയം കിടന്ന പത്രച്ചിരുന്നു. ഇന്ത്യിക്കണ്ണളി ഇംഗ്ലീഷ് ദിനങ്ങൾ അറിഞ്ഞതിട്ടില്ല; അവർ അപ്പോൾ അവിടെ എത്തിയതേ ഉള്ളില്ല. എന്നാൽ അതു അപരാധിനിശ്ചരിത്വം പ്രദയം എന്തിനെ അതുപരംസംബന്ധംമുണ്ടോ?

II

അംഗല്ലസ്റ്റ്രേജം വെച്ചുനമസ്കാരവുമെല്ലാം പതിവു പോലെ ഭംഗിയായിക്കഴിഞ്ഞുള്ളിട്ടി. ഇട്ടിച്ചിറി കൈവ കൊഴിക്കുക, എല്ലാവരും മുഖ്യാനന്മായി ക്ഷേമം കഴിച്ചു. ഇട്ടിച്ചിറി വേണ്ടതിന്റെവള്ളം ഉണ്ണം കഴിച്ചിപ്പുന്ന കമ്മതെന്നു, അതു തിരാക്കിൽ ആരും അതു ഗുലിച്ചില്ല.

ഉച്ചതിരിഞ്ഞു വെയിച്ചലാനു താണപ്പോഴേണ്ണേ ചുറ്റുമേ ഘനവർ മിക്കവരും കഴിഞ്ഞു. ഇന്ത്യിക്കണ്ണളി പണി ത്തിരക്കെല്ലാം കൈവിയം കരുത്തി അവകാട വിഭ്രാലയമായിരിൽ പോയി ഉട്ടത്ത വസ്തുതിനെന്ന് കോറ്റല വിരിച്ചു കിടക്കുന്നു. മുത്തള്ളിയമു രേഖക്കുള്ളയിൽ കരിട്ടത്തു ചുമരും ചാരിയിരുന്നു കയ്യിൽ കൈ തുള്ളിസിമാല വിടിച്ചു് ഉറക്കം തുല്പിക്കുണ്ട് നാമം ഇവിഡ്ജ്ജുനു. ഇടങ്ങിടങ്ങ്ങു് ഉം ക്കത്തിനെന്ന് ശക്തിമുലം മാല കയ്യിക്കുന്നു വീണു നാമം എത്രയാണെന്നു തീരെ കാമ്പ്യില്ലാതായി വീണ്ടും തു

ഒമ്പുനൂ. അരങ്ങിനെയൊരിപ്പിൽ മാല മുഴമിപ്പുണ്ട് തന്റെ
പ്രകാർ കൈവിശ്വിലെ മോതിരം വിരൽ മാറിയിട്ടുണ്ട്.

ഇടിച്ചിരിയതാ, പാടിത്താരിപ്പടിയിൽ,
‘അതലസ്യമാണെ മുവമൊട്ട് കുനിച്ചു വേദ്ധം
ഹാലസ്യമലം മുട്ടകരത്തളിർക്കൊണ്ട് താങ്ങി_’

കൊണ്ടിരിപ്പുനൂ. അവർ അശായമായ അതലോചന
യിച്ചാണിരിപ്പുയാണോ. നടക്കരാത്തെ മല്ലവള്ളിയിൽ
ചുററിത്തിരിയുന്ന വണ്ണിനോയോ, പാറിപ്പുരക്കുന്ന പച്ചക്കി
ളിയേയോ അവർ കാണുന്നില്ല. തെപ്പാന്നാഴിത്തെ ത
ലമ്പടി അനാദ്യത്തട്ടിൽ അതിന്റെ ചിന്നിച്ചിതികിടക്കു
നൂ. നീററിത്തട്ടത്തിൽ കൗരണ്ടു തെരഞ്ഞുകൾ തടിച്ചു
കാണുന്നാണോ. ക്രോലത്തിൽ പല നിറങ്ങളിലും വരു
നൂ, പോകുനൂ. നാസാദ്യാരം തെപ്പാന്ന വിടൻം, ചു
ണ്ണല്ലും വിളിത്തും വരണ്ടും ഇരിപ്പുനൂ. ‘പ്രത്യംഗകൂദാരിന്നു
മെട്ടത്തു പുത്തൻ വയ്ക്കുത്തത്ത്’നു അവളുടെ ഉരസ്യലും
നിശ്ചാനവേഗത്താൽ ഉയൻം താഴുന്നാചിരിപ്പുനൂ. തപ
രിതമായ മുദയസ്സും അടക്കത്തുള്ളവക്കും അക്കണ്ണനുംചെ
യും. നമ്മുഖാവളുടെ അന്തരംഗം കൂടു പാർക്കിപ്പിയും;
ചിന്താസന്തതി കൂടു വായിപ്പിയും:

“എന്തോരു സാഹസമാണോ തൊന്തിനു ചെയ്യു
തോ!” അവർ ചിന്തിപ്പിക്കയാണോ: “അതു പിചാരി

ജൂംതോറും തല ചുറ്റുന്ന. കുള്ളം കുല്ലം തക്കങ്ങൾ. ഞാൻ ആത്മതിയായ കൈ കസ്ത്രക; അദ്ദേഹമോ, വീഴ്. പനയുക്കതന്നായ കൈ പുരാഷൻ. അദ്ദേഹവുമായി ഒളി വിത്തനിന്ന സംസാരിജ്ജയും സമേളിജ്ജയും ചെയ്യും താരാനും കേട്ടാൽ! ഞാൻ ആത്മതിയാകന്നതുവരേയും അദ്ദേഹവുമായി സപ്ത്വാനം കളിച്ച ജീവിച്ച; ശരിത നന്ന. തെങ്ങൾ അന്നോന്നും ഉള്ളിഞ്ഞു വിശ്വസിജ്ജയും സ്നേഹിജ്ജയും ചെയ്തു. ഇജജനത്തിൽ എനിജ്ജദേഹ തെരു മരക്കവാൻ കഴികയില്ല.— പദ്മ, ഇതുകൊണ്ടോ കൈ എൻ്റോ പ്രപുത്രി ന്രായുമാണെന്നോ? അതരെകില്ല, സമർപ്പിക്കുമോ? തെങ്ങളുടെ കൈമരിപ്പശയുടെ അവസാനഘട്ടമായപ്പോൾ തത്തന്ന അമ്മ തെങ്ങളുടെ വെദമാറര കൈകൈ ഉറുന്നോക്കവാനും ചിലപ്പോൾ ശാസിജ്ജവാനും തുടങ്ങി. ഞാൻ ആത്മതിയാവുന്നതിനു മുമ്പുതന്നെ, പുരുത്തില്ല പോകുതെന്നാം പുരാഷമാരെ കാണുതെന്നാം അമ്മ പലപ്പോഴം പായാറുണ്ട്. ഇന്നത്തെ കുമ വല്ലതും അമ്മക്കിട്ടുന്നതും—” അവർ നെട്ടതായെന്നു നിശ്ചയിച്ചു. കന്നിളുകയിൽക്കൊ. “പിന്നോന്തെ എൻ്റോ ജീവിതം എന്തിനെന്നയാണോ വിചാരിജ്ജക? അടക്കത സംഭവം എനിജ്ജ ചേർട്ട് കല്ലിജ്ജലപ്പേ? എന്ന ആട്ടിപ്പും ജിജ്ജകയപ്പേ, അടക്കതാണോക്കവാൻ പോകുന്നതു്? മാ, ലോകം മുഴുവൻ ഇരുട്ടായപോലെ തോന്നുന്ന. ഡാതെരു നാം വിചാരമില്ലാത്ത ഇവർ—ഇതുവരെയും കൈ തത്ത

യെപ്പോലെ കഴിഞ്ഞ ഈ സാധു_ലോകത്തിന്റെ ക
 ണ്ണം മധുരവും അശോഷം അറിയാത്ത ഞാൻ, പിന്നൈയേ
 ഞിനെന്നയാണ് ഈ ഭൂമിയിൽ കഴിച്ചുള്ളടക്ക? ഒന്ന് പി
 ചാരിപ്പുംപോർ എനിക്കുത്രു സാരമായി തോന്നുന്നില്ല.
 അദ്ദേഹമൊന്നിച്ചുംനെങ്കിൽ_അദ്ദേഹത്തോടുള്ളി കൈ
 ചാവത്രും നക്കിപ്പുവാൻ സാധിക്കുന്നയാണെങ്കിൽ, സമൃദ്ധാ
 യദേശ്വരി, രാജുദേശ്വരി, ലോകത്തേട്ടുന്ന എനിക്കു ഓ
 പ്പാണ്! ആകുടെ അഫിത്തേതയും സമീക്ഷാം. എത്ര
 വെറുപ്പിനേയും തന്നോം. യാക്കി അദ്ദേഹത്തിന്റെ ക
 മായോ? ഞാൻകുറഞ്ഞാം അദ്ദേഹം എത്രുള്ളൂ അപമാ
 നിതനാവില്ല? കൈ കൗക്കുമായി സ്ഥാനമുള്ള അദ്ദേ
 ഹത്തെ എന്തൊരു കൂദാക്കാണോ സമൃദ്ധായം കാണുക!
 എന്തൊരു പ്രസ്താവനുംകൊണ്ടുനോട്ടേ വിചാരിപ്പു
 ക! അദ്ദേഹത്തിനു പറിപ്പുണ്ടിനെ തുടക്കവാൻ സാധി
 ങ്കും? എത്ര ക്ഷേഖിച്ചുണ്ട് ഇന്നദ്ദേഹം ജീവിക്കുന്നത്!
 ഇപ്പുതാണെങ്കിൽ കനമില്ല. ആകും കൊട്ടപ്പാൻമില്ല.
 അപ്പുനേരിയും മറ്റും തുട്ടുമാണു സാഹാസ്യംകൊണ്ടുനോ
 ഇന്നദ്ദേഹം പറിപ്പുന്നത്. ഇന്നു നടന്നതെന്നോരും അ
 റിത്തൊൽ പിന്നേത്തെ കമായന്താവും? ഇംഗ്ലീഷ്
 പിനികംരണം അദ്ദേഹത്തിനുള്ളി എന്തോക്കെയാണ്
 അനബിജ്ഞാണിവരിക എന്ന് ഈശ്വരനാമാത്രമേ അറി
 ന്തുള്ളടക്ക? ”

അവളുടെ കൂദാക്കളിൽനിന്നു വെള്ളം ഒഴുകിത്തുട
 സംഘടി

തെ. “ജ്ഞാനത്തി—” അവളിടെ ഉടലാകെ വിയത്ര. തന്മാരം താങ്കവാൻ ശക്തിയില്ലാതെ അവർ തുണം ചാരി. സുഖി പനിനിർപ്പുവാൻ. അവർ ആരോധം ആകഷിജ്ഞം, ആനന്ദപ്പിക്കം. എന്നാൽ ക്ഷണത്തിൽ വാടകയും ചെയ്യും. ചിന്ത തുടന്ന്: “ജ്ഞാനത്തി അംഗി ലേ വന്നപ്പോൾ തൈജിടു ഗോഖിക്കം കണ്ണിരിജ്ഞാനാ ണ് അധികം വഴി. അല്ലെങ്കിൽ എന്ന കണ്ണാൽ എ നേക്കിലും ചില്ലേതു പായാറുള്ള ജ്ഞാനത്തി യാതൊരു ഭാവം വിശദവും കാണിജ്ഞാനതെ ചോകവാൻ കാരണമെന്താ ണ്? ഇപ്പോൾത്തന്നെ ജ്ഞാനത്തിയുടെ അടക്കതെ പോ യി എല്ലാം തുറന്ന സമർത്ഥിച്ച കാലു പിടിച്ചു, സംഭവം മാച്ചവെച്ചു രക്ഷിജ്ഞവാൻ ആപേക്ഷിച്ചാൽ എന്നെ ഇം ആവത്തിൽനിന്നു രക്ഷിജ്ഞകയില്ലോ? തൈപ്പം തജ്ജിൽ എത്ര സ്നേഹമായിട്ടാണു പെരുമാറിവനിട്ടുള്ളതു്? ക ത സമയത്തും തൈപ്പം പിരിയാറില്ല. ഇന്നുവരെ എന്നും യാതൊന്നാം ജ്ഞാനത്തിയിൽനിന്നു മാച്ചവെച്ചി കില്ലോ? അപ്രകാരംതന്നെ തുറന്ന എഴുതേതാടക്കുടി യാണു് എന്നേറ്റും പെരുമാറിയിട്ടുള്ളതു്. എതായാലും ജ്ഞാനത്തിയോട് വാത്തു കാൽ പിടിജ്ഞുകതന്നു്” അ വർ അപോസ്റ്റലും കന്ന നിപേസിച്ചു. പിന്നെയും മ നേരാജ്ഞസ്വീരം തുടന്ന്: “വാസ്തവത്തിൽ ജ്ഞാനത്തി യോന്നാം അറിഞ്ഞതിട്ടില്ലെങ്കിൽ അങ്ങോടു വരയുന്നതു് എ അ വിസ്തിരമാണു്! എന്നാവത്താണു്! ചോംടിച്ചു

കിൽ പറത്തായ മതി എന്ന വെള്ളനാതായിരിജ്ഞും ഭേദം . അതും അവകടം: ജ്യോഷ്ഠത്തി അറിഞ്ഞി കുണ്ടായിരിജ്ഞുക, ഞാൻ ചൊന്ന മംഗു ചോദിജ്ഞാതിരിജ്ഞുക ഇങ്ങിനെന്നായാൽ ജ്യോഷ്ഠത്തി വല്ലവരോടും പറത്തെ കിലോ? പറയുന്നതും അപത്രം, പറയാതിരിജ്ഞന്നതും അപത്രം. എനിജ്ഞാനം നിശ്ചയമില്ലെ എന്നു ഇംഗ്രേസ്! ഇവകു രക്ഷിജ്ഞാനോ!”

അല്ലനിമിഷങ്ങൾക്കുളിൽ അവർ കേവലം നിശ്ചയായി. മയക്കന്തിലോ മോഹാലസ്യത്തിലോ അതുംതെന്ന പറയുവാൻ വയ്ക്കു. അരഹാഴിക്കിജ്ഞശോഖം അവർ തെക്കിയുന്നന് എഴുന്നേറു പടിഞ്ഞാറിയിലെ പടക്ക അറയിലജ്ഞ പോയി; അതഃതു ഇടിച്ചിരിജ്ഞ ദേശം മറ്റൊരു വിള്ളാലയമന്ത്രം ഒരു നന്ദുതിപിന്നുഹത്തി ലെ സാധാരണാന്തഃപുരത്തെക്കാർഡ് കരച്ചിയിക്കം പരിജ്ഞതമാണ് അതു സ്ഥലം. കൗലമാരിയം, അതിൽ കരാപുസ്തകങ്ങൾ ചില പുത്താന്തപത്രങ്ങൾ എഴുത്തുസാമാന്യങ്ങൾ ചില ഇംഗ്ലീഷ് പാംപുസ്തകങ്ങൾ എന്നിവയും കാണബ്പുട്ടന്നാണ്. അവിടെവെച്ചാണ് സുലോചന തന്നെ പിരുക്കലവിള്ളംത്മിനിക്കുളെ പരിപ്പിജ്ഞുക പതിവ്.

ഇടിച്ചിരി അവിടെ ചെന്നാപ്പാർഡ് ഇണ്ണിക്കാളി കിടന്നാരത്തുകൂതെന്നാണ്. എക്കുദേഹം രണ്ട് വയസ്സും ഉണ്ണി—അതു കട്ടംബവത്തിന്നു കണ്ണിലുണ്ണി—യാണ്, അ

മഹറിയാതെ ഉണ്ടാവുന്നു സപന്തം ചില പണികൾ ഒന്നാക്കുന്നു. വഹ്നിപണിത്തിരക്കാണ് ഉള്ളിട്ട്. ഈ ടമറിയാതെ അവുകരാക്കുന്നതുണ്ടിൽ എന്തോ പ്രസംഗി ഇണ്ണംണ്. പെട്ടെന്ന് ഒരു സ്ഥിട്ടിക്കവാത്രം നിരക്കേ ഒരു പെട്ടിരിജ്ജുന്നതോ അവൻറെ ദേശിയിൽ പെട്ട്. താഴസ മെന്നിയേ, കിഞ്ചിനി കിഴിന്തുംകൊണ്ട് അതിന്റെ ഒക്കെ എന്തി അവിടെയിരിജ്ജുന്ന രഹിവടികൊണ്ട് അതി മേലൂട്ടി. അതു തവിട്ടുപൊടിയായി. ബാലൻ കു താമ്മാവത്തിൽ ഉരക്കെ നീ ചിരിച്ച. അടയ്ക്കുള്ള ഒരു ടെടംപീസ്റ്റിൻറെ നേരയൊയി പിന്നേതെ പൂർപ്പം ട്. റിക്ക റിക്ക എന്ന ശ്രദ്ധിച്ചകൊണ്ടിരിജ്ജുന്ന അതു കണ്ട് അത്രുതപൊതുനായി ആക്രമം അല്ലെന്നും നി പഞ്ചാണ്ട്. എന്നിട് അതെടത്തു തിരിച്ചും മരിച്ചും ക നീ നോക്കി. കനാ കല്പകിനോക്കി. കനം മനസ്സിലും യില്ല. ഒരു കൊടത്തു. അതു കഴിന്തു പൂശിയെന്ന് എടത്തു മഷിയിൽ മക്കി തുറന്നകിടക്കുന്ന ഒരു പുസ്തകത്തിൽ കരെ എഴുതി. എന്താണെങ്ങുതിയാതനോ, എന്താണതിലെ അഭ്യർധനമനോ വായനക്കാക്കണമോ ലെ ഇതെഴുതുന്നാണുക്കും അറിന്തുകൂടു. അപ്പോൾ അജ്ഞവി ദെ ഒരു കാടൻപുച്ച വന്നുത്തി. എന്തു കംട്ടിയാലും സ മിജ്ജുന്ന നിജ്ജിവസംശയങ്ങളും പെക്കമാറി മുഖിന്തയ ഉള്ളിട്ട് അതൊക്കെ ഭാഗ്രാഭയമായി. ചാത്തുചെന്ന് അതിന്റെ വാലിനും പിടിക്കി. ഇന്നമുത്തുള്ള അതു

നാല്പതിഞ്ചുന്ന്

പുച്ചയാകട്ടെ, കുത്തിനിന്നതേ ഉള്ളി. ഉള്ളിയുടെ മോ
രമോ, കാടണമെന്നാണ്. ചെവി പിടിച്ചു കരുവലി
ചൂഞ്ഞുകാണി, അനക്കമെല്ലു. അവനു ശ്രദ്ധി പിടിച്ചു. കന
കരഞ്ഞുനോക്കി. ഫലമില്ല. മഷിക്കപ്പുംയെടുത്ത് അ
തിന്റെ നേക്ക് കുറേ കൊടുത്തു. മഷിക്കപ്പുംയുടെത്തു;
മഷിയെല്ലാം പൂത്ത്. അതിൽ കരു ചുപ്പിളിഞ്ഞിട്ടി; ക
രു മേലും തേച്ചു. അതെല്ലാം കഴിത്തു പുതിയ നിംഫ
കിട്ടോട്ടുട്ടിയ ആ ബാലൻ ഗൗരവഭാവത്തിൽ കൈ വ
ത്തമാനവത്രമെടുത്തു വായിജ്ഞകയായി.

ഈ വികൃതിയെങ്കിലും ഇടിച്ചിരി കണ്ണവോ? കണ്ണ.
മനസ്സിങ്കത്തി നോക്കിക്കണ്ണവോ? മനസ്സിങ്കത്തി നോക്കി
കണ്ണ. എന്നിച്ചുനേതു അവർഖി തടങ്ങാത്തത്? ആവോ?
എതായാലും ഇടിച്ചിരിയുടെ ഏഴയാകാശം മുക്കാലും
കാർ നീങ്കി പ്രസന്നമായി. അമ്മും ഉടിച്ചയൻ പു
വിലാവു പൊഴിച്ചു—അവചെള്ളാനു ചുണ്ണിപ്പിക്കാണ്ടു.
ആ ചെറുബാലാനായെടുത്ത് കന ചുംബിച്ചു കൊണ്ടു
പോയി ദേഹമെല്ലാം കഴകിത്തുവത്തി പുതിയാക്കി ചെ
രിയാൽ പാതുത്തിൽ കരുവെള്ളിച്ചു കൊടുത്ത് അമ്മ
യുടെ അടക്കായ കൊണ്ടിങ്കതി. താമസമുണ്ടായില്ലോ,
ഈതുകൊണ്ട് അമ്മയും അഭിഭാഷകം കഴിപ്പാൻ. ഇണ്ണി
ക്കാളി കണ്ണ മിച്ചിച്ചുപോരാം ഉണ്ണിയുണ്ട്, പൊടിച്ചിരിച്ചു
കൊണ്ട് അടക്കത്തിരിജ്ഞാനം. അവർഖി കൈ ചുംബനാംകൊ
ണ്ട് അവന്റെ തെററിനാ ശിക്ഷ കൊടുത്തു.

“എന്തെ, ഈ കംട്ടിതൊക്കേ” എന്ന് ഇണ്ണിക്കം കു ഉണ്ണിച്ചുടെ റോറേ ചിരിയാതുക്കി പേശുപ്പെട്ടു.

“വാസുദേവന്മു, വാസുദേവൻ വൈദുതയിരിയ്യു നീതു കണ്ട് ആ സാമാന്യങ്ങളുംകൈ തന്നൊത്തരാൻ ഫീ തുടികംട്ടിയതാണ്?” ഇടിച്ചിരി ഉത്തരം പറഞ്ഞു.

“ഇതിനെന്ന് ഉണ്ടാണ കൊരെ എന്നിരിയ്യുണ്ട്” എന്നു പാത്രത് ഇണ്ണിക്കാളി അവനെ കൊടിച്ചു; മഞ്ഞാജ്ഞും അവൻ ഉറക്ക നിലവിളിയ്യുകയും ചെയ്തു—പക്ഷേ, വേണു, ഈ നേരംപോകു കാണാൻ അവിടെ വന്നുത്തി കില്ല. ഇടിച്ചിരി അവനെ എടുത്തു മുഖ്യാവിൽ പലവു കു മുക്കൻ.

അപ്പോഴെയ്യു പാഡിവുപോലെ സുലോചന അവിടെ വന്നാചെന്നു. അവളും വാസുദേവൻെന്ന് കരസാമത്തു തെത്തു കരെ പുക്കഴി. ഈ സമയത്തെയ്യും ഇടിച്ചിരിയുടെ മനഃക്ഷോഭം നിഃസ്ത്രേഷം അടങ്കിയിരുന്നു. തയ്യാലുമായി, അവൻ ഇണ്ണിക്കാളിയോട് കൂം പറയേണ്ടെന്നു വെച്ച്. ഈ സപരാനഗ്രഹം! ഇടിച്ചിരി ഇണ്ണിക്കാളി യോട് ആ സംഭവത്തെക്കരിച്ചു് എന്തെങ്കിലും പറഞ്ഞെന്തുകൾ അതെത്ര അബ്ദിസമായേനേ! ഇതാണ്, മരംച്ചു ബുദ്ധിയ്യുള്ള കൈ മുണ്ടം: അതു പലപ്പോഴാം മരംച്ചുനെ അവനറിയാതെ നേർവ്വച്ചിയ്യു നയിയ്യുണ്ട്; അനന്നമന്നു ഒരു വിശേഷിച്ചും അപുമത്തിൽനിന്നും അപുന്തിൽനിന്നും അരകററിക്കാണ്ടുപോകുന്നു.

അരവ്യാം അലപ്പായം.

മധു സ്ത്രിശഹാത്പ്രീക്ഷയിൽ അഭിനവനീയമായവിധം—അയാൾക്ക് അതുവരെ കിട്ടിച്ചിരുന്ന സ്നേഹ ഉർജ്ജിപ്പ് കോളേജിലും കിട്ടത്തക്കവറ്റം—വിജയിയായി. ‘അഭിനവനീയമായവിധം’ എന്നിവിടെ എടുത്ത പാതെതത്, മറ്റു ഗ്രന്ഥകാരന്മാർക്കന്നപോലെ, ഈതെഴുതുന്ന അതിക്രമം തന്റെ കമ്മാനായക്കന്നാടിലും പക്ഷിപൂതത്താലാണെന്നു വായിക്കാൻ തെററിഡിപ്പിപ്പും തും. വാസ്തവത്തിൽ പരീക്ഷാവിജയം കരാഴ്ച ഉർക്കാപ്പണ്ടി കെന്നു മാനദണ്ഡങ്ങൾാണെന്നു, സുലോചനയുമായി ഇടപെട്ട ഇംഗ്ലീഷിലിപ്പായമില്ല. പാക്ഷി, പരമാത്മാത്തിൽ തും തും ഒരു ദൈ നല്ല വിഭ്രാത്മിയാണ്; ആ ഉർക്കാപ്പണ്ടി പരീക്ഷാവിഡത്തിലും, തെരളിഞ്ഞു കാണപ്പെട്ടു എന്ന മാത്രം.

മധു ഒരു നല്ല വിഭ്രാത്മിയാണ്. അതിശ്വാസി മാൻ എന്ന പാതെത്തുടെക്കിലും, പഠിച്ചതും വായിപ്പുതും മനസ്സിലാക്കബാനാല്ലെ ബുദ്ധിയും മരക്കാരിപിപ്പും തക്ക കാമ്മശക്തിയും അയാൾക്കണ്ട്. അതിശലഭപ്പാം കവിതയൊന്നും, അയാൾക്ക് പഠിപ്പിച്ചവാനാല്ലെ ശ്രദ്ധയും ഉത്സാഹവും. പണ്ണത്തിൽനിന്നും പ്രതാപത്തിൽനിന്നും ഉണ്ടാക്കിട്ടുള്ള ദിസ്പ്രോവദൈഖ്യാനം അയാളെ തീണ്ടിത്തി

ടിപ്പ്. അഹംഡാവമക്കും അയാളിടെ ജീവിതത്തിനേൽക്കും ചാടിക്കയറിയിടിപ്പ്, മാനിയിടിപ്പ്, കടിച്ചിടിപ്പ്. അയാളിടെ എങ്കിലും അത്രവും അനാകന്ധാപ്പണ്ടിവുമാണ്. കടിലിലും കൊട്ടാരത്തിലും, അയാൾക്കുന്നാഭവാലെ വെള്ളമാറാം. അതേയും അവുംവിധിമല്ലോ സഹായിക്കും വാൻ അയാൾ എപ്പോഴും സന്നദ്ധനാണ്. മധു വിള്ളാത്മികളിടേയും അല്പാപകനായടേയും കണ്ണിച്ചണ്ണിയാണ്; കളിത്തോഴനാണ്.

വർഷാഫലം അരവിഞ്ഞത്തിന്റെ അട്ടത്തെ ഒരു ദിവസം വൈക്കേരം, മധു പത്രകളി കഴിത്തു തിരിച്ചുവാലപ്പുള്ളിപ്പഴയുടെ മന്ത്രത്തിടിൽ ചെന്നിരിപ്പും യി. കയ്യിലുണ്ടായിരുന്ന അനന്തരത പത്രം നിവർത്തി അവിടവിട കൂടു കണ്ണാടിച്ചും അനാദരിത്താടേ കരിട്ടു തകിടു പിന്നോക്കം കയ്യുന്നി ഇരുന്നു.

സുവകരമായ ഒരു സ്ഥായാധാരാണത്. കതിരം വൻ കൂടലിൽ മുഴക്കാറായി. ലോകം മത്തവൈക്കിലിൽ കളിച്ചു. തന്ത്രജ്ഞാലി തൃപ്തികരമാംവണ്ണം നിവർത്തിപ്പിരിത്തുവോക്കന്ന സൗംഗ്രം ലോകം നാലിപ്രകടനത്തിന്റെപ്പാണും ഒരു മാല്യായി, അണിയണിയായിപ്പറന്ന പോകന്ന പക്ഷിജാലം. അന്തിക്കശ്ശിരിത്തെന്നതു വാലപ്പുള്ളിപ്പഴയിലെ നിംബലജലപ്രവാഹത്തിൽ നന്നതെന്നരോ ഉമിയറിശോണ്ടും തടങ്ങളിൽ തിങ്ങിനില്ലുന്ന പുവല്ലിപ്പുംതെന്ന വിലാസരുത്തം ചെയ്തിച്ചുകൊണ്ടും പീത്തുന്നു.

അരക്കണ്ണാക്കന്നൻ ഇളിക്കന്ന വെള്ളത്തിൽ ചെക്കതിങ്കർക്ക് ചേത്തു തക്കസവിട്ടു.

പക്ഷേ, മധുവിന്റെ ശുദ്ധ ഇംവകയിലോന്നു ഷ്ടൈന് അയാള്ക്ക് മുഖത്തു നോക്കിയാലറിയാം. ജീവി തത്തിന്റെ ഈ സവിശേഷഘട്ടത്തിൽ മനസ്സും പ്രംഭാ അന്തമ്മാവനായിട്ടു കാണപ്പെട്ടുകയുള്ളൂ.

പെട്ടു, പിന്നോക്കരു ഉണ്ടിയ കയ്യിന്റെ ആ രോ കു തട്. എന്നാൽ, വ്യാധാമൾക്കായ മധു വീ ശാൻ കൂട്ടാക്കിയില്ല. തിരിത്തുനോക്കിയപ്പോൾ സുലോ ചന്ദ്രം, ആ മന്ത്രത്തിട്ടിന്റെ വെള്ളവെള്ളപ്പിനൊ പരിഹസ്തിയും ഒത്തപ്പെട്ടിരി തുകിക്കാഞ്ഞ നില്ക്കുന്നു.

“ആയി, ഇതു പോന്നിട്ടു, ചൊറിയ കട്ടികള്ക്കു മുട്ടതിൽ ഇടവിന്നായോരോന്നു കാട്ടുകയോ!” മധു കാര്യത്തു.

“അവിട്ടുന്നതെന്നയ്യേ രണ്ട് ദിവസഃമുന്നു ചു ഞത്തോ: കട്ടികാലത്ത്” ഈ മന്ത്രത്തിട്ടിൽവെച്ചു കൂടിയ കളിക്കളും ഇന്നലെ കഴിത്തപോലെ തോന്നുന്ന എന്നാം, ഇപ്പോഴം കന്ന കളിപ്പാലെന്നു എന്ന തോന്നുന്ന എന്നാം? അവിട്ടു പറഞ്ഞു, ഞാൻ ചെയ്ത—ഈ ഗ്രാഫ്പു ഉള്ളൂ?”

“പറഞ്ഞുവെച്ചു അതനോടു ചെയ്യാമോ?”

“പറഞ്ഞവിധം പ്രവർത്തിയ്ക്കു—ഇതാണ് എന്റെ ധമ്മംസ്തും.”

“മരംചുന പലതും തോന്നും; അതിൽ ചില
തോന്നും പുത്രൻ പറയാൻ പാടില്ല. ചിലതു പറയും;
പ്രവർത്തിപ്പാൻ പാടില്ല—”

മധു പറഞ്ഞതെല്ലാം ശരിതനെ. പക്ഷേ, വാസ്തു
വത്തിൽ മധുവിനിതിൽ കൈ പരാജയം പറാഡിക്കിട്ടണ്ട്. അയാളുന്ന സുലോചനയോടതു പറഞ്ഞതു്, ഇടിച്ചിരി
കൈ ഉള്ളിൽ ബെച്ചുകൊണ്ടാണ്. ഇടിച്ചിരികൈ കണ്ണ്
കിട്ടിയാൽ അയാളും, ഈ പറയാവുന്നതും പ്രവർത്തി
ജ്ഞാൻ പാടില്ലാത്തതുമായ തോന്നലിനു പ്രവർത്തിച്ച എ നീ
നാതനെ വരും എന്നതിനും, ശാസ്ത്രങ്ങാവിലെ സംഭവം
മതിയായ തെളിവരണ്ടേല്ലോ. ഓഗ്രമില്ലാത്ത സുലോച
നേ, നീ അതിനിന്തില്ലേല്ലോ!

എകില്ലും സുലോചന വിടില്ല: “എന്നാലുംബു
സിഃചുടങ്ങുതും, എന്നാൻ പ്രവർത്തിപ്പാൻ പാടില്ലാത്തതു
പറയില്ല. അതിരിജ്ജുടെ. എന്തോക്കെയാണ്. പുതിയ
വത്തമാനങ്ങൾ? ഇന്നുതെ പത്രമാണോ?”

“എന്തോ, മോശാ! പുതുതായിട്ട് കൈ പരസ്യവു
മില്ലോ.”

“അയ്യു! പരസ്യമാണോ ഇപ്പോൾ ധാരിയ്ക്കുന്ന
ഇല്ലതോ? എന്തോ, പുതിയ വല്ല സാമാന്യവും വരുത്തു
വാൻ പോകുന്നണോഽന്നോ?”

“അതോ; സുലോചനയ്ക്കു വല്ല പണ്ണേറു സുഗന്ധം
പുമേം യങ്കത്താരാണോ!”

“‘സേക്കാളുടെ പണം കുറെ ശേവരിച്ചിട്ട് നിന്നും തോന്നാൻമാ?’”

“എൻറെ കയ്യിൽ വന്നുണ്ടാവണമോ? പുതിയ സാധനം കാണിച്ചുകൊടുത്താൽ സൈക്കിൾക്കു വാദ്ധാതെ ഉറക്കം വരുമോ?”

“അപ്പോൾ, വല്ല കമ്പനിയുടേയും എജൻസി പറിപ്പും നോക്കുയായാണുണ്ടായതെന്നതും.”

“കിട്ടിയാൽ വേണ്ടില്ല.”

“ഹരി, മുംബൈനായിട്ട് ദൈവസ്രൂപത്തി കൈ കൊണ്ട് സമൃദ്ധായവരിപ്പാരും തുടങ്ങാൻമുള്ള വട്ടമംണ്, അപ്പോ?”

“സമൃദ്ധായവരിപ്പാരതിനുമുമ്പ് ആത്മവരിപ്പാരം വരുത്താൻ. ഇനിയെക്കില്ലോ പരാഗ്രാഫ് വിട്ട് സ്വന്തം പ്രയതിംകൊണ്ട് കഴിത്തുകൂടാൻ നോക്കണമ്പോ. അതിനു വല്ല ‘ആവശ്യമുണ്ട്’കളിൽ ഉണ്ടോ എന്ന നോക്കാനാണ് പരസ്യം നോക്കിയത്; സംഘാനം വരുത്താനല്ല.”

“വെങ്കല്ലുലിതം നിൽക്കിയാട്ട. കാഞ്ഞം പറയ. അവിടെത്തെ ഭാവിജീവിതത്തെപ്പറ്റാറി എത്ര വിചാരിപ്പിനാണ്?”

“ഭാവിജീവിതം! ആല്ലോ വർത്തമാനജീവിതത്തി നേര കാഞ്ഞം തിരുത്താവുട്ടു. ഇന്നു വൈക്കേരം ശാപ്പം നേരുകൊണ്ടു വേഗത്തിൽ കൂളിച്ചുവോക്കണം. അതുകൊ

ണ്ട തേച്ചുകളി വേണമോ വേണ്ടയോ . എന്നാണിപ്പോഴ
തെന്തെ അലോചന.”

“ചോറു പക്ഷേ തൊൻ തരം, നല്ലവല്ലം കന്ന
തേച്ചുകളില്ലോ. തലജ്ജുള്ള ഉള്ളം കരാ ശമില്ലട്ട്. എല്ലാ
നാടലക്കിലും ചോദിച്ചതിനു ശരില്ലോ മറ്റപട്ടി പറഞ്ഞു
എന്ന വരംമണ്ണോ.”

“അരധടി! നന്ദുതിരിയെ തീണ്ടിത്തീറ്റുവാൻ
നോക്കുകയാണല്ലോ! കണ്ണ പൊട്ടം.”

“കാത്തില്ലാത്ത നന്ദുതിരിയല്ലോ; ബ്രഹ്മസ്യം ക
രെ കരിയും. ഒരു കണ്ണിലധികം പൊട്ടില്ലോ. തലജ്ജുള്ളം
വളർച്ചാലോ, രണ്ടു കണ്ണം!”

“സുലോചനേ,” മധു കാഞ്ഞത്തിലജ്ജ കടന്നു;
“എൻ്റെ തലജ്ജുള്ള ഉള്ളം തേച്ചുകളിച്ചതുകൊണ്ടുനും
മാറ്റുന്നതല്ലോ. മെസ്സുരാവില്ലാത്രാസം ഇതാ, തീന്.
കോളേജിൽ ചെന്നാൽക്കൊള്ളിംഞാഞ്ഞും”; സ്നേഹിർ
ഷിപ്പുമുണ്ടോ. പക്ഷേ, അതുകൊണ്ടുനുംവാനാണോ? വേ
രു പണം തരാനാരാണോ? ചല്ല സ്ഥാക്കിവരു പണായും
കിട്ടുമോ എന്ന നോക്കുകയേ, ഇനിയെരായ വഴിയുള്ളൂ.
അതിനുതന്നെ ഇനി എത്ര രാലഞ്ഞുനടക്കണമാവോ!
ജീവിതത്തിലെ വലിയ കശ്യപ്പാട്ടകൾ ഇതാ, തുടങ്ങുക
യാണി—”

“അരങ്ങിനെയല്ലോ,” സുലോചന തടഞ്ഞു പരഞ്ഞു,
“കോളേജിൽ ചേരുന്നു.”

“കോളേജിൽ ചേരണം! പണം സുലോചന തരമായിരിക്കും!”

“തൊന്ത്രപ്പെട്ടിൽ, മഹാരാജാ. പണമില്ലാത്തിട്ടുമാത്രം ഒരു കാഞ്ഞഭൂം നടക്കാതെ പോയിട്ടില്ല.”

“അതാഡർം; വരമാത്തത്തിൽ എനിക്കുങ്ക പണം തന്നു? എൻ്റെ സ്ഥിതിയെന്താണെന്നും, ഇതുവരെ തൊൻ പരിച്ഛുതെന്തിനെന്നും സുലോചനയുണ്ടാക്കുന്നതുണ്ടോ?”

സുലോചന എന്തോ അശ്വലോചനയിൽ പ്രേക്ഷിക്കുന്ന ഒരു മറുപടിയെന്നും പറഞ്ഞില്ല.

മധു നിഷ്ഠിയില്ല: “സുലോചനയുടേയും അഷ്ടക്ക് നന്ദുതിരിയുടേയും കരണ്യാലൈപ്പെട്ടിൽ, എൻ്റെ ഇന്ന തെന്തെ സ്ഥിതി എന്താക്കമായിരുന്നു? സുലോചനയും എൻ്റെ ജീവചരിത്രത്തിലെ ഏതപ്രധാനസംഗതിയും അറിയാം. ഉള്ളിടതു പാകയാണെങ്കിൽ, ഇന്നവാരെ നാല്പൂങ്കു മുണ്ടോ നാല്പൂങ്കു ക്രപ്പായമോ തൊൻ ധരിച്ചിട്ടില്ല. പഴയ ഘൃഷ്ണക്കദമ്പം കടം വാദിയാണ് തൊൻപയേംഗിമ്പിട്ടുള്ളത്. വിദ്യാത്മിയായിരിക്കുന്നേബോഴ്സ്റ്റ്, വള്ളര കട്ടിക്കാലത്തുതന്നെ എൻ്റെ സ്ഥിതി ഇതാണ്. തൊന്തിലോകത്തിലെയും വരന്നതിനുമുമ്പുതന്നെ, അഷ്ടക്ക് ഇംഗ്ലോകം വിട്ടിപിട്ടുന്നു. എന്നു പ്രസവിച്ചു, തൊന്ത്രാം ദിവസംതന്നെ അമ്മ എന്നുണ്ടും കൊണ്ട് എടക്കാടുത്തിയിരിക്കുന്ന എന്ന് അമ്മ പറയാറുണ്ട്. പിന്നീട്

എടക്കാടുള്ളിവരുടെ കർണ്ണകോണാൻ് തൊൻ ഇനാവ
 രെയും ജീവിച്ചത്. കട്ടിക്കാലത്തു—നാലഞ്ചു വയസ്സു
 പ്രായമായിരുന്ന കാലത്തു—ക്കമ്പുവും ഇടിച്ചിരിയും പോ
 നേലസ്സു കെട്ടപ്പോൾ, വെറും പട്ടച്ചത്ത് കെട്ടിയ തൊൻ
 എനിക്കും പോനേലസ്സു വേണമെന്നും, അവർ കസവു
 മണ്ണടക്കങ്ങൾ സമയത്ത് എനിക്കും കസവുമാടാട് വേണമെ
 നും പരഞ്ഞ ശാരൂപംവിടിച്ച കരഞ്ഞിരുന്നു. അപ്പോ
 ചോക്കെ അമ്മയുടെ കണ്ണകളിൽനിന്നു കണ്ണിരെലിച്ചിര
 ന്നതു തൊനിപ്പോഴും ക്രോക്കേ റാക്ഷനാണ്. തൊനോയ
 പട്ടമോതിരം കെട്ടിയിട്ടണ്ണെങ്കിൽ, അതിട്ടിച്ചിരിയുടെ
 അമ്മ തന്നതാൻ് ഇടിച്ചിരിയുടെ അമ്മയ്ക്കു സ്ഥാനം വേ
 രേ ഒരു കട്ടിയാണ്ണെന്ന ഭാവമുണ്ടായിട്ടില്ല.” അയാളുടെ
 കണ്ണം തുടരി; കണ്ണകളിൽ വെള്ളം നിറഞ്ഞു: “കയ
 ദിവസം എൻ്റെ കരച്ചിൽ കണ്ണ സഹിയാത്തു് ആ സാ
 യപി കയ തുട്ടം വെള്ളിയേലസ്സു് എനിക്കും കെട്ടവാൻ ത
 ന്നപ്പോൾ എനിക്കുംഡായ സന്നതാഷം എൻ്റെ ജീവിത
 തതിശ്വാ മരക്കവാൻ വയ്ക്കാത്ത കനാൻ്. എൻ്റെ ജീ
 വൻ, എൻ്റെ ദേഹം, എന്നവേണ്ട എന്നസ്സുംബന്ധി
 ചു എന്തൊന്നും അവക്ക് കടപ്പെട്ടതാണ്?”

സുലോചനയുടെ കണ്ണകളിലും വെള്ളം നിറഞ്ഞു.
 മധുവിന്നു കണ്ണ തുടങ്ങേണ്ടിവനു.
 കരയു നോരുത്തു മെശനത്തിനുശേഷം സുലോചന
 പരഞ്ഞു: “അവർത്തനു ഇനിയും സഹായിക്കും. അ

അയ്യത്തിരുന്ന്

എന്നോട് ചൊദിച്ചുവോ, കേരളജിൽ ചേരേണ്ട കാഞ്ചം?"

"ചൊദിച്ചില്ല. എന്തിനാണ് ചൊദിയ്ക്കുന്നത് എന്ന വിചാരിയ്ക്കയാണ്. കേവലം അന്യുനായ എൻ്റെ വേണ്ടി അതിരക്കണക്കിന് ഉറപ്പിക ചെലവാക്കാൻ അഭ്രം കൈയ്ക്കുമോ?"

"അതു, ഒന്ന് ചൊദിച്ചുനോക്കു." "

"ഉം, ചൊദിയ്ക്കും."

"എപ്പോഴാണ് ചൊദിയ്ക്കുന്നത്?"

"ഇന്നതന്നെ ചൊദിച്ചുപ്പെട്ടാം."

"ഇന്ന് രാത്രി മംത്തിലേജ്ജ് വരുമ്പോൾ കൂടെ വരിക. അവിടെ വനിട്ട് ചൊദിച്ചാൽ മതി. മനയ്ക്ക് വെച്ചായാൽ തട്ടിത്തിരിയ്ക്കാണാവും അളളുകൾ ശുമിയ്ക്കു." "

*

*

*

*

*

നല്ലവന്നും ഇങ്കും തിനാശേഷമാണ്, സുലോച്ന എ മംത്തിലേജ്ജും, മധു മനയ്ക്കുലേജ്ജും പോയതോ..

അത്രം അല്പായി.

അല്പന്നന്നുതിരിപ്പാട് അത്താഴം കഴിത്തു മന
ജ്ഞൽനിന്ന മന്ത്രിലേജ്ജുള്ള പുസ്തകായി വാലിയക്കാ
ൻ വിളക്ക പിടിച്ച മന്ത്രിൽ നടക്കന്നാണെങ്കിലും, നന്ന
തിരിപ്പാടിലേജ്ജു വെളിച്ചും കാണുന്നാണോ എന്ന നോട്ടം
അവനില്ല. പ്രായംധിക്രമകാരനാം നടക്കവാൻ കരെ
പ്രയാസമംകയാൽ അദ്ദേഹം വാലിയക്കാരനാം വളരെ
പിന്നിലായിരിജ്ജുനാ. പരിചിതമായ മന്ത്രപ്പാമായതു
കൊണ്ടു വെളിച്ചമിശ്ശേക്കിലും തരക്കേടിപ്പാത്തതിനാൽ,
വാലിയക്കാരന്നീരും അനാസ്ഥയിൽ അദ്ദേഹം അതു
ആശിച്ചില്ല. പിന്നാംപുറത്തുനിന്ന പത്രക്കു ഒരു ചുമ
കേട്ടിട് അദ്ദേഹം ചോഡിച്ചു, “അത്രാണതീ?” “എന്നാ
ണോ?” എന്ന മധു മറുപടി ഹരിത്തു. “ഉം, എന്താ?”
എന്ന എടത്തുചോദ്യത്തിനു “കനാമില്ല” എന്ന ധിനി
തസ്വരത്തിൽ മറുപടി പറഞ്ഞു മധു പിന്നാലെതന്നെ
കൂടി.

അവർ വെള്ളച്ചാലിൽ ഇരഞ്ഞി. പെട്ടുന്ന നന്ന
തിരിപ്പാട് അതാ, ഒരു കണ്ണിൽ—വിഴന്നതിനു മുമ്പ്
മധു പിടിച്ചുവെങ്കിലും ആകെ നന്നത്തു. “മധു നല്ല ക്ഷേ
മ്പ്രാണോ?” എന്നു അദ്ദേഹം അഭിനന്ധിച്ചതിനെ, അക
നു നടക്കന്ന വാലിയക്കാൻ “ഓൻ” എന്നാലും ചു.

പാലപ്പുള്ളിപ്പുഴയുടെ വടക്കേക്കരയിൽ, എടക്കാട് മനുഷ്യനെ നേരേ എതിർവശത്തായിക്കാണുന്ന അതു മാളികയാണ്, അപ്പുൾന്നുതിരിപ്പാട് ഭാംഗം കുറഞ്ഞുകൊണ്ടായി നി ന്തിച്ചുകൊടുത്ത മംം. നാലുകെട്ടും മൂന്നു നിലമുയൽത്തിയ പടിഞ്ഞാറിയും, തെക്കിനില്ലെ കിഴക്കുവശത്തുള്ള വിശാ ലമായ പുതിവവുമാണ് അതിലെ മരാമത്ത്. അതാരിയുടെ അതുശയവിശേഷങ്ങളും, ക്ലൂഡായുടെ ക്ലൂഡാവൈച്ചി ത്രപ്പങ്ങളും അതിൽ തെളിഞ്ഞുകാണുന്നവും. ചെത്തുവേലയും ചിത്രപ്പണികളും അതിലെങ്ങും സുലമോണും. പുരയിടത്തിൽ ഫലവുക്കൾക്കും സസ്യങ്ങളും സമുദ്രമായി കൂടുന്നു.

അതിനേരും അധികവേതനായ കണ്ണതിക്കട്ടിനേരും മും, അപ്പുൾന്നുതിരിപ്പാട്ടിലെ ഭാംഗ്, വെള്ളവന്നാട്ടു റാജാവിനേരും അംഗരക്ഷകക്കംബുദ്ധങ്ങളിലൊനായ അയി പുർന്നായർവ്വിട്ടിലെ കരംഗമാണ്. അയിലുർത്തവംട്ടുകാർ ഇപ്പോൾ കരെ ക്കീണിച്ചിരിജ്ജുനാവകില്ലും കൈകാലത്തു വലിയ സ്ഥിതിയിലായിരുന്നു. കണ്ണതിക്കട്ടിനേരും മഹമയുടെ നേരേ അമ്മാമനായ ഇട്ടിക്കാരൻനുനായർ വലിയ പ്രതാപശാലിയായിരുന്നു: അതു പേരു കേട്ടാൽ അയൽപ്പേരശത്രുകാരായും ഒന്നു തെള്ളും! വേന്തൽക്കാല തെപ്പും കമകളി, കാണക്കാലത്തു കയ്യാകളി, മുതലായി നംഭവംഗിപ്പില്ലക്കുള്ളേണ്ട പ്രാബല്യമെല്ലാം നടത്തി നടത്തി, ഇപ്പോൾ അതു താവാട്ടിലെ സ്വന്തുകൾം മുക്കാലും

നമിച്ചപോയിരിജ്ജുന്.

നേത്രാരമ്മയുടെ ചെറുപ്പുകാലം പേരു കേട്ടതാണ്: അന്നു മനവക്കാഞ്ഞുണ്ടാൽ അവരുടെ വരതിജ്ജു കീഴടക്കി കിടന്നു. ഇന്ന് അവർ ആ നിലയെല്ലാം പിടിച്ചു കരാതും നിലയിൽ കഴിത്തുള്ളടക്കയുണ്ട്. അവർ അവുടെ പ്രസവിച്ചിട്ടുണ്ടെങ്കിലും, ഇപ്പോൾ വകീൽ തുണി റബ്ബിനായും സുലോചനയും മാത്രമേ ജീവിച്ചിരിപ്പുള്ളി. പ്രായാധിക്രമം, സഹിയ്യേണ്ടിവന്ന സന്താനങ്ങളും സഹായി സുലോചനയുടെ സ്വഭാവത്തും അവും അവരുടെ മനസ്സിന് ഒരു പതം വരുത്തിയിട്ടുള്ളതുനാം പായാം. ഒരു മുന്ന ലേക്കാറുത്തിൽ കാരായാത്ത സന്ധാരി വും കരണത്താരംതന്ത്രജ്ഞി ചേൽക്കിട്ടുണ്ടിവരാം. ഏതൈ നൊയായാശ്ശും, ഇപ്പോൾ മുക്കാലും കളിച്ചുതൊഴലും നാമ ജപവും പുരാണവായനായുമായിട്ടാണ് അവർ ദിവസ ഞാൻ നയിജ്ജുന്നത്. തന്റെക്കാഞ്ഞുണ്ടാൽ നോക്കുന്നതും, കണക്കുകളുള്ളതും, വകീൽ തുണിറബ്ബിനായക്കും മാംസം ചെലവിനു വേണ്ട സംഖ്യ അയച്ചുകൊടുക്കുന്നതും എല്ലാം സുലോചനയാണ്.

നന്മതിരിപ്പുടം കൂടിയം വന്നകയറിയിപ്പും, നേത്രാരമ്മ മുരാരതെ പവിഴമല്ലികയുടെ ചുവട്ടിൽ ഒരു ക്രിലിട്ടു സുലോചനയോടുള്ളി ഇരിജ്ജുകയായിരുന്നു. നേത്രാരമ്മ ഏഴുന്നേരേ ഉപചാരത്തിനൊന്നായാണി. അപ്പുന്ന നന്മതിരിപ്പുടും, ‘കാത്തിക്കുട്ടി, ഇന്ന വിഴാഞ്ചലത്ത്’ എ

ശ്രാംകം; മധുബാവോണക്കേന വിഴാത്തെത്ത്; വൊഴു
ലീ കയ കണ്ണിലനേടു ചാടി. നന്ന പേടിച്ചു.” എന്ന
പാത്തെപ്പോരു നേത്രംരഹമ പരിമേഖിച്ചു: “കൗം പറവി
യില്ലപ്പോ?” “ഇല്ല, കൈ നാത്തു, തേരുളു.” എന്ന
നസ്തിരിപ്പാടു സമാധാനപ്പെട്ടതി.

നേത്രംരഹമ അലക്കിയ ഇണ്ടം മറ്റും കൊണ്ടുവന്ന. നസ്തിരിപ്പാടു ദേഹമെല്ലാം തുവത്തി, ഇംഗൾ മാറി,
പുഞ്ചവത്രരാമലുള്ള ചാരകസേലമേൽ ഇരിപ്പായി. നേ
ത്രംരഹ, ഇല വാട്ടി വാങ്ങക്കട്ടിയ കയ കിണ്ണി വാൽ കൊ
ണ്ടുവന്ന വെച്ചു. നസ്തിരിപ്പാടു അതെത്തുത്തു കടിച്ചു
മറുക്കവാനുള്ള വട്ടമായി. അതിനിടയിൽ അദ്ദേഹം, അ
ടണ്ണ വിനിതനായി നില്പുന്ന മധുവിംഗംട പാത്തു:
“വെറുതേംവെല്ലു മധുങ്ങനെ ഒപ്പും തുടിരിജ്ഞാനതേ. എ
ന്നാച്ചു പരാഞ്ഞതോളി.”

മധു എററവും വിനിതനാവത്തിൽ തന്നെറ അതുവ
ശ്രം അറിയിച്ചു: തന്നെറ ഇവിടുത്തെ പരിപ്പും ഇതാ, ക
ഴിത്തു. ഇനി മദിരാഗിയിലോ മറ്റോ ധോയിപ്പുറിജ്ഞ
ണമെന്നാണെങ്കിൽ ഹീസ്റ്റിനാളുള്ള വക തനിജ്ഞ ഗവമേൻ
ണിത്തനിന്ന കിട്ടു. അതുകൊണ്ട കാച്ചുള്ളടി പരിച്ചാൽ
കൊള്ളാമെന്ന നന്ന മേംഡാണ്ടു. രണ്ടോ നാലോ
കൊപ്പും മദിരാഗിയിൽ താമസിയ്ക്കുന്ന ഘേണു സംഖ്യ ന
സ്തിരി കയ വിചുരിച്ചു തങ്ങമെങ്കിൽ, അതു വലിയൊരു
വകംരമായിരിജ്ഞു. അങ്ങിനെ കാച്ചുള്ളടി വല്ലതും പറി

ചുള്ളുംതെ, ഇപ്പോഴത്തെ പറിപ്പുകരണം തങ്ക സന്ദർഭത്തിനാളുള്ള വഴിയാനാമില്ല. ഇതുതോളിലും പറിപ്പു സഹിതിയും, ഇനിയും എടക്കാടുമനയും കൈ ഭാരമായിക്കിടക്കാതെ സ്വയം പഠനിയെത്തുത്തു കഴിഞ്ഞതാൽക്കൊള്ളും മെന്നണം. എറക്കാലമായി മധുരപ്പിള്ളിക്കായടക്ക എക്കരക്ഷിതാവായിരുന്ന നന്ദിതിരിഃയാടലുംതെ, മറ്റാരോ ടം തനിജ്ഞ സംശായ്യമാവഗ്രഹപ്പെട്ടവാനില്ലപ്പോ. മറ്റും, മറ്റും.

സുഖാചാര മധുവിശന താദിപ്പിരത്തും: വളരെ വളരെ അതുകൂടം പറിപ്പുനാശങ്കിലും, പറിപ്പിൽ എറവും മിച്ചകളുള്ള രണ്ടുനാശങ്കേ ഗവമേംബറിൽനിന്നും ഇദ്ദിനെയുള്ള സംശായ്യം കിട്ടാറുള്ളൂ. അതിനെ വെറുതേ കുളയുന്നതു കണ്ണുമാന്ന് എദ്ദിനെയായാലും, ഗവമേംബറിനെക്കാളുള്ളിക്കു സ്കൂൾമാം അനുസ്ഥിതനുംനാന് അവിടുത്തെപ്പുക്ക് വേണമപ്പോ. മറ്റും, മറ്റും.

നേതൃാരമ്മ ഭാധ്യസ്ഥ്യം അവലുംബിച്ചതേ ഉള്ളൂ. എൻ്റൊൽ, എടക്കാന (കൂൺജാന്നിനായരെ) പറിപ്പിച്ചതിനെക്കാളുള്ളിക്കും ഫലം അവിടുത്തെ പറിപ്പിച്ചാലുണ്ടാവുമെന്ന സുഖാചനയുടെ അഭിപ്രായത്തെ അവർ അനുകൂലിച്ചു; മധുവിശന സ്വലാവളുണ്ടാത്തപ്പറ്റി തനിജ്ഞ ഒരു മതിപ്പിനെ വിശകലിക്കിയുള്ളുകയും ചെയ്തു.

നന്ദിതിപ്പിള്ളം എല്ലാം മുളിക്കേട്ടേ ഉള്ളൂ. ഒരു വിൽ, എല്ലാവയം പാണ്ടത്തു കേട്ട കര ആലോചിച്ചു

തിന്നശേഷം ഇതുമാത്രം പാതയ്ക്ക്: “മെച്ച തുനി പടിജ്ഞം; ഇപ്പോൾ വിധി വിധിന്റും ഒക്സി തരിജമചെയ്യാം എന്നില്ലോ. അതു മതി. ഇനി ഇവിടെ കാഞ്ഞു സ്ഥനാങ്കെ ഒപ്പം തുടി കൊർച്ചു കാഞ്ഞുവിവരം ഉണ്ടാക്കു. എന്നാൽ ഇവിടെത്തുനന്ന കാഞ്ഞുസ്ഥനായിരിക്കും; സന്ധാദ്ദാം ഉണ്ടാവും.”

ഉടാരനല്ലാത്തതുകൊണ്ടല്ല അദ്ദേഹം ഇങ്ങിനെ വിധിച്ചത്. നന്ദുതിരിമാരെ എന്തിനാണോ ആവശ്യമില്ലാതെ അങ്ങിനെ പറിപ്പിക്കുന്നത് എന്നാണോ അദ്ദേഹം ആലോചിച്ചത്. സുലോചന തക്കില്ലെൻ്നു നില്ക്കുമെന്ന പേടിച്ച് അദ്ദേഹം അതു പുത്രതു പാതനില്ലെന്നു ഉള്ള.

നന്ദുതിരിപ്പംട വിധി പാതയ്ക്കിംതു ഉടനൊ, സുലോചനയ്ക്കും മരോന്ന വല്ലതും പായാനിടക്കിടന്തിനു മുമ്പുതന്നെ, എഴുന്നേറ്റു കിടക്കാൻ പോകി. നേത്രം മു ചെല്ലുവും വിളക്കമായി പിന്തുടരുന്നു. പോകുമ്പോൾ, സുലോചനേ, അവിടെയുള്ള തൈക്കിനിയിൽ വിരിച്ചുകൂട്ടുക്കണ്ണോ എന്ന പാതേതല്ലില്ലെങ്കയും ചെയ്തു. വക്കേ, മധു, ‘ചുട സഹിയില്ല’നു പാതയ്ക്ക് ഉമ്മറത്തുനന്നു, ഒരു പുൽപ്പും വാങ്ങി കിടന്നതേ ഉള്ള.

എരെത്താമസിയാതെ വെള്ളുകാരൻ ശ്രദ്ധ പുത്രതു വന്നു, പട്ടികയിടക്കിൽ തിരക്കിച്ചിരുന്ന മുറക്കാർപ്പൊതി യെടുത്തു് കന്ന മുറക്കി, ഒരു ദിക്കിൽ ചുരുട്ടിത്തിരക്കിയിരുന്ന വലിയ മുഖണ്ടത്തുന്തു നാലു കട്ടിത്തു ചുറി, പിൻക

ഫമയഴിച്ച രണ്ട് കൈകൊണ്ടും മാറിമാറി നാലുവട്ടം തടി. കുടഞ്ഞു കെട്ടിവേച്ച്, അതുമിത്രമായി രണ്ടുനാലു വോ തികർ എളുപ്പിയിൽ അപിടവിടെ തിരക്കി, കുഴുംപുള്ളി സ്ഥിരമായി ഉണ്ടാക്കിയിരിക്കുന്ന അപിടവിടെ തുക്കി, ഉത്തരത്തിൽനിന്നും ഒരു മുണ്ടൻവട്ടിയെടുത്തും ഉമ്മറക്കല്ലിനേൽക്കും നാലു കൈക്കി, ദ്രുതഗതിയിൽ ഇരഞ്ഞി നടക്കാണ്ട്.

സമയം എത്താണെ അല്ലെങ്കിലും അല്ലരാത്രിയോടടങ്കുന്നു. വാലി യക്കാരൻ പായ വിരിച്ചുപാടേ ഇട്ട് കുട്ടിപ്പുട്ടരു അന്നഗ മിച്ചിട്ട് കൂട്ടു നേരമായി. ചന്ദ്രന്തിച്ചു കരം ഉയരക്ക യാൽ, നിലാവത്തു പുക്കാഞ്ചേരിയേജും മറും നിശ്ചൽ കണ്ണും കാളിയിട്ടിനും ചൊക്കിളിപ്പുട്ടി വെള്ളീറിൻകുഴിയിൽ പോയ്ക്കിടനു. അതുവരെ അല്ലാലുമണ്ണായിരുന്നു കാറ്റു നിലയ്ക്കയാൽ പുക്കാഞ്ചേരിക്കരു തീക്കച്ചും നിശ്ചല യൈള്ളായി.

മധുവിനു തീരെ ഉറക്കര വക്കില്ല; പുരാതന വേ നന്ത്യചുടകെരാണല്ല, അക്കത്തെ വേവര്യചുടകെരാണെ.

പെട്ടുന്ന് അക്കത്തുനിന്നും ആരോഹണതിൽ തുണ്ണും ഉമ്മരേതേയ്ക്കു വന്നു. ആ ആർപ്പ കുഴുംപുണ്ണായിരുന്നു വെള്ളുതദ്ദീപം പ്രകാശിപ്പിച്ചു മധുവിന്നർ അരിക്കതു വന്നു. അരംബന്നത്, സുലോചനയോ? കും, അതെ. എന്ത്, അവർ ഇത്തരക്കംരിയാണോ? നമ്മൾ കംണ്ണാം. അവർ മധുവിന്നർ കൈ പിടിച്ചു കൂട്ടക്കി പിളിച്ചു: «ഇരഞ്ഞിയും? എഴുന്നേള്ളു. പരിഞ്ഞിയേണെ. തോ

നുംനു? ”

മധു എഴുന്നോറു. അയാൾ പരിമേച്ചിപ്പില്ല; പക്ഷേ അത്രത്തെപ്പുട്ട് അവരെ തുറിച്ചുനോക്കി. “വത്രു” സുലോചന ദിശപരംതിൽ പറത്തു, “എന്നെന്തു മരി കിലേങ്ങു പോവാം. എത്താണ്ടു പായാരുണ്ട്? ” “എന്താണന്നാവെ ചൂൽ പറത്തേതാളു്” എന്ന വാക്കുകളു മധു ചുണ്ടത്തോളം കൊണ്ടവൻ; എന്നാൽ, അപ്പോൾ ഒങ്ങു നടന്നതുടന്തിയ അവരെ വിഹർത്തുകയേ അയാൾ ചെയ്തുള്ളൂ. സുലോചനയുടെ അതജ്ഞാനക്കാരിയെ അതിലംലിപ്പാൻ മധുവിന്നന്നല്ല, അക്കമില്ല ശേഷി.

മധു സുലോചനയുടെ മറിച്ചിൽ ഒരു ചാങ്കസാലയിൽ കൊണ്ടിരുത്തപ്പെട്ട എന്ന പരയട്ടു. അയാൾ ക്കു ശക്കയാനാമിഡായിപ്പില്ല; പക്ഷേ, ഈ സമേരുന്ന അലരകിലും കണ്ണടത്തിനാൽ അയാൾ ബണ്ണു തോന്നു എന്നാൽ സക്കാചാരം തോന്നി. സുലോചന മെഴുനും ഭജിച്ചു; “അരളും പാനംകൊണ്ടു സഹായിപ്പിപ്പില്ല നാനുംപോം”

“അരളുമമല്ലോ, എന്ന സഹായിച്ചിട്ടുള്ളതു മധു പാൻ! ” മധു തടങ്കതു പറത്തു.

“ഈടയിൽക്കടന്ന പറയക്കും. അവിടെത്ത കൂതുംതെത്തെയെ തോൻ പരിക്കിഞ്ഞനില്ല. ഈന്തി കൊള്ളേജുവി ത്രാള്യാസത്തെപ്പാറി എന്തു വിചാരിപ്പുന്നു? ”

“കൊള്ളേജുവിയ്യാള്യാസം! അതു വലിച്ചുവിയു. വ

പ്ല പണിയും കിട്ടമോ എന്ന നടന്നതേരക്കവാനാണ് നാശൈ ഒറ്റപ്പാട്?"

"പറിജ്ഞവാൻ വല്ലവരം പണം തരികയാണെ കിലും?"

"എത്ര അരളുകളാണെന്നോ, എനിജ്ഞ പണം തരാൻ!"

"വളരെ വേണമോ? കരാർ പോരോ?"

"എന്താണിതിനാത്മം?"

"ഹൗതിനാത്മം—" സുഖാചാര ദേശവലിപ്പ തുംന് ഒരു കെട്ട കടലാസ്സുട്ടത്തു ഡ്യൂചിന്റെ മട്ടിയിൽ കൊണ്ടിട്ടും, തുടന്തഃ: "ഹൗതിൽ രണ്ടായിരം ഉറുപ്പുകയേ ഉള്ളൂ. ഈനി അവശ്യമുള്ളത് അപ്പപ്പോൾ അയച്ചതനു കൊള്ളും. പാശമില്ലാത്തതിട്ടും അവിടത്തെ പരിപ്പു നി തേൻബിവരിപ്പു. നാശൈ തന്നെ പ്രവേശനമരജി അയച്ചുകൊള്ളുക."

മധു അരുകെ സ്ഥാംഭിച്ചുപോയി; അയാളുടെ കൈകാർല്ലുകളും ചുണ്ടുകളും ചുദയവും സ്ഥാംഭിച്ചുപോയി.

സുലോചന വിണ്ടും പറഞ്ഞു: "ഈ പാശത്തെപ്പുറി അവിടത്തെ സംശയിയ്ക്കേണ്ടും. ഇതെന്തെന്നു സ്വന്തം പാശമാണെന്ന്; അതുകൊണ്ട് അവിടതേയും പാശമാണെന്ന്. അതപ്പു എന്നു കാനുയായിക്കൈത്തീ ഇംഗ്ലീഷ് സാഹിയും സ്പീകരിജ്ഞന്തിൽ മടിജ്ഞനു എങ്കിൽ, ഇതും ഈനി തങ്ങന്തും ഒരു കടമായിക്കൈത്തിയാൽ മതി. അ

വിജ്ഞ പരിക്ഷയിൽ ഇല്ലാത്തിൽ പ്രവേശി
 ച്ച പണ്ഡിതനായതിനാശേഷം പലിശത്താതെ തിരിച്ചു
 നേജ്ഞക്. എന്നാല്ലുംബന്ധിച്ചടങ്ങേണ്ടം തൊന്ത്രം
 കൈ ബാല്യസ്ഥതിനു പ്രതിഫലമില്ലാത്തു കൊട
 കണ്ണ കൈ തുള്ളസംഖ്യാണ്. ഇന്നാത്തെ നിലയ്ക്ക് എ
 നില്ലില്ലുംബന്ധിച്ചടിയേ കഴിയു എന്നില്ലതാണോ.” അവ
 തൊന്ത്രം നിത്തി. മധു ഇപ്പോഴും അവളുടെ മുഖത്തെങ്ങു
 തന്നെ പകർച്ചനോക്കിക്കണ്ണിരിയ്ക്കുന്നുണ്ട്. സുലോചന
 പിന്നെയും പറഞ്ഞതുടങ്ങി: “അച്ചൻ പണം തരിക്കപ്പെ
 കിൽ അവിടേങ്കിൽ തന്നെ ഇതു പറവാനം വേണ്ടി
 യാണോ വെക്കേണ്ണരും ഇങ്ങോട്ടു വരവാൻ പറഞ്ഞതോ.
 അച്ചൻ പണം തരികയണ്ണാവില്ലെന്നു് എന്താണ്ടു തൊന്ത്രം
 ഉംഗിച്ചിട്ടുണ്ട്. എന്നാലും ചോദിയ്ക്കുന്നതു നമ്മുടെ
 കടമയുകയാലുണ്ട് തൊന്ത്രിനു നിന്മാധിച്ചതോ. കോ
 ക്കേജിൽ ചേന്നതിനാശേഷം വേണ്ടിവരുമ്പോൾ ഇനിയും
 അവസ്തുപ്പോരുമ്പോൾ....തൊന്ത്രിൽ നാശേ രാവിലെ തര
 നാമമന്നേ കയറ്റിയിരുന്നുള്ളൂ. അച്ചൻ തീരുത്തുന്നതെ
 പ്പോഴത്തെ അവച്ചതെന്നു നില കണ്ണപ്പോൾ, പുലക്കന്ന
 തുവരെ കാത്തിരുന്നാൽ എന്നില്ല തോന്തി. വെക്കേ
 ണ്ണരും പുഴയിൽവെച്ചു, വെല്ലുടതെങ്ങും പോവുകയാ
 ണ്ണനു് അവിട്ടനു പറഞ്ഞതും, പുത്രതു കിടന്നാൽ മ
 തി എന്ന ശംഖപിടിച്ചതും എല്ലാംതുടി നല്ല പതിയ
 ല്ലേനു തേരും വിചാരിച്ചു. അതുകൊണ്ടാണു് ഈ അസ

മയത്ത് അവിടെത്തെ ഇന്നോടു വിളിച്ചുകൊണ്ടവരേണ്ടിവാനത്. വല്ലേടത്തും പോയി വല്ലവസ്തുവും കഴിഞ്ഞുള്ളേണ്ട ഒരാളില്ല അവിട്ടന്. തൊന്തരിഞ്ഞിട്ടിട്ടും അതിനു സമാ തിണ്ണായമില്ല.” എത്രോ വികാരവിശ്വാസം സുലോചന ചെയ്യ തട്ടെന്നു.

ഇതിനിടയിൽ മധു കൈ നിലയ്ക്കിരിക്കുന്നു. അധികാരി പറയുന്നതു: “തോൻ പുരത്തു കിടന്നതു ചൂടുകൊണ്ടതനെന്നായാണ്. എന്നാൽ നാഭീയേരു മരേരു കൈ യാത്രചെയ്യാൻ ആലോചിച്ചിരുന്നു എന്നതു വാസ്തവമാണ്. അങ്ങിനെ പോക്കേംപാം സുലോചനയോടും മറ്റും പറയ്ക്കിട്ടു ചോദ്യ.....ഈ ഉചക്കാരം ചെയ്യുന്നതിന് തൊന്തരിയും പറയുന്നതു? നന്ദി എന്നാളുടു് കൈ ചടങ്ങുനടത്താനുള്ള രണ്ടു നില്ലാരാക്കുന്നില്ലാണ്. എനിക്കീസ്റ്റാഫം ആം ചെയ്യാൻ സുലോചനയെ പ്രേരിപ്പിച്ചതു യാതൊരു സ്നേഹമേം, അരന്, കെട്ടം കൂറയാതെ, എനിക്കുന്നോടുമുണ്ടെന്ന പറയാം; പക്ഷി, അതു സുലോചനയ്ക്കുന്നതിനുള്ളിടത്തില്ല.”

ഇസ്സമയത്തു രണ്ടുപേരുടെയും കൂനിൽ വെള്ളിലും നിരത്തു. സ്നേഹം എന്ന ആ ദിവ്യവും പാവനവുമായ വസ്തു പരമാത്മത്തിൽ സന്നിധിയാനം ചെയ്യേംപാണല്ലോ, മനഃശ്ചന്ന എറബുമയികം പരവര്ഗ്ഗായിത്തീരുന്നതാം.

പോവാറ്റുന്നേം തന്നാൽ മതി എന്ന പാതയും ആ സംഖ്യ സ്വാസമായി സുലോചനയെത്തന്നു എല്ലിച്ച

മധു പുരത്തു വന്നുകിടന്നു. അയാൾ മുഖ്യമേഖലയിൽ കണ്ണം തുലോം പുത്രസ്ത്രമായ മരംഡാങ്ക വിചാരസാഗരത്തിൽ വീണു: “എനിജ്ഞിനീജെന കൈ സാഹായ്യം ചെയ്യുന്ന സുലോചനയെ പ്രേരിപ്പിച്ചത് എന്താണോ? സെം ഹാർട്ടംമാറ്റുമോ? അതോ, അതിൽ യുവജനസംബന്ധം മായ മറ്റു വല്ല വികാരങ്ങളുണ്ടായിരിക്കുമോ? ഉണ്ടെങ്കിൽ തൊന്തവള്ളും ടെപിൽ പറഞ്ഞ വാചകം കാണേണ്ടിപ്പോയിട്ടുണ്ടോ? എനിജ്ഞില്ലാമായോ ചെയ്യുന്ന സുലോചനയെ പ്രേരിപ്പിച്ചതു ധനതോങ്ക സ്നേഹമോ, അത്, കുട്ടം കാരാധാരതോ, എനിജ്ഞിങ്ങാട്ടമുണ്ടെന്നു പറയാം? എന്നവെച്ചാൽ, സുലോചനയും എനിക്കിൽ അന്നരാഗമുണ്ടെങ്കിൽ എനിജ്ഞിങ്ങാട്ടമുണ്ടെന്നു പറയാം. അമേം, ദേശരം! തനിച്ച വിവാഹനിശ്ചയം! അവളിങ്ങാട്ടം ഒന്നം പറഞ്ഞില്ല. പക്ഷേ, തദ്ദീപംക്കാനരാഗമുണ്ടായാൽ തൊന്തവള്ളാട്ട വാദാനം ചെയ്യു ശ്രദ്ധത്തിലായി. എനിജ്ഞി സുലോചനയിൽ അന്നരാഗമോ! ഇട്ടിച്ചിരി, തൊൻ നിന്നു വഞ്ചിപ്പുയോ! കയറിക്കെന്നു ചെന്നു അന്നരാഗം വെളിപ്പേട്ടത്തിലിട്ട് ഇനി അതു പാവത്തെ വഞ്ചിപ്പുയോ!”

“എന്നത് സുപ്പോചിക്കും” അനുഭവമുണ്ടായിരിക്കും എന്ന് എന്തിനും തൊൻ വെറുതേ ആപ്പോചിച്ചുണ്ടാക്കുന്നു? അവർ യാത്രാനാം സുചിപ്പിക്കുംകൂടി ഉണ്ടായി പി. നേരേമറിച്ച്, ‘ക്കൈ ബാല്യസ്ഥാനത്തിനു ചെയ്യുന്ന

സാഹായ്യം' എന്ന പറയുകയുമണംഡായി. അവർ, ഉള്ളിലൂള്ളതു മരച്ചവയച്ചു മററാനു പറയാൻ തക്കവെന്നും അതു കൂസ്വലൂള്വലൈംനാമല്ല. ഏതൊപ്പം തമിലുള്ള സൗഖ്യംമുന്തേ, കട്ടിക്കാലംമുത്തേ, വള്ളന്നാവനതാണ് താരം. ഏതൊപ്പം കൈമിച്ചു കളിച്ചു, കൈമിച്ചു വള്ളൻ, കൈമിച്ചു പറിച്ചു—ഈ സൗഖ്യംമുന്തും അതു തുട്ടമാണോ? അതുമാത്രമേ അവർക്കുന്നിലുണ്ടായിരിക്കും. അത്മ്പൂര്വത അവർക്കുന്നിൽ അന്നരാഗമുണ്ടാവാൻ എന്നതാണുന്നിജ്ഞം നാളുള്ളത്? അവളിൽനിന്നു കയ്യുയച്ചു സഹായിച്ചിരെപ്പു കുംഭ നാളെ എന്നോട്ടുകൂടിലും ഏതെങ്കിയലയാൻപോക്കുന്ന ഈ ദരിദ്രയവാവു ഭർത്താവാക്കണമെന്ന വിചാരിക്കും വാൻതകവെന്നും അവളുടു വില്ലിയല്ല. സൗഖ്യംമുന്തും അതുമേ അവർക്കുണ്ടായിരിക്കും. അവതന്നിജ്ഞമുണ്ട്. അവളിലേക്കുതിരുത്തിനും വലിയ സാഹായ്യം, എനിക്കു കഴിയുണ്ടായിരുന്നവും തീച്ച്ചയായും ഞാനവർക്കിം ചെയ്യും. അവർക്കുവേണ്ടി ശ്രീരംതൃശ്ശൂതനെ ചെയ്യും."

"എന്നായാലും അവളുടെ ചില പെത്തമാറ്റങ്ങൾ, അവർക്കു സൗഖ്യംമുന്തും ഉള്ളു എന്ന വിസ്പസിപ്പാൻ സന്ദതിക്കുന്നില്ല. അവർ അത്ത്രമേ എന്നിക്കു പണം തങ്ങവാൻ ഉദ്ദേശിച്ചിരുത്തുന്നവും തിരുത്തി, അതു ചെവക്കുന്നും പുഴയിൽവെച്ചുതനെ പറയാമായിരുന്നില്ലോ? എന്നതിനീ, ഇന്തിനെന്നെയാൽ ഘട്ടമുണ്ടാക്കിത്തിരുത്തേ ഈ അസുരയത്തോ എന്നു അവയിലേക്കു കൂട്ടിക്കൊണ്ടപോഡായി? ഈ

തിന് അവർ പറഞ്ഞ ഗൃഹയിൽ തുടക്കമല്ല. വാസ്തവ തതിൽ, അവിടെവെച്ചു തന്റെ അന്നംഡാഗം വെളിപ്പേട്ട തന്നെമെന്നം, എന്തോ കാരണംതാൽ അതു വേണ്ടെന്ന വെച്ചു എന്നമാണെന്നുമില്ലെന്തോ. അമവാ, അങ്ങിനെ യോദ സന്ദർഭമുണ്ടാക്കി എൻ്റെ മനസ്ഥിതി പൂർത്തു ചൂ ടില്ലെന്നു എന്നദേഹിച്ചിരുത്തുന്ന എന്നും വരാം; വന്നതുടാ ജീയില്ല. ഇപ്പോൾ അവർ, എൻ്റെ അ ധാരകരും ഒരു പക്ഷേ കൂതാത്മതപ്പേട്ടിട്ടുണ്ടാവാം. അങ്ങിനെയാം സൗകര്യം, ഇനിയെല്ലാ വേണും? അന്നാഗകരാവിനേൽ തന്ന അ സംഖ്യ വാങ്ങേണ്ടെന്നുവെള്ളുകയേ നിപുത്തി യുള്ളു. അവർക്കണ്ണിനെ കടപ്പെട്ടതിട്ട. പറിയേണ്ട മറ്റൊരു വഴിയും അനേപഷിപ്പിക്കുകയാണോ ദേഹം?"

മധുവിന് അപ്പോൾത്തന്നെ അവിടെനിന്ന പോകണമെന്ന തോന്തി. അയാൾ പിടിത്തത്തിലേറുന്നു. വീണ്ടും ആലോചനയിൽ മുങ്കെയി: "തോൻ പണം തിരികെയെ വാങ്ങുന്നില്ലെന്നു വെച്ചേണ്ടും. എവിടെയെ കിലും പോയാൽ എങ്ങിനെയെങ്കിലും സഹായത്തിനു ഇ വഴിയുണ്ടവാതിരിയുകയില്ല. എന്നാൽ, സുലോചന നിശ്ചിയകമായ സൗഹാദ്രത്താലാണോ ഇതു ചെയ്യേതെങ്കിൽ, അതിനെ നിരസിയ്ക്കുന്നതോ അവക്കേയും അ സൗഹാദ്രത്തെയും അവമാനിയുകയല്ലോ? ഇനിയെങ്ങാരിയും എങ്കിനെ അവക്കുടെ മുവത്തു നോക്കം? അവർ ചോദിച്ചാൽ എന്തു മൗവടി പഠിയും? അഭിപ്രാഭിയു വഴിയി

പ്രാത്ത കെ സ്ഥിതിയിൽ കിടക്കുന്ന എന്നില്ലോ കരാർ അഭിപ്രാധി വരുത്തുവാൻ ശ്രമിക്കുന്നും, എൻ്റെ ദിനദിനം ഒരു കൂടം തോന്ത്രിക്കുന്ന തോന്ത്രാലുകളായിരിക്കുമോ ഈ ദിന ലോചനകൾ? വേണ്ടാത്തതോന്ത്രാലോചനിച്ച് കരാർ ചെയ്യുന്ന ഉപകാരത്തെ നിരസിക്കുന്നത് ഈ ശ്രേണിയിൽ ഒഴിയിൽത്തന്നെ കെ മഹാവരാധമാകയില്ലയോ?”

അമൈനെ നേരും പുലന്ന.

എഴം അല്പായം.

അല്പംനെപ്പുതിരിപ്പാടിലെ മംത്തിൽനിന്നു പടി ഞ്ചാട്ടുള്ള അതു വലിയ ഇടവഴിയില്ലെങ്കിൽ രണ്ട് ഫർലോസ്സു ചെന്നാൽ, സാരുതിരിഡേശാരം വക മുകുടപുരക്കുറ ത്തിന്റെ കിഴക്കേ ഗോപുരത്തിൽ ചെന്നമുട്ടും. ക്കേറു ന്തിനു തുലോം പഴക്കം ചെന്നിരിജ്ജുനു. പ്രതിജ്ഞ വെള്ള ക്കൂറ്റുനാണ്. ശ്രീകോവിൽ ചെന്നുവലകയടിച്ചിട്ടുള്ള തിനാൽ എവരക്കേടുവനിട്ടില്ല. കൂറോട് മേതെ നാലു പലവും മറ്റൊ ചോന്നാലിട്ടും ചിതറ തിനും വലിയ തകരാറിലായിരിജ്ജുനു. പിളക്കമാടത്തിനേലുള്ള വിള ക്കെല്ലാം തെമ്മാടിപ്പിള്ളിൽ കൊള്ളുയിടിപ്പിരിജ്ജുനു. വടക്ക് ഓഗ്രത്തുള്ളതും മരഞ്ഞപ്പുയമാറരമില്ലാത്തതുമായ ഉഞ്ച പുരയിൽ രോമിനിവാരത്തിന്റെനാശമാത്രം മുഖമണ്ണർ കടനാചെന്ന സൃംഖക്ഷണം കഴിച്ചുവോയും; അല്പാത്ത സമയങ്ങളിലെല്ലാം അതു വൈക്കാഴ്ചിട സങ്കേതമണി— പകർ മേതൃനടനു ക്കീണിച്ചവ വനകിടനയവിറ ക്കും; രാത്രി മുളയാത്തവ ആദ്യേനകൊള്ളിച്ചും. ഇന്തിനു അതു പഴയ ഉഞ്ചപുര ‘ഗോമുംബേശ്വരഃ സപന്നു’ എന്ന നിലയിൽ പുണ്യം നേടക്കയും, കരണോ വഷ്ഠം കഴിയും തോറും പൊളിന്തൃതകരകയും ചെയ്യുനു. ഉഞ്ചപുരയു ദേ പടിഭ്രതാരത്തല ഉയൽത്തിയ മാളിക ദേവസ്ഥം ധാ

ടംഗിയുടെ കച്ചേരിയാണ്. പട്ടിഞ്ഞാറെ ശോപ്പരത്തിൽ ശോപ്പരത്തറയും കരിക്കൽ കെട്ടിളിയും മാത്രമേ, മേംസിം കിട്ടാതെ നില്ലുന്നാളും; കിഴക്കേ നടയിൽ ശോപ്പരവും അനുനക്ഷണട്ടിലുമുള്ളത് വീഴ്വാൻ നല്ല ദിവസം നോക്കി നില്ലുകയാണ്. ക്ഷേത്രത്തിനു ചുറ്റുമുള്ള വലിയ ‘ശ്രൂ നവയരിൻ’മതിൽ ഉടനേരും വൊളിഞ്ഞും പൂല്ലുവൊന്ത കർണ്ണ തഴച്ചും നില്ലുന്നു.

കിഴക്കേ ശോപ്പരത്തിലുള്ള അരയംലിൻ ചുവട്ടിലും തെക്കോട്ടിരഞ്ഞിയാൽ പുഴവഴിയായി. കിഴക്കോട്ടുള്ള ഈ ടവഴിയുടെ ഇരുണ്ടഗത്തും അമ്പലവാസിഭവനങ്ങളും പട്ടംമണ്ണങ്ങളാണ്. വടക്കേ വരയിൽ ശോപ്പരത്താട്ട പ്രേസ് അല്പുംതു കെട്ടിടം കൈ പഴയ സാമൂതിരിക്കോവി പക്കമാണ്.

എക്കദേശം കരഞ്ഞും കോല്ലും പഴക്കമുള്ളതാണ്, അതു കോവിലകൾ. അതു സാധാരണനസ്ഥയങ്ങളിലെല്ലാം ജനരച്ചിതമാണ്. ഉത്സവകാലങ്ങളിലും മറ്റും പ്രഭിച്ച ഫില്ലുപ്പണം, മറ്റു ദിവ്യാധാരങ്ങൾ നടത്തുവാനുള്ള കൈ രംഗമാണ്; കലവനിതകളെ കലടക്കളുംക്കാണുള്ള കയ്യക്കെടുശ!

മഹാശ്രീയുടെ ധാരം കഴിഞ്ഞു രാത്രിഭവരങ്ങളായ ഒരു ക്രാസ്തവ ധാരം അരംഭിച്ചു. ക്രൂസ്ക്കലാർ ത്രിഖംസ്ക്രിപ്റ്റി തു കിവിളിഡ്യുവാൻ, കാരികർ കരാതിരിംതും കാളിയിട്ട് വാൻ, പനികർ പതികളിൽനിന്നും ധാടത്തിരഞ്ഞവാ

നൂം തുടങ്ങി.

അസ്സുമയത്ത് ആ കോവിലകത്തിന്റെ മാറ്റത്തു മുണ്ടാക്കിയാണ് മരിക്കപ്പോയവുമായി അഭ്യന്തര തുളന്നാർ കൂടംകൂടി ഇരിക്കുന്നു. അവക്കുടെ ഉൽക്കളാഭരിതങ്ങളായ മുഖങ്ങൾ, അവർ അത്രേയോ കാര്യത്തിലുള്ളക്കയാണെന്നു പറയുന്നണണ്ട്. അവർ ഇടയ്ക്കിട കാരോ ചുള്ളം വിളിക്കുന്നവൻാണ് അതിനിടയിൽ ഒരു മൃച്ചള കേട്ട്. അവ ക്ഷേമമായാണമായി; സന്ദേഹമായി. ഉടനെ ആ മൃച്ചളയുടെ ജനയിതിവും മനമനം വന്നാചേന്നു.

പാവുമണ്ണക്കൊണ്ട് ഒരു തലക്കൈട്, സൂന്തരപ്പോട്, മണംവടി, മരിക്കപ്പോയം, മുല്ലസ്വര്—ഇപ്പോരം ഒരു സുഖമാനിയും സുസന്നാല്ലെന്നമായി വന്ന ആ പുതിയ തുളനു കണ്ണപ്പോരം അവരെപ്പോവയും എഴുന്നേറ്റു. അരയാർ പുണ്ണിരിക്കൊണ്ട്. എല്ലാവക്കംകൂടി അക്കത്തേയ്ക്കു യാത്രയായി. അവർ അക്കത്തു കടന്നപ്പോരം തല കിഴക്കാവാട തുമിനിലുള്ളുന്ന നരചീതകൾ പരിമേച്ച പറന്നതുടങ്ങി. കനാരഗണലിക്കർ അദ്ദേഹത്തിനോടും കാടിപ്പോയി. കൂപ്പി വെച്ചി കടലാസ്സു പതിച്ച ഒരു മണ്ണിന്നവിളക്ക കളിത്തിവെച്ച് അതിനു ചുറ്റും ഇരുന്ന് അവർ മുരക്കവാരം സിഗരാറു വലിക്കുവരം തുടങ്ങി.

“ഇന്ന് ഇവിടന്ന് ഇതു വെവക്കിയതെന്തെ? ” സ്നേഹിതനാരിലെഡാരം ആ സൂന്തരവില്ലിയെ അഞ്ചിവാ ത്രിംചെങ്ഗ്.

“‘ഇന്തണ’ കഴിതെന്ത് ഒരു വഴിപ്പോന്നിരഞ്ഞി. കുറച്ച താമസം പറവി എന്നേ ഉള്ളൂ?”

“അവിട്ടനു ഭാഗ്യവാൻതെന്നു: ഒരു ദിവസമകി മും ഒരു വഴിപ്പോം ഇന്ത്യാതെക്കണ്ണില്ലപ്പോ. ചരക്ക് ദി നീഡെനെന്ത്?” മറററാം അനേപഷ്ടിച്ച.

“കനാം പറയേണ്ട, ഇന്നാത്തെ മാറ്റിത്തും. കാഞ്ഞു മൊന്നാം ശരീപ്പുട്ടില്ല. വെറുതേ അവിടെ കരെ കെട്ടി പുംതു്.”

“എം, അതെന്തേനു്?”

“എന്താബന്നാനും വിവരമില്ല. അഞ്ചിടനു കൈക്കെ പറവി. കഴുവേറികളു്! തൊൻ ചേന്നാവില്ലോ നന്നാട്ടുംതെന്നു അവരാജ്ഞില്ല.”

“എന്നാലവരെയോനു പഠിപ്പിയ്ക്കണം.”

“നാശൈ പറിയും.”

“അതെങ്ങിടനു്?”

“തൊനൊയു പണി പറവിച്ചിട്ടുണ്ട്. നശ്ല്ലായ ഇല്ലാമുള്ളിന്കൈക്കെട്ടുത്തു് ഉമരംതു ചാരിവച്ചിട്ടുണ്ട്. ഉരും അഫിക്ഷണിയുമെടുത്തു കിണറില്ലോ!”

ഈ വീരയവാവു നമ്മുടെ കണ്ണുവാനു്. അയാളിം സും ഇം കൂളില്ലാംവരത്തിന്റെ തുട്ടസ്ഥൻ; നാട്ടിൽ രൂപ തിരിഞ്ഞു് ചുംഖിയലയുന്ന ചെറുപ്പുക്കാരെ ഒരുമിച്ചുള്ളി, അയാൾ, അവർമ്മുലം തന്നെയും, താൻമുലാ അവക്കെയും കുർഗ്ഗത്തിക്കർക്കു് ഇഴക്കം തുട്ടിവരുന്നു; ഇതു തുട

ണിക്കിട്ടു കാലം കരപ്പായി. ഇപ്പോൾ നബ്രിശിൽ അതു കരന്തു ചാടാനെ മലർവാടിക്കില്ല; അതു വണ്ടത്താൻ ചെന്ന വീഴാത്ത കസുമമില്ല; അതു മതഗജം ചെന്നിം സ്വാത്ത താമരപ്പാഞ്ചയില്ല!

പക്ഷേ, ഇതിൽ അയാളെ എറുതേതാളം കരാ പ്പെട്ടതാം? നിന്തിനടക്കണ ഒരു കട്ടി കോലായമേൽ നിന്നു മുറാതേതയ്ക്ക് മരിഞ്ഞവിശ്വാസ്, അതിൽ അതു കട്ടി യെ എറുതേതാളം കരാപ്പെട്ടതാം? അറിവുകൾക്കാണ യി പ്രഥയം മലക്കു തുറന്നവെച്ചിരിക്കുന്ന അതു കൈശ്വാര തിൽ, അതിനെ ത്രസ്രമായിച്ചുണ്ടാവാൻ വിട്ടുവെച്ച്, അയാളെക്കാണേ, കരിയ്യലും അത്മമോ അവഹൃദയം അറിക്കാനിടയില്ലാതെ ചങ്ങത ഉഞ്ചിടവിച്ച്; സമാവ ന്തനം കഴിഞ്ഞതേപ്പോൾ പുണ്ണംപാതത്രാവും കൊട്ടത്തു. അയാൾ, അശാലത്തു കുത്തുവരുന്ന വിഷയസ്വേച്ഛ കുളി സഹാരിച്ചതുടങ്ങുകയും ചെയ്തു. അതിനിട യിൽ കരിയ്യൽ അയാൾക്കു, മധുവിനെപ്പോലെ കരച്ച സ്ത്രീപ്പറിച്ചാൽ കൊള്ളാമെന്ന തോന്തി അർപ്പണം പാര്യക്കയ്ക്കായി. അതിനും ശിക്ഷയോ എന്ന തോ നാഹാൻ, അയാൾ, തിരുനാവായയ്ക്ക് നാടകടത്തപ്പെട്ടു; കാത്തിപ്പാത്ത മധുവിനും പറിപ്പിനെത്തന്നെ നന്നു ശ്രദ്ധാചിച്ച പത്രക്ക്ഷയെന്ന മുളിസ്സുമതിച്ച അർപ്പണ നന്ദതിരിപ്പാംട് അഭിജാതനായ ക്രൈവിനെ ഇംഗ്ലീഷ് പറിയ്യുവാൻ സഹതിയ്ക്കുകയെ വേണ്ടും! അദ്ദേഹത്തിനു

ഒരു പിടിച്ചിട്ടുന്നമല്ല! കമ്മുവർക്കെട്ട്, തിങ്ങനു വായിൽക്കൂട്ടുന്ന് എത്രനും മാസങ്ങൾക്കാണ്, അവി എ നടപ്പുള്ള പലതരം മുൻപുത്തികളും ദിസപ്പഭാവങ്ങളും സ്വന്തുപജ്ഞാനം വരുത്തിയതിനാശം, സപ ദേശത്തെയ്യുതനെന്ന തിരിച്ചവന്ന് അവരു പരിശീലിച്ചതു ചെണ്ണി. മരാറ്റ പരായാട്ട്: അമൃഖിജാത്രത്തിനേരു മരാറ്റ കു വേരാണ് അധികാരിക്കുന്നതു!

കമ്മുവിനേരു വീരത്പരം കേട്ട് എല്ലാവരും കൈ കൊട്ടിച്ചിരിച്ചു; അയാളെ അലിനന്നിച്ചു. മറ്റു ചിലർ വഴിയ്ക്കു കണ്ണെത്തിയ ഒരു മഞ്ചപ്പേംട തന്നെ കാണിച്ചു പരാക്രമത്തെ വള്ളിച്ചുകൊപ്പിച്ചു. അമ്മാതിരി ഒരു വീരത്തുവും ചെയ്യാൻ സാധിയ്ക്കാതെ വേരു ചിലർ കു തന്ത്രാനം കണ്ണിത്തപ്പെട്ടു.

കമ്മു തുടക്കിൽനിന്ന് ഒരു തുള്ളുനെ വേറിട്ട് വിളിച്ചു ചോറിച്ചു: “അതെന്തും കുത്തിക്കുട്ടി തീച്ച് പറ ത്തില്ലോ?”

“നേത്രാംമ അല്ലെന്തനെന്ന ധാരണയുണ്ടോ, അവ കുത്തു സന്തോഷമാണെന്നു്. തുണ്ണിനുണ്ണിനായരോട് എ മുതിച്ചേരാംിച്ചതിൽ അയാൾക്കും വിശാധമില്ലനാണ തന്റെ മുഹൂറ കിട്ടിയത്. ഏന്നാൽ സുലോചനയ്ക്കു തു കീയില്ലെന്നു്.”

“അരപ്പുണ്ടോ?”

“അവിടെയ്ക്കുതിൽ വിശേഷിച്ചിരിപ്പായക്കഥാനമല്ല.

‘സുലോചനയുടെ ഇപ്പോൾ എങ്ങിനെയോ അങ്ങിനെ’ എന്നു അവിടേയ്ക്കുള്ള.

“‘എന്താണ്’, സുലോചനയ്ക്ക് രൂപ്പിക്കുന്നു?”

“കനം തുറന്ന പരയൻില്ലതേ. എങ്കിലും ചോദിച്ചു മുഖം വരവെന്നും, തന്റെ വിവാഹത്തെപ്പറ്റി ഇപ്പോൾ ശോന്നം അത്രലോചിക്കുന്നേയെ വേണ്ട എന്നമാത്രമേ മറുപടിയുള്ളൂവരും.”

“അപ്പുണ്ടെന്ന കാരണ മൂക്കെ പിടിഞ്ഞുകയാണ് നല്ലത്, അല്ലോ?”

“അരുളക്കാണ്ട് ഫലമില്ലന്നാണ്” തോന്നന്നത്. അവിട്ടു സുലോചനയുടെ ഇഷ്ടത്തിനു വിശദാധാരി കൂടം ചെയ്യില്ല. ചെയ്യാൽത്തന്നെന്ന സുലോചനാ അതിനുസരിച്ചുമില്ല.”

“പിന്ന എന്താണോ വഴി?”

“സുലോചനയെത്തെന്ന പാട്ടിലാണോ നോക്കേംഡോ.”

“അതേ, അതിനു വഴി?”

“അതാലോചിയ്ക്കും.”

கனமு அதுவிடமிருப்பது. அதினிடலை கீழ் கூறிலோம், “ஏதாவது இரு கொள்கூடிய சூப்பகாண்டு?” என சோலிசுதினா முயிவி வர யானாயி கனமு கூடுதிலை சொன். “ஒன்றி நினை ஹோடாக்ஸ கனாலோசிப்பாக் தீஷ்யாகி. காண்டு

കരച്ച വിഷമതിലായിരിജ്ഞൻ. തൊൻ സുലോചന
യെ സംബന്ധംചെള്ളുകളുംയാമെന്നാലോചിജ്ഞുകയാണ്. കത്തിക്കട്ടിജ്ഞും മറ്റും സമ്മതമായി. പക്ഷേ സുലോച
നജ്ഞ സമ്മതമല്ലതേ. അവജ്ഞ പാട്ടിൽ വക്കത്താനെന്നു
വേണം? ഇന്നതന്നെ അരുംലാചിച്ചുചു പത്ര ദിവസ
ത്തിനുകും കാഞ്ഞും നടത്തണം.” ക്കണ്ണ വിഷയം ഉപ
ന സിച്ച.

“ഭേദം, അതിനാണോ പ്രയാസം?” കരം മേ
വി പറഞ്ഞു: “അതെങ്കെ ‘ഇതം,’ എന്ന പരയുന്നേ
ഴെങ്ങു നടത്താം. ഏന്നാൽ അവിട്ടനാ സംബന്ധം തുട
ങ്ങനില്ലെന്നാണുംപോ വെച്ചിങ്ങനെൽ. കണ്ണത്തീനേട്ടെന
പ്രോലെ ഒരു പെണ്ണിന്റെ അടിമയായിത്തീരാൻ കഴിക
യില്ലെന്നും, എല്ലാറിങ്കിയും സ്വാദു നോക്കി കഴിയണ
മെന്നമാണുംപോ അവിട്ടത്തെ നിശ്ചയം. ഇപ്പോഴേനേ,
ഇത്തീനായാവാൻ?”

“അങ്കെ, സുലോചനയെ സ്വാദു നോക്കാൻ കി
ട്ടുന്ന കാഞ്ഞും കരാ പ്രയാസമാണു്.”

“അപ്പോൾ അവിട്ടനാ സുലോചനയുടെ അടിമ
യായിത്തീരാനരച്ചുവോ?” മരറയാർ കത്തിച്ചേരാഡിച്ച.

“താനെന്നു പരഞ്ഞു, വിധു പ്രാണേ! സുലോചന
യുടെ സ്വാദവിഖാൻ കണ്ണ പുതിയ വിദ്യയാണിൽ. എ
നിജു കുചി കരണ്ടതാൽ തൊന്തിനോട്ട് പോയം, അരു
തന്നു!”

“ആയമധ്യമായി ഇടപെട്ടാൽ അവിടെത്തുക്കാണ് ഒരു എഴുപ്പുതിൽ കഴിത്തുചാട്ടവാൻ പറ്റുമെന്ന തോന്നനില്ല.”

“അതു കാണിച്ചതരം. നിങ്ങളില്ലോബുദ്ധമൊന്നു നടത്തിത്തുകവിന്.”

“അട്ടേ, രീതാലോചിപ്പുകു.” എന്ന മഹാരാജാ പ്രകൃതത്തിലേപ്പു കടന്ന.

“അതാലോചിപ്പുവംഗാംമില്ല. നമ്മളിച്ചറെ കിലും ചെന്ന് ആയമധ്യോട് കരെ ഞായം പറയണം, കാഞ്ഞും നടന്ന!”

“ഈ പരയാനെഴുപ്പുണ്ടോ,” വേറാരാഖാ ചോ ദിച്ച: “പക്ഷേ, അത് പോവും, എങ്കിനെ സംസാരി ജോൻ പറ്റും, എന്തു ഞായം പറയും?”

ഈ ആലോചന കരെ നേരം നടന്ന. ആക്ഷം ചെന്ന സംസാരിച്ച കാഞ്ഞം നേടിപ്പുംരാമമന ദെയൽ പോര. എല്ലാവക്കും സുലോചനയ നല്ലവല്ലമായാം. അതുകരണമാണ്, മറുപല യുവതികളുടെയും ശ്രദ്ധരുമാരിലും വലാത്കാരം, സുലാചനായുടെ നേര പ്രഭയാഗിപ്പുംാൻ അവരിൽത്വരാ ദെയൽപ്പുടാത്തത്. ഒരുവിൽ കണ്ണുതന്ന പരഞ്ഞു: “ഞേട്ടേ, ഞാനോയ സുതും കണ്ണപിടിച്ച. അതു ഫലിച്ചിപ്പുകിൽ മതി നിങ്ങളിൽനാ പുറപ്പെട്ടു. നമ്മകൾ നാലു കയ്യു കൂപ്പുകു.”

പിരാന്ന അവർ, അസ്ത്രങ്ങളുടെ പെണ്ടുട്ടുദിനങ്ങളും കൈംഞ്ചു ഒച്ചിപിടിപ്പിച്ചുംകൊണ്ടു പുലതന്നുവരെ ശീളകളിച്ചു; പുലതന്നതിനുമുമ്പ് എല്ലാവകം വിരിത്തു പോയി.

പിരാന്നാണോ അതിന്റെ പിരാന്നാണോ എന്ന രിത്തുകൾ, കംത്തനജൻനന്നുതിരിപ്പാട് മന്ത്രിലില്ലോ യിരുന്നു. ഇവകു സന്ദർഭങ്ങളിൽ പതിവുജ്ജ്വലിന്റെ, അനന്ത കാര്യ സ്വഭാവത്തിന്റെ പത്തായപ്പുരയിൽ ചെന്ന സരോജവുമായി വളരെ നേരം ബെടിപ്പാത്തുക്കി. സംഭാഷണവിഷയം സുലോചനാവശീകരണമാണെന്ന വായനക്കാർ ഉംഗിച്ചിരിക്കുമ്പോ. സുലോചനയുമായി ഏററവും വേഴ്തയിൽ പെരുമാറ്റനാവളിം നല്ല വാക്കുസാമ്രാജ്യമുള്ളവളിമായ സരോജം പേണമെന്ന വിചാരിച്ചാൽ നാലു നിമിഷങ്കൾഞ്ചു സുലോചനയെ വശപ്പെടുത്താൻ കഴിയുമെന്ന കാര്യ ഉംഗിച്ചു; ഇതാണ്, കാര്യ കൂടി സൂംലവുമായുള്ള കൂടിയാലോചനയിൽവേച്ചു കണ്ടവിടിച്ചു എന്ന പരാത്ത സുത്രം. സുലോചനയെപ്പോലുള്ള ചുരക്കം ചിലരം കഴിച്ചു മറോറു യുവതിക്കയസ്സുംബഹിച്ചും കണ്ണുവിന്റെ ഇം ഉംഗം ശരീരാണ്. എന്നാൽ അധിക്കാരിമാരുടെ പോലെ സുലോചനയെ വശപ്പെടുത്തി ക്ഷേരുക്കാമെന്നതനൊരുക്കായിരുന്നു സരോജത്തിന്റെ മേനിയും. പക്ഷേ, അവളുടെ കുപകടം കണ്ടു. സുലോചനയ്ക്ക് ഇപ്പോൾത്താനു അതു മന്ത്രിലുള്ള പ്രംബണം

അസഹ്യമാണ്; ഇനി അവർ അവിടെത്തെ കരളരട്ടെ
നേത്രാരമ്മകുടിയായാലത്തെ കമ എന്നാവും! ഇങ്ങി
നെയോരു പ്രതിയോഗിയെ നിലനിൽക്കുന്നതു തനിഞ്ഞാ
കും ശ്രദ്ധയും മല്ല. ഇപ്പോഴെത്തെ അവളുടെ പ്രാബല്യമെ
പും അപ്പുൾക്കന്നുതിരിപ്പുംടിലെ കാലം കഴിയുന്നതുവ
രെ; അതു കഴിത്തൊരു അവരെ അനേകം കാലെടുത്തു
കുറ്റവാൻ സമ്ഭവിയ്ക്കയില്ല. വിന്നെയോക്കെ തന്നൊ
യി. മൂസ് ഒരു പാവമായതുകൊണ്ട്, അദ്ദേഹം മ
രിറാനം ഓന്നക്കാതെ ചെവഞ്ഞവും ഒന്നധാസനവുമായി തു
ടിക്കൊള്ളും. അരംജപ്പുൾക്കന്നുതിരിപ്പുംടിനെ തെക്കേക്കോ
വിലക്കുത്തു മുളച്ച കഴിത്തതുകൊണ്ട്, അദ്ദേഹം ഈ വി
ളിയിൽ ചെറുവാൻ വരികയില്ല. വിന്നെ തനിഞ്ഞ കീഴ്
വന്നെന്നി നില്പിച്ചു കണ്ണരംജപ്പുൾക്കന്നുതിരിപ്പുംടം ഈ കു
ഞ്ഞവുമാണോള്ളുതോ. അവരിൽ കുഞ്ഞവിനെ കുറയാഴിയ്ക്കു
ന്നതോ അല്പത്തായിട്ടേ തീരു.

വിന്നെ, കുഞ്ഞവിനെപ്പോലുള്ള ഒരു സുന്ദരം ര
സികന്മായ യുവാവിനെ സുലോചനയ്ക്കു കുറ്റത്തുകൂ
ട. അതുകൊണ്ട് പോതമയില്ലാത്ത അയാളെക്കൊ
ണ്ട് അവർ ‘ചിക്ക’കളിപ്പിയ്ക്കുകയും ചെയ്യും. സുലോച
നയ്ക്കുന്നതോ, വാസ്തവമോ അവാസ്തവമോ, ഒരു സംസാ
രം കേട്ടിട്ടുണ്ട്. വാസ്തവമെങ്കിൽ അത്തന്തിനെതന്നെ ന
ടക്കാതേ. ‘ചക്കിയ്ക്കു ചക്കരൻ?’ അദ്ദേഹം പറിപ്പുവന്നു—

എന്നുതോ

ബന്ധം ഉള്ളറഗം അനേപഷ്ടിപ്പുനാബന്ധം മറ്റൊരു വരത്തിൽ, അപ്പുന്നനൃത്തിരിപ്പാട് കൊച്ചത്തെ പണമല്ലോ വാങ്ങിത്തിനാർക്കാളുള്ളൂ. അദ്ദീന മനസ്സുഭ്രംബം കുലവരയിൽ ചെലവാവട്ടു.

ഈ അലോചനകളിൽ പലതും അവർ മനുതനെ അലോചിച്ചവയും ബാക്കിയുള്ളവ, കൂടുവിനൻറെ ഉദ്ദേശമനിഞ്ഞപ്പോൾ അലോചിച്ചവയും. അദ്ദീന അവർ, സുലോചനയ്ക്കു പകരം കൂടുവിനെ വരീകരിപ്പുന്ന ശ്രമിച്ചു. അവക്കുടെ സുഖിമംമായ സംഭാഷണത്തെ ഇവിടെ പക്കത്തിലും വരു. ഇതാണും, സരോജത്തിനൻറെ സാരംപര്യശശംക്ഷേപം: “വിവാഹത്തെപ്പറ്റി വലിയ പുള്ളംമായിരുന്ന രാംക്കും ഇപ്പോൾ വിവാഹംചെയ്യുന്ന തോന്ത്രംഭരും ഇദ്ദീന ദേഹത്തെ ശ്രീരാമചന്ദ്രനായാണും. ‘വെട്ടാത്ത നായക്കും’ കീറാത്ത മട്ടി’ എന്നൊരു ചൊല്ലുന്നും; അതാണിതും. വിവാഹം ചെയ്യാത്ത ഭാഞ്ഞുടിമയായി എന്നാണ്ടോളം ഓഖിട്ടുത്തെ വാദം; സുലോചനയെ വിവാഹം ചെയ്യുന്ന തോന്ത്രിയപ്പോഴെങ്ങുതനെ അവിടുന്നും അവർക്കും അടിച്ചയാകിക്കാംതു! അതുകൊണ്ടാണ്ടോളം, അടിയൻ പരയനാത്താനും അവിടെയ്ക്കു ബോധിപ്പിച്ചതതും. ഇപ്പോൾ ലൈഡു വരുമ്പോൾ ചെയ്യുമുണ്ടോ. തിങ്കമനസ്സിലെ അനംജനാണ്ടോളം എന്ന വേഴ്ചവിചാരിച്ചു, വരാൻ പോകുന്ന അവകടം സുചിപ്പിച്ചതു

“എന്നമാത്രം.” ഒരു വെറും ഗുണകംരണച്ചതിൽ
 ഇംഗ്ലീഷാഡിവാക്കുങ്ങളിൽ ഒരു വർണ്ണികരണശക്തിയും
 വരയനക്കാർ കാണുകയില്ല. പക്ഷേ, ഒരു സുഖഗായവ
 തിളിട്ട് അധിവാപ്പുവത്തിൽനിന്നും വരികയാവുന്നോട്
 ഇതിലെ ഓരോ അക്ഷരത്തിനാം, സ്കൂലുവടനായ ഒരു
 യുവാവിനു വർണ്ണിക്കിപ്പാൻമുള്ള ശക്തിയുണ്ട്. “അവ
 ഒരു പാട്ടിൽ കിട്ടവാൻ വേരു വഴിയിപ്പാതെ ഒട്ടകം വി
 വാഹം കഴിപ്പാൻ ഉറച്ച എന്നമാത്രമേ ഉള്ളിടവനാം,
 കരച്ച നാൽ കഴിത്തിട്ട പറിയിപ്പാലുകിൽ ഉപേക്ഷിക്കും
 മെനാം അവിട്ടനു പറഞ്ഞതാൽ ബുദ്ധിയുള്ളവർ വിശ്രാം
 ക്കില്ല. ഭർത്താവിനു പാട്ടിൽ വെയ്ക്കാൻ അറിഞ്ഞുള്ളടാ
 ത്തു ഒരു വെറും മന്തിയല്ല സുലോചന. പിന്നു വിഭം
 റം ചെയ്യാതെ അവക്കു കിട്ടിപ്പോണോ?”

“പ്രധാസമാണ്,” കുഞ്ചു പറഞ്ഞു.

“എത്ര പറഞ്ഞു?”

“എല്ലാവാരം.”

“തൊൻ പറയുന്ന: അല്ല.”

“എന്നാലുണ്ടിനാ മതി. എന്താണ് വഴി?”

“തൊൻ വഴിക്കാശിത്തരാം.”

എട്ടം അഭ്യർത്ഥം.

I

മുക്കവും ക്ഷേത്രത്തിൽ ഉത്സവമാണിപ്പോം. മുക്കവുംതുതുസവം വളരെ ചൊല്ലില്ലോ ചിട്ടയില്ലോ നടക്കണം തോന്തില്ലോ. കൈദമസ്യമില്ലാതെ ആക്കാനം തോന്തിയ മാതിരി, ചേരിക്കൽക്കായ്യസ്യമനാങ്ങം ദേവസ്പം വാട്ടാളിയും മരുംകൂടി അതിനെന കെട്ടിമറിഞ്ഞാണ് നടക്കണാതെക്കില്ലോ, അതു ഉത്സവം അതിനേരു പഴക്കംമുളം കേരളത്തിലെത്തും കേളിക്കേട്ടതാണ്. തെണ്ടിത്തിരിയുന്നവരും താഴെന്താനികളും തോന്തിവാസികളുമായി, അതു ഉത്സവത്തിനും ആളുകൾ ധാരാളിയും തുടങ്ങണ്ട്.

വിശദമിച്ചും ഇന്ന് ആരാംവിളക്കളുടിയാകയാൽ ജനങ്ങൾ പുംബികും തടിച്ചുകൂടിയിട്ടുണ്ട് പടിഞ്ഞാറു നടക്കിൽ പല കച്ചവടങ്ങളും വന്ന നിരന്തരിലില്ലെന്ന്. ഉറിയപ്പും പൊരിയവിൽ മുതലായ തീരാസ്പാമാനങ്ങൾ, പട്ടകോണകളുടെ പാവുമണ്ണവരെയുള്ള ശീലതരങ്ങൾ, ചീപ്പ് ചീനസ്സരണി മുതലായ ഷാപ്പസാമം നാണ്ഡം, കത്തുട്ടി കാതൻചെന്നു മുതലായ വാതങ്ങൾ, സോപ്പ് എസൻറു തുടങ്ങിയ സൗഖ്യങ്ങൾ, ചിത്രപ്രദംഗം ചെന്നേരാത്താലും തുടങ്ങിയ വിനോദസാമഗ്രികൾ, മുച്ചിട്ടുകളുടെയും മോഷണംവരെയുള്ള വണ്ണ

നോപാധങ്ങൾ, അടുത്തതൽ അടിവരയുള്ള അസ്സോന്റ് കലമങ്ങൾ—ഇതൊക്കെയാണ് പടിഞ്ഞാറേ നടയിൽ.

നമക്ക് മതിലക്കേതയ്ക്കു കടക്കാം. ഒരു ദിക്കിൽ പാവുമണ്ട് തലയിൽ കെട്ടി കൈവടി പിന്നോക്കരുന്നി തന്റെ മിക്കരും അതിനേലുകമാറു ഘുരക്കുന്നുണ്ടെന്നു എ ഇത്തുനിന്നു കണ്ണ അസ്ത്രഫ്രോക്കങ്ങൾ വലിച്ചുനിട്ടി അ ക്ഷിരഫ്രോക്കങ്ങൾ ചൊല്ലുന്നവരാണെങ്കിൽ, മരായ ദി കിൽ ശീട്ടകളിയട വട്ടമാണ് കരിടത്ത് അംഗനാമ സീകളിട തുടക്കമാണെങ്കിൽ, അടക്കത്തെന്ന തെരി വര തെള്ളിടന തുല്യപുംപുമണ്ഡാവും.

സുലോചനയും സരോജവും, ഏടക്കരുട്ടമനയ്ക്കുലെ വലിയ നേത്രാരമ്മയുടെ മകളിം ഘതിയ നേത്രാരമ്മയും, അന്നാട്ടിലെ ഭേദപ്പെട്ട മനു ചില സൗക്രാന്തകളി മതിലക്കത്ത് കരിടത്തു നില്ക്കുന്നാണ്. അവർ രണ്ടേപേ തന്ത്രം ഉടൻപും കരേ മാതിരിയാണ്; പ്രായം ഉയരം നി റം ഏനിവ എതാണ്ട് സമർഥാണ് സെണ്ടന്ത്രവും അ സൈനികതന്നെ ഏന പായാം; പക്ഷേ, സുലോചനയു ദ സെണ്ടന്ത്രത്തിൽ ഒരു തന്റെ വിഷയലുപ്പട്ടപരവും തുടിക്കലാണിട്ടുണ്ടെന്നു സുക്ഷ്മദശ്വികൾ കണ്ടുപിടിയ്ക്കും. സരോജം മനു സൗക്രാന്തകളി ഇടവിടാതെ സംസാരിച്ചും നേരംപോക്ക പരിത്വം ചൊട്ടിച്ചിരിച്ചും ഒരു ക്വന്വയ ഉണ്ടാക്കുന്നുണ്ടോ. സുലോചന ചുങ്കണം ചിചപ്പേംമാറ്റം ഒരു വു

എവിരിയോടുള്ള അതിൽ പങ്കെടുത്താണ്

രാത്രി പതിനാനു മനിയായി: സേവയും സംശ്ലേഷണവും കഴിഞ്ഞു വിളക്കിനെഴുന്നളിച്ച എന്നായ പ്രസ്താവിലും, സരോജം സുലോചനയോട് പരഞ്ഞു: “എന്തില്ലെ പുഞ്ചാവിലോളം കന്ന പോണം. ഈനി ഇതു കി തേത ഇവിടെനിന്ന പോവാൻ തരമെന്നും.”

“വേരെ അതെരെയകിലും കൂട്ടണമോ? അതേപീ, തൊൻ പോന്നാൽ മതിയോ?”

“സുലോചന മതി. മേളം തുടങ്ങുന്നതുവരെ അവിട്ടുള്ളിൽ അള്ളക്കളംവുമഘ്രും. പിന്നു, സുലോചനയോട് ഒരു സപകാന്തും പറവാനമെന്നോ?”

“എന്നാൽ പോവുക.”

അവർ യാഹൈട്ട്. പോകംവഴിയും സരോജം ചോഡിച്ചു: “ക്രാന്തിന്ദുരാനമായി ഒരു വേഴ്തയംലോചിയും നാണ്ടാൻ ഒരു സംസാരം കേട്ട്. ശരിയാണോ?”

“ശരിയായിരിയ്ക്കും.”

“അരംഭയും അപ്പുന്നതന്ദുരാനും മറ്റും സമ്മതിച്ചിരിയ്ക്കുന്ന എന്നാണോ തൊൻ കേട്ടതോ?”

“ഉവ്യായിരിയ്ക്കും.”

“അപ്പുന്നം അടക്കത്തു നടക്കാമെനു തോന്നാനു.”

“ഉണ്ടാവില്ല.”

“ഉംബാ?”

“തൊനും സമ്മതിയ്ക്കേണോ?”

എല്ലുന്തമ്പു

“സുലോചനയ്ക്കിൽ സമതക്കേട്ടണംവുമോ?”

“ഉണ്ടായിക്കുടെനാണോ?”

“കാരണമൊന്നം കാണുന്നില്ല. എന്തും സമതക്കേട്, പറയു.”

“എൻഡിജ്യൂ വിവാഹത്തിനു കാലമായിട്ടില്ല. അതുതന്നെന്നു്”

“ആവക്കയാക്കേ എന്തിനാണ് എന്നോട് പറയുന്നതു്, സുലോചനേ? പരമാത്മം പറയു.”

“പരമാത്മത്തിൽ എൻഡിജ്യൂ വിവാഹത്തിനു കാലമായിട്ടില്ല.”

“എന്നാണ് കാലമാവുക?”

“അതിപ്രേം ചായാൻ വൈജ്ഞാനികളും?”

“അട്ടേ, എന്ന കാലമാക്കണമോ, അന്നവരെ അവിട്ടു കാത്തിരിജ്യകയാണെങ്കിലോ? അവിടെയ്ക്കു സുലോചനയുടെ നേരെ അതു താൽപര്യമുണ്ടോ?”

“സദോജം അവിടെത്തു അറിയാത്തതുട്ടത്തിൽ സംസാരിയ്ക്കുന്നു.”

“അവിട്ടു കരശ്ച സ്രീലഗ്നിനാണെന്ന കേട്ടിട്ടുണ്ടോ; അതുകൂടും ഉള്ളൂടെയും ഒരോന്നു പറയും. അല്ലെങ്കിൽത്തന്നെ അഞ്ചുഞ്ചളവുമോ അഞ്ചിനെ ചിലതാക്കു ക്രോന്ദീ ഉണ്ടാവും. അതു സാരമില്ല. വിവാഹം ചെയ്യാൽ അതണ്ണോടു മാറ്റകയും ചെയ്യും.”

എണ്ണൂത്തും

“എനിക്കുതിനെപ്പറ്റാറി അവലാതിയില്ല.”

“പിന്ന? എനിക്കു മനസ്സിലാവുന്നില്ല.”

സുഖാചാര കൈ മുച്ചുള്ള സ്വരത്തിൽ പറഞ്ഞു:
“നാട്ടിലുള്ള പെൺകുട്ടികളിലെപ്പാം താൽപത്രമേഖലാട്ടു
ടി അവക്ക് ദൈവനം തികയുന്നതു കാത്തിരിക്കുന്ന കരം
ക്ക്, എന്നിൽ താൽപത്രമേഖലാം, എന്ന കാത്തിരി
ക്കുമെനം പറഞ്ഞതിന് എനിക്കുതം മനസ്സിലായില്ല.
തൊൻ മരാറാരാളെ വിചാഹം ചെയ്യാലും അവിട്ടു പ
ദ്ധേണി, എന്ന കാത്തിങ്ങനുകാളിം, ഇല്ലോ? ഇതും സ
രോജത്തിനിച്ചുണ്ടായിരിക്കും.”

ഈ സമയത്ത് അവർ ഘൃഷകടവത്ത് കൈ മരക്കി
വിശ്വര മറവിചെത്തി. പെട്ടു ബലിപ്പുകായനായ
കരം ചാടിവയ്ക്ക് ആ യുവതികളിലെലാങ്ങവെള്ള വാരി
കൈടക്കുത്തു. അവർ ‘താന്മ്പ’ എന്ന മുന്നാക്കരം പറ
ഞ്ഞപ്പോഴേങ്കും അവളിടെ വായടക്കിപ്പിടിച്ചു് ആ യുവ
തീചോരൻ അവളേയും കൊണ്ടടിക്കളുണ്ടു. മററ
വർ വേഗത്തിൽ അവലത്തിലെല്ലാതന്ന തിരിച്ചു.

II

മധു മദിരാശിയിൽ പരിച്ചതാമസിച്ചിരുന്ന കംല
ത്രഞ്ഞ സുഖാചാര മാസത്തിൽ രണ്ട് തവണ, നാട്ടവർത്ത
മാനങ്ങളേയും മാറ്റം പാറി അയാൾക്ക് കാരോ നീണ്ട ക
ൽക്കച്ചിയന്ന. പിന്നീട് പിള്ള കഴിഞ്ഞു തിരിച്ചുവന്ന

തിന്മശേഷം, അയാളിടെ നിത്രോപയോഗത്തിനുള്ള എഴുത്തുവെട്ടിയുടെ ഒരു മുദ്രയിൽ അയാൾ എത്രയും ശ്രദ്ധാർത്ഥങ്ങളുടെ സൂക്ഷിച്ചവോന്ന് ആ എഴുത്തുകളിലോ നീ ഇവിടെ എടുത്ത പ്രസിദ്ധീകരിക്കുന്നു. ഈ എഴുത്തുകളും, അവ കിട്ടിയ കാലത്താനും സൂക്ഷിച്ചണമെന്ന് അയാൾ തീരെ ഉദ്ദേശിച്ചിരിന്നില്ല; എന്നാൽ അയാൾ കുറിയും കുത്തു കിട്ടിയ ദിവസംതന്നെ മറുപടിയെ ശതാൻ തരപ്പുടംരില്ലായ്യാൽ അവ, പൊളിച്ചവായി തുടർന്നു ലക്ഷ്യാട്ടിയ്ക്കുന്നു അക്കി വെട്ടിയിലിട്ടും. ചിന്നി ടെപ്പോഴക്കിലും ഒരു കാർബു വാങ്ങി മദ്ദിംശിവത്തമാനങ്ങൾക്കും തന്നെല്ലംബന്നുചൂപ്പു വിശ്രഷ്ടങ്ങൾക്കും ഒരു കത്തയ്ക്കുംവോഴാക്കുന്നു, മുമ്പു വന്ന കത്തു എടുത്തുനോക്കാറുമില്ല. അതിനെ വേണമെന്ന വിചാരിയ്ക്കുതെത്തന്നെ ആ കുത്തുകളിലും അയാളിടെ വെട്ടിയിൽ ചിന്നി ചീതിക്കിടന്നിരുന്നു. കേന്നാ രണ്ടോ തവണ അയാൾ ശവയെല്ലാം എടുത്തു നശിപ്പിയ്ക്കുന്ന പുരപ്പുടക്കയുണ്ടായി. പക്ഷേ, അവജ്ഞാനം താൻ വേണ്ടവിധം മറുപടിയെഴുതിക്കിട്ടില്ലായ്യാൽ, ഈ നശിപ്പിയ്ക്കു സുലോചനയുടെ നേരെ കാണിക്കുന്ന രഹനാദാമാക്കമോ എന്ന ശക്തിയും, കനാന്തരം കടലാസ്സിൽ എറാവും പുത്തിയിലും പടിവിലും എഴുതിക്കിട്ടുള്ള ആ എഴുത്തുകളും നശിപ്പിയ്ക്കുന്നതു കലാവിഭ്രംയോടു കാണിക്കുന്ന കരംബാധമം കമെന്ന ദക്ഷിച്ചിട്ടോ എന്നോ, അയാൾ അതെല്ലാം പാ

പിച്ചുകഴിത്തെ പുസ്തകങ്ങൾ വെച്ചിട്ടുള്ള പെട്ടിയിലിട്ട്. അതു കരുതുകയും സുക്ഷിയ്യോൻ തുടങ്ങിയതിനാശേഷമാക്കുക, കുറന്നാൽ എല്ലാത്തിൽ ഒന്നു കരഞ്ഞുകാണുകയാൽ അയാൾ ചവററുകൊടു മുഴുവൻ തപ്പി. അതുമാറി മുഴുവൻ മരിച്ചിട്ട്. പുരുഷരയിടങ്ങൾ മുഴുവൻ അനേപണി ആണ്. കണ്ണപിടിച്ചു—എറാറും സന്ദേഹിച്ചു!

മുക്കന്ധുരം, 9/5/’25

പ്രിയപ്പെട്ട തിരഞ്ഞെടി,

എഴും തിരുതിന്തെ കാർധന ഇന്നു കിട്ടി. മിതം പ്രയാം ശീലിയ്യുകയാണെന്നും പറഞ്ഞു, വിവരങ്ങൾക്കു കുത്തയല്ലെന്നതിൽ അവിട്ടുന്ന കാണിയ്യുന്ന ഈ പിത്രക്കു ക്ഷുഗ്ഗവ്യക്രോട്ടിയെ അതിക്രമിച്ചുകഴിത്തിരിയ്യുന്നു. നമ്മുടെ മുക്കന്ധുരത്തുത്തുവം പതിവുപോലെ, അതിനോപിൽ തേരാട്ടും അതിനുംബരതേരാട്ടും തെജ്ഞാടിത്തങ്ങളോടും കഴിത്തുകൂടി. അതെന്നക്കു സ്മരിയ്യുവാനും എഴുതുവാനും അതുകൊണ്ടും തോന്നാം? എക്കിലും ഇക്കാല്പുതെന്ന തെമാട്ടിത്തങ്ങളിലെഡാനും നമ്മെല്ലായല്ലോം സംബന്ധിയ്യുന്ന താകയാൽ അതിനെപ്പറ്റി അവിടേങ്കും എഴുതാതിക്കുന്ന കൂടു.

അണു നാം ഇവിടെവെച്ചു് ഉത്സവങ്ങളുടേയും പൂരം ദേഖുന്നും അധാർമ്മികതയെപ്പറ്റി സംസാരിയ്യുകയുണ്ടായില്ലോ, അണുമുതൽ ഞാനിവക്കജ്ജുന്നും പോവുക പതി

എല്ലുതെന്നവയ്ക്ക്

ഫെ. *

പില്ലു. ഇക്കഴിത്തെ ഉത്സവകാലത്തും, രാവിലെപ്പോയി
 കളിച്ച തൊഴുതു പോരമന്നല്ലാതെ അന്വലത്തിലേയ്ക്കു
 തിരിച്ചത്തുനോക്കിയിട്ടില്ലു. എന്നാൽ അതാംവിളക്കിൻ
 ദിവസം രാത്രി നമ്മുടെ സരോജം ഇവിടെ വന്ന് എൻ്റെ
 നോട്ട് പോന്നോ കഴിയു എന്ന ശാരൂഹിപിടിച്ചുള്ളടി. എൻ്റെ
 അയയ്ക്കു വാണിജ്യം അയയ്ക്കു കഴിയ്ക്കുന്നയാൽ തൊൻ തു
 ടെപ്പോംവുകയും ചെയ്യു. വിളക്കിനാഴ്ന്നാളിച്ചുപ്പോൾ
 സരോജത്തിനു പുഴക്കുവിലുന്ന പോയേ കഴിയു; എൻ്റെ
 നോട്ടാൽ സപക്കായ്ക്കു വാവാന്നബന്നു വരവെങ്കിൽ എൻ്റെ
 നീ തുണ്ണും തുടി. അന്വലത്തിലെ പുഴക്കുവിനാട്ടു
 തു പടന്നപിടിച്ചു ഒരു പുളിമരവും മറ്റും നില്ക്കുന്നി
 ഷ്ടേ, അവിടെയത്തിയപ്പോൾ ഒരു പട്ടം തുറന്നായ മന
 പ്പുൻ വാത്തതുവനു സരോജത്തിനു കടന്നപിടിച്ചു.
 അവർ അപ്പോൾ നിലവിളിയ്ക്കേണ്ടു, എൻ്റോട് വല്ലതും
 പറയുകയോ അല്ല ചെയ്യുതോ; പിന്നെയോ, ‘തൊന്ത്രം’
 എന്ന ധരകയാണണബാധയതോ. അപ്പോഴെങ്കും അതു മന
 പ്പുൻ അവക്കുടെ വായ പൊതുവി എടുത്തുകൊണ്ട് പോ
 വുകയായി. എനിയ്ക്കു ചില ഭൂഷകകൾ തോന്നകയാണു
 ണഡയതോ; ‘തൊന്ത്രം?’ പിന്നെ അതാണോ? തുടങ്ങു
 ഇള തൊന്നോ? അപ്പോൾ എന്നെ പിടിച്ചുകൊണ്ടുവോക്ക്
 വാൻ അവർ കറുകാരിയാണെന്നോ? അതിനൊണ്ടോ,
 മംത്തിയന്നിനോ എന്നെ നിബൃദ്ധിച്ചു തുടിക്കൊണ്ടുവന്ന
 തും, പുരും നടക്കുന്ന അള്ളക്കളേപ്പോം അന്വലത്തിൽ വാ

നാളുടന്ന അതു സമയത്ത് എൻ്റെ പുഴക്കടവിലേജ്ജ് ക്കി
 ണിച്ചതും? എനില്ലീയാലോചന വരാൻ മറ്റൊരു കം
 റണ്ടുട്ടിയണ്ണേ; അതെന്നുംവിലെഴുതാം. ഈ അതലോ
 ചനയാൽ ഞാനം നിലപിളിച്ചിപ്പില്ല; എൻ്റെ ഒരു കേ
 ടേ അതുപൂട്ടിട്ടതക്കാരൻ എൻ്റെനേരേ തിരിഞ്ഞെ
 ണ്ണമണ്ണോ; തെങ്ങളിടെ വേഷത്തിനേരയും അതുതിയുടേ
 യും സംബന്ധംമുളം അത്യാർഥക്കു് ഇക്കുത്തേ—ചുരുങ്ഗി
 കയാക നംട്ടവെളിച്ചും മാത്രമേ അവിടെയുണ്ടായിക്കും
 ഇള്ള—അതു മാറിയതാവാനേ വഴിയുള്ള. ഞാൻ ഒരച്ച
 വൈദാവത്തിൽ അവലുത്തിയേജ്ജ് മടങ്ങി. കണ്ണതന്നെ
 ഒൻ്റെനൃത്തിരിപ്പുടിന അനേപശിച്ചവിടിച്ചു, സഭാജ
 തെത്തു അത്രോ പിടിച്ചുകൊണ്ടപോയിരിക്കുന്ന എന്നാം, അ
 ഡിക്കമാരേയും അറിയിക്കുന്നതെ അനേപശിക്കയാണോ
 നല്ലതെന്നാം പറഞ്ഞു. പാവം, അദ്ദേഹത്തിനു പരിശീ
 മംകൊണേ എന്താണോ ചെയ്യുണ്ടരു് എന്നവില്ലോതാ
 യി. എതാനം നിമിഷങ്ങൾക്കുകും എല്ലാവരും വിവരമുണ്ട്. — കംടമായി, പാച്ചിലായി. പ്രസിദ്ധമായ അ
 കോവിലകത്തും, മുക്കിലും മുഖയിലും, പൊത്തിലും പൊ
 നയിലും സവർത്താനേപശിച്ചു. കരിട്ടതും കണ്ണത്തി
 കില്ലു. വിളക്കലും കഴിഞ്ഞതിട്ടും അതുകൂടം വളരെ നേ
 റം അവിടെയെല്ലാം അനേപശിച്ച നടന്നു; കണ്ണില്ലു.

ഒട്ടംിൽ നേരം പുലന്തുടങ്ങിയപ്പോൾ, കണ്ണത
 നാജും നന്നുതിരിപ്പാടു വിഷ്ണുനായി നിരാശനായി

പത്തായപ്പുരയിലേണ്ണ ചെന്നപ്പോൾ അവിടെയുണ്ട് ന
 മുടെ സരോജം; ഒരമിച്ചു കണ്ണുനൃതിരിപ്പാടും. സ
 രോജത്തെ ഏതോ കൈത്തൻ പിടിച്ചുകൊണ്ടോകന
 തു, വിളക്കു കാണുവാൻ വരുന്ന താൻ കണ്ണെത്തി എ
 നാം; എകാക്കിയായ തനിഞ്ഞു സരോജത്തെ രക്ഷിപ്പു
 കയും ആ കള്ളിനെ പിടിപ്പുകയും രണ്ടാംതുടി ചെയ്യാൻ
 സാധിച്ചില്ലെന്നും; സരോജത്തെ രക്ഷിപ്പേണ്ട തിട്ടക്ക
 ത്തിൽ അരകളും മനസ്സിലാക്കുവാൻതന്നെ സാധിച്ചില്ലെ
 നും മറുമായിരുന്ന കണ്ണുനൃതിരിപ്പാടും തെളിവു
 കൂടു. സരോജത്തിനാണോ, പിന്നെ ആ ഭയപ്പാടിൽ
 ആരുളേ മനസ്സിലാക്കും! പേടിച്ചുതുള്ളും സരോജത്തി
 നു തക്കാലം വിനുമമാണാവശ്രൂമനും കുത്തി കണ്ണു
 നൃതിരിപ്പാടും അവരെ അനുബദ്ധത്തിലേണ്ണുതന്നെ കൊ
 ണ്ടവരാതെ പത്തായപ്പുരയിൽ കൊണ്ടുചെന്നാക്കി. സ
 രോജത്തിനും ഒരു സഹായം വേണമല്ലോ എന്ന കു
 തി അദ്ദേഹം അനു വിഷക്കു കാണുവണ്ണും വെച്ച.
 എന്നാൽ അവർ രക്ഷപ്പെട്ട വിവരം എന്തുവരുണ്ടോ,
 ഒരു വാലിച്ചകാരനെ അയച്ചും അനുബദ്ധത്തിലെണ്ണുവിളി
 ചീസ്പു? ഈ അപഹരണവുത്താന്തം ടോൻമുവാന്തരം
 അനുബദ്ധത്തിൽ കണ്ണതന്നെങ്ങനൃതിരിപ്പാടും മറും അ
 റിന്തതിരിപ്പാടുമനും, അവർ പരിഞ്ഞുമിച്ച ത്രിരജുനാണോ
 വുമനും സരോജത്തിനും ഉംഗിപ്പാൻ വേണ്ടവോളം
 സ്രായമില്ല? ഇതിനുപുറി ആങ്ങം ചോദിപ്പുകയുണ്ടോ

തൊന്ത്രംപിരണ്ട്

യാപ്പുന്ന തോന്ന ഗ. ഏതായാലും ഇപ്പോഴുണ്ടെങ്കിൽ ഒരു നമ്മിലിജ്ഞന്. ചോരകന കണ്ണപിടിജ്ഞന്തു സംബന്ധം മല്ലുന്ന തീച്ചപ്പട്ടതിനാലും, അതുകൊം അവകടമോ അഥവാനുമുമ്പുന്ന കന്നം നേരിടാത്തതിനാലും അതുകൾ അതുകൊം കമ്പഡാക്കുന്ന മരക്കവാൻ നോക്കുകയാണ്. അതിന്റെ വൈപ്പാം ബാക്കിയായി, ഇപ്പോൾ കണ്ണുനൃതിപിപ്പാട് ടം സരോജവും കരേഷ്ടടി അടക്കത്തു പെക്കമരിത്തടങ്ങിയിരിജ്ഞന്. അല്പത്തിലും അക്കന്ന അദ്ദേഹത്തെ സരോജം എത്തവിധം അഭരിച്ചാലും ഏറിച്ചും ഏന്ന വിപ്പമ്പോ.

ഇതിനിടയിൽ കണ്ണുനൃതിപിപ്പാട് ഇം കത്തും തുറന്ന അല്ലെങ്കിൽ നേത്രാരമ്യയാണി വെള്ളാൻ അതുലോചിജ്ഞകയുണ്ടായി. എന്നാൽ, നാട്ടിച്ചുള്ള പല ഘടകത്തിനും കുറഞ്ഞ അവകാശപ്പെട്ട അതു സുന്നരശരീരത്തെ തങ്കിടത്താക്കിവെള്ളാൻ തക്കവണ്ണം, അതുജ്ഞ സ്വന്തമാം നോക്കുവാൻ മുൻപു ഇതെഴുതുന്നാകളുണ്ട് അവിടങ്ങിയാമല്ലോ. തുംനും അതു ഭാഗ്യലാതെത്തു നിഃഷ്യിച്ചതിച്ചുള്ള പകയാണും, മുകളിലഭിച്ച സംഭവത്തിനും കാരണമെന്നും സംശയമുണ്ട് എതായാലും തൊനിഃപ്പാർ വളരെ കുറത്തു ലഭിച്ചിരണ്ടിരിജ്ഞനരിം. അദ്ദേഹത്തിന്റെ പെണ്ണ്, നായാട്ടുലും നൂട്ടകം പൊറുതിമുട്ടുനും. അവ വിസ്തരിപ്പാൻ തൊൻ ലജ്ജിജ്ഞനും; അവിടുന്ന അവക്കയായിപ്പാൻ ഇഷ്ടപ്പട്ടകയുമില്ലോ.

തൊന്ത്രംവിളന്ന്

മന്ത്രിയുൽ മരഹക്ക് വിശേഷിച്ചാനാമില്ല. അവിടെത്തെ എഴുത്തുണ്ടോ, എഴുത്തുണ്ടോ എന്നു് അവിടെത്തെ അമ്മ കാണാനോമാക്കു ചോദിജ്ഞും. അവിടെത്തെ എല്ലാ കാർബ്ബോ തൊൻ മന്ത്രിയുൽ കൊണ്ടുചെന്ന വായിച്ചു കേരളപിഡിജൂറുണ്ട്. അതുവകു സമയങ്ങളിൽ പലപ്പോഴും അവിടുന്നു ഇന്തിരാ പറയാറുണ്ട്: ‘മധു നീ കാണാവും തെരുവാം സന്ദേശം, എനിജ്ഞു് സുലോ ചന്ദ്രക്കരാനോമോ.’

തൊനിഃപ്പോഴും മന്ത്രിയുൽ പോയി ഉണ്ണിക്കിടാവി നെയും മരഹം പരിപ്പിജ്ഞാറുണ്ട്. ഉണ്ണിക്കിടാവുതന്നെ യാണു് പരിപ്പിൽ തെളിഞ്ഞുവരുന്നതു്. അവിടെത്തെ അതുവയായണളിം അഭിപ്രായങ്ങളും തികച്ചും പരിജ്ഞവിജ്ഞ പ്രേക്ഷിച്ചിരിജ്ഞും. ഇനി, ആ റാഞ്ചവള്ളിയും ആ ഭാബും കെട്ടിയുട്ടും തുടി കളിത്തു്, അവിടെത്തെ കനാരയും ഇ ണ്ണും ജീവനെറും പൊൻവേണ്ടണളിം ധരിപ്പിച്ചു് കനാകാണാമെന്നു് എനിജ്ഞു് ഇടയ്ക്കു് കൈ രസം തോന്നും ദാണു്

സ്വന്തം, സുലാചാര (കുട്ടി)

കമ്പതാം അലപ്പായം.

മധു മദിരാഗിജ്ജ പറിപ്പും പോയതിന്നശേഷം ഇപ്പോൾ കൊല്ലും എഴു കഴിഞ്ഞു; നാട്ടകാർ കാണും എഴു തവണ കൊണ്ടാടികഴിഞ്ഞു. ഇക്കാലത്തിനിടയിൽ മുള്ള അയാളുടെ മദിരാഗിജിവിതത്തെയും വിദ്രൂല്യാസ തെയ്യം വിനൃറിജ്ജന്തു പ്രധാസമാകയാൽ, അതിന്റെ സംക്ഷേപംമാത്രം ഇവിടെ കരിപ്പും.

ബി. എ. വരര വായിജ്ജനമനായിരുന്നു, അരയാർക്കു കോളേജിൽ ചേരുന്നേം ആരുമും. സുലോചന നാളിൽ രണ്ടായിരം ഉറപ്പുകയാക്കേ, രണ്ട് കൊല്ലുത്ത വിദ്രൂല്യാസത്തിനു തികയു. ‘എതായാലും ഇനിജും സുഖാചനയുടെ കൂദാഞ്ഞാത ആരുമയിജ്ജക വയ്ക്കു. ഇൻറർമീഡിയററുവരെ പറിപ്പുകൾ; അതിന്നശേഷം എല്ലു വേണ്ട എന്നാലോചിപ്പും.’ എന്ന വെച്ചുണ്ട് അയാൾ മദിരാഗിജ്ജ പോയത്. പോകുന്നു ഒരിരാഗിയിൽ വേണ്ട സൗകര്യവും സാഹായ്യവും ചെങ്കുടിക്കിവാനായി, സപദേശത്തുള്ള ഒരു മാസം നിൽക്കിനു മദിരാഗിയിചിരിപ്പുനു അദ്ദേഹത്തിന്റെ ഒരു സ്നേഹിതനു വിവരങ്ങളുംടങ്ങിയ ഒരു ശ്രൂപാർത്ഥിക്കാനും വാദിക്കിയിരുന്നു. ആ സ്നേഹിതൻ, അവിടെ സ്വന്തം പ്രാളീസു നടത്തി ധാരാളം വന്നു നേടുന്ന

കൈ ഡോക്ടർ യായരാണ്. എററവും അതശക്താജനക്കാരും ഉന്നതിയക്കലെ യാതൊരുവകടവും തുടങ്ങാതെ നടന്തി രോഗം സുവപ്പുട്ടത്തുക എന്നതിന്റെ അദ്ദേഹത്തിന്റെ സവിശേഷവൈദിക്കൾമും. സ്വപദിശസ്ത്രവിധായ അദ്ദേഹം, മധുവിന്റെ സ്ഥിതിക്കുള്ളാം—കോരള ത്തിൽ അധിക്കരിച്ചായി ഗണിജ്ഞപ്പെട്ടിട്ടില്ലെങ്കിലും യാതൊരു വിദ്യാഭ്രാസവുമില്ലാത്ത ഒരു ദീനസമ്മാനത്തിൽ പ്പെട്ടാണുണ്ട് അയാളുന്നാം, വിശേഷിച്ചും പരാന്തരം കൈരണ്ടു ജീവിച്ചുവരുന്ന ഒരു പരിപ്രകടംബവത്തിലെ അംഗമാണെന്നാം, ഒരു കുലീനയായ നായർസ്കീയുടെ ഒരു പാഞ്ചത്താൽമാനുമാണ് ഇന്ത്യൻ മതിംഗിജ്ഞ ചെറുവാൻ പാരിയത്തെന്നാം മറ്റും—അരിന്തു് അരംകൂം ദ്രാഢ്യമായി, അതു സുഖിലന്നായ സുഖഗ്രാഹിവിൽ, ഒരു സമൂഹാദിനിലെന്നപോലെ തുടർന്നേന്നി അയാളുള്ള തുടങ്ങത്താമസിപ്പിച്ചു; അയാളുടെ സ്വന്തം ചെലവുക കുള്ളാം താൻ നിവർമ്മിച്ചുകൊള്ളാമെന്നാം, കൊണ്ടുവന്ന സംഖ്യ കോളേജുചെലവുകൾക്കുമാത്രം എഴുത്താൽ മതിയെന്നാം പറയുകയും ചെയ്തു.

അഞ്ചിനെ മധു ഇൻറർമീഡിയറ്റു പരിക്കൂയിൽ പാസ്സായി. ഇക്കാലത്തിനിടയിൽ അയാൾക്കു മെഡിക്കൽ കോളേജിൽചേരുന്ന പഠിജ്ഞനെമെന്നായി അഭ്യര്ഥം. ബി. എ. പാസ്സായി കൈലോഗം കിട്ടുന്നെങ്കിൽ കാലം കൈരണ്ടു വളുതെ ക്ഷേണിജ്ഞനെമെന്നാം, കിട്ടിയാൽത്തന്നെന്ന

ശരത്കോൺ തന്റെ ജീവിതം വല്ലവള്ളുവും കഴിച്ചുത്തടം മെന്നപ്പാതെ ഒരു മരംപ്പാൻ അവൾക്കുത്തവ്യമായ സുരക്ഷായണ്ണവനു ചെങ്ങാൻ പ്രായേന സാധിപ്പുകയിലാണു, ഈതു രണ്ട് ഒരു വിദ്യാഭ്യാസ യോക്കുക്കും സാധ്യമാണെന്നും മറ്റൊന്ന് അയാൾ അരുപ്പോചിച്ചുതു്. മികച്ച ഒരു യോക്കുതമായിരുന്നു സംസ്കർമ്മാനു് ഈ അരുപ്പോചന യുടെയെല്ലാം വിത്തു്; അദ്ദേഹത്തിനെന്നു സാധചന്ത്ര തന്ത്രത്തു മധുവിനു രോഗിത്രാനുശയിച്ചും വൈദ്യരാഞ്ചു തതിനെന്നു പ്രമമപാംബളിപ്പും പരിചയം സിദ്ധിപ്പുകയും ചെങ്ങു.

അയാളുടെ മനോരമത്തെ ഡാക്കി അവരംമാറി ആ ഏനു പാടുകയാടതിപ്പുമ്പോ. അദ്ദേഹം ഇതേവരെ യെന്നപോലെ മേലിച്ചും മധുവിനും സപ്രതം ചെലവു കർണ്ണ നടത്തിക്കാണുംമാണും, പുരാമേ തന്റെ ലെല്ലാം റിക്കിൽത്തന്നെ പുസ്തകങ്ങളെല്ലാംഇരുകൊണ്ടു് അതിനും ഓണിവിക്കുന്ന ചെലവുകൂടി മുടാതെ കഴിപ്പാമെന്നും, ചീപ്പുസമയങ്ങളിൽ ധനാദ്ധരായ രോഗികളുടെ ശ്രദ്ധ പിണ്ണി തുടിക്കാതു വേണായും ക്രോദ്ധപ്പും സഹ്യാദ്ധരണവുമെന്നാംകൂടി പാശ്രദ്ധ. മധു വിവരങ്ങളെല്ലാം വിസ്തരിച്ചു കാണിച്ചുകൊണ്ടു സുഖലുചന്നായും ഒരു കാത്തകളും താമസിച്ചു ഏഴു കൊല്ലത്തിനുകുറുതു സുലോചനയും ലക്ഷ്മീചന്ദ്രയും കേരേ ഒരു കത്താനും അതു്.. സുലോചന ബാക്കി വേണിവക്കുന്ന സംഖ്യ—

അത് എത്ര വലുതായാലും—താൻ ശരയച്ചതനാകൊള്ളാമെന്നോ അല്ലോ ഒപ്പുവും മറുപടിഉയച്ചു; തുടർന്നൊരി റീ ഉറുപ്പികയും ഇൻഷ്ട്രൂർ ചെയ്തു.

ഈ ചരിത്രത്തിലെ ധനസംബന്ധികളായ കമക്ക കൈല്ലും അധികമായം അറിയാത്ത രഹസ്യങ്ങളാണ്. സുലോചന അരത്തപ്പും തുലോം ഗ്രഡമാക്കിവച്ചു. കാരണം, നാട്ടകാരെ അധികം ബുദ്ധിമുട്ടിയ്ക്കും എന്ന കരത്തിയതുതന്നെ. സുലോചന, കേവലം അന്ത്യനായ ക്രയവാവിനാവേണ്ടി ഇതു വളരെ വണ്ണം ചെലവിട്ടുണ്ടും അറിയാത്ത കാരണം കൂടി അവക്കിട്ടി അറിയാത്ത കഴിഞ്ഞില്ലെന്നാവും. ഉള്ളശിന്ത സെഞ്ചർമാന്റുമുണ്ടാണെന്നു പറഞ്ഞാൽ അവക്കുടെ അട്ടക്കാ വിശദപ്പോകയില്ല; അങ്ങിനെയുണ്ടോ ക്രയ സെഞ്ചർമാന്റും! സുലോചന കൂടുക്കേ, അതിചയിക്കുമാനം പരയാനമില്ല. അപ്പോൾ, നാട്ടകം സപരം ചിവത് ആലോച്ചിച്ചുണ്ടാക്കണ; അല്ലെത്തു അവക്ക് കീപനം ശരിയാവുകയില്ല! അവക്കുടെ ആലോചന, എങ്ങിന്നയായാലും കീപവം ത്തിക്കിട്ടാനീം വിജിഷ്ടം. അതുകൊണ്ട് പേടിയാനാണമില്ല; പക്ഷേ എന്തിനോ, അതിനു വഴിവെള്ളുന്നോ? അതിനാൽ മധുവിനു പന്നം കൊടുത്തതിനു പിരിറന്നതുനും, സുലോചന അമ്മയോട് വിവരമെല്ലാം പറഞ്ഞു. അല്ലെന്നതാനുണ്ടായ ആ സ്ഥലമാതാവിനോ, അനക്കവാങ്ങായ പ്രതിപാദനക്കൊണ്ട് മധുവിൽ വാസല്പ്പും തോ-

നിച്ചതിനാശേഷം, നാം വല്ലവക്സം നാലു കാര്യത്തിൽ
 പൂർണ്ണമായി അനുഭവിച്ചിരുന്നതിൽ അതു നിരാഗ്രയനായ മധ്യവി
 നം അധികാരിയായ കട്ടംബരത്തിനാമംബന്നു വോധപ്പെട്ട
 തതി. അദ്ദേഹത്തിനു കലീനയായ കാര്യത്തിനും അദ്ദേഹത്തിനും കൂടാൻ
 കാരിയം സമർത്ഥതിനാൽ, അപ്പുൾക്കനൃതിരിപ്പാടി
 നെത്തുനെ വിവരമറിയിക്കുന്നതെ കഴിഞ്ഞു. തുണ്ണം നീളം
 നായക്കാക്കട്ടേ, തന്റെ ചെലവിനും സംഖ്യ മുജ്ജു
 കിട്ടണമെന്നല്ലാതെ വൈത്രക്കത്തെപ്പറ്റാറി വലിയ അ
 നേപ്പണമൊന്നമില്ല. അക്കപ്പുംട, ഉധ മദ്ദിരാഡിക്കു
 പോയതു പഠിപ്പിക്കുന്ന കാര്യം കനം തീച്ഛപ്പെട്ടതിനിട
 ഷ്ടോം, അവിടെ ചെന്നപ്പോൾ ഒരു മാനുഖന്റെ സം
 ഖായ്യത്താലുണ്ട് പരിച്ചുതട്ടിയതെന്നം, ഉദ്ദിരാഡി
 യാത്രക്കു വേണ്ട സംഖ്യയോ മറോ വലിയ നേത്രാരമ്മ
 യും സുലോചനയുംകൂടി കൊടുത്തിട്ടണെന്നം മാത്രമേ ജ
 നന്ദിയും ധരിച്ചുള്ളൂ. എന്നിട്ടും, അവർ എന്നൊക്കെന്നോ
 ചിപതും ആലോചിച്ചുണ്ടാക്കി എന്നും, സരോജംമുഖവും
 നാം അടിഞ്ഞിട്ടിട്ടാണ്ടു.

ഇദ്ദേഹം ഉധവിനും വിഭ്രാംഭാസം ശോഭനമായി
 നിവിശ്വാസമായി നടന്നു. പക്ഷേ, എന്നു കണ്ണാലും കേട്ടാ
 ണും ഒരു തുള്ളി അനുകന്ധാനും വോട്ടിക്കാത്ത വേണ്ടെങ്കിലും,
 മുഖയം അത്രക്കു മരവിച്ചിട്ടും—നന്നുതി
 രിസൗംഭായത്തിലും ധാമാസ്ഥിതികലോകം കണ്ണാക്കി.
 അംഗീരാ, അതതാ, കലദിമരിംതതിപിണ്ണനു! കൗൺസിൽ

നന്നുതിരി, മാറിൽ കിടക്കുന്ന ബുദ്ധമുത്തു പുല്ലും ഇം വകവെയ്യുന്നതെ ഇംഗ്ലീഷ് പറിച്ച്. അതാവട്ട്. കാത്തില്ലുംന്തതതുകൊണ്ടും അല്ലെന്നും ശ്രേഷ്ഠനമായ അരജ്ഞിന്നന്നുതിരി സമർത്ഥിച്ചുകളുതുകൊണ്ടും അത്തന്തിനെ പോകട്ട. എന്നിട്ടുയാൽ മട്ടിരാശിയിൽ പോയി കയ നായതട്ടെ തുടെ താമസിച്ചു—.ബുദ്ധി അന്തുഭുമായി, ശരീരവും അന്തുഭുമായി. ഇപ്പോഴിൽ, വല്ല വായ നേരംനോ ചാണക്കേരംനോ ശവം കീറിയും മരിച്ചും ഒരിപ്പ് ഘൃം ‘പുണ്ണാധര്മ്മം ഭസം’ പോവാതെ ജീവിയ്യുന്നു. കലികാലംയാഥും, ആരിസ്റ്റീതിമാസാഡിച്ചിപ്പുറ നൂൽക്കുളി കയ ചെറുമണ്ണപ്പുൻ കടന്നും ഇതുമേൽ അനാഥരിപ്പുയോ! അയാൾ മട്ടിരാശിയിൽനിന്നും മട്ടിവരട്ടു, കാണിച്ചു കൊട്ടക്കരിം.

ഈ പ്രക്ഷാണങ്ങളെല്ലാം, സുലോചനയുടെ ഏഴ് ത്രഞ്ചകളിൽനിന്നും അറിഞ്ഞുവന്നതുകൊണ്ടും, മധു കോളേജിൽപ്പേറുന്നും കയ കൊല്ലും കഴിഞ്ഞപ്പോൾ ഒരിപ്പുല്ലും തെ പിന്നീട് സ്വപ്നങ്ങളും വരികയാണെന്നില്ല.— തുഡിയും വല്ല ദോഷവും വന്നേയ്യുമോ എന്ന ഭയപ്പെട്ടിട്ടില്ല, എന്നും കലാട്ടമന എന്ന ആ ധാമാസ്മിതികസങ്കതത്തെ ആരു ശ്രദ്ധിച്ചുകഴിയുന്ന തന്റെ നിരാധാരയായ മാതാവിന്നും അസ്പാസ്യരേതുവായേയ്യുമോ എന്ന ഭയപ്പെട്ടിട്ടാണും, ആ കലഞ്ഞിമറിഞ്ഞതെ മാറ്റുത്തുശ്രീക്കുണ്ണിബാബു തന്റെ സമാഗ്രത്താൽ വിഞ്ഞും കലശിമരിപ്പും അയാൾ ഉള്ളമില്ലെന്നും

ഞ്ഞത്ത്. അമ്മയുടെ വാദസ്ഥലം, ഇടിച്ചിരിയുടെ അന്നരാഗം, സുലോചനയുടെ സൗഖ്യാദ്ധ്യപുണ്ണം കൂട്ടുകൾ എന്നിവ അധ്യാളേ പലപ്പോഴും സ്വന്ദര്ശനത്തോളം അക്കഷിജ്ഞായിപ്പില്ല. പക്ഷേ, അവത്രന്നയാണ്, മരംകാര നിലയിൽ നിന്മനോക്കണ്ണോപാശം, അധ്യാളേ തടഞ്ഞതെന്ന പറയാം.

ഇവിടെ, മധുവിശ്വർ അമ്മ, പുത്രൻനും ശ്വാസവും മായ വിരഹത്താലും, അധ്യാപം ഭേദനായിപ്പോയേക്കുമാണോ എന്ന ഭയത്താലും, ക്ഷണി മരിച്ചാലെന്തു വ്യസന മനബീച്ച. ഇടിച്ചിരിയാകട്ടേ, മനസ്സുംസ്കാരംറുലം ഒഴിന്നപ്പറാറി അതു തുസിയിപ്പി; എന്നാൽ വിരഹവേദന അതിനു പകരം തീരുത്. ഈ ഏഴ് കൊല്ലുമായിട്ടും അവക്കെള്ളിനെന്നയാണ് ജീവിച്ചുതെന്ന വിവരിജ്ഞാൻ വയ്ക്കു; അവപും ജീവിജ്ഞാക്കയായിരുന്നു എന്നതെന്ന ഉറപ്പിച്ചു പറഞ്ഞതുടെ. എന്നായാലും കരിജ്ഞൽ മധു വന്നു. തന്നെ സ്ത്രീകരിജ്ഞമണ്ണോ എന്നാജ്ഞ നേരിയ അശ്രമുലം അവപും മനിജ്ഞാതിരുന്നു എന്ന പറയാം. എന്നാൽ, ക്ഷും, അതു പാവത്തെ കടക്കിയിട്ടും സമൃദ്ധായം അതാ, കൈ കെണി തജ്ജാരാക്കിയിരിജ്ഞാണ്.

അതേ, ഏറാവും നാഡാരണമായ റീതിയിൽ ഇടിച്ചിരിയെ പാലപ്പോവിൽ മഹാഭക്തിരിയുടെ മുന്നാം പെഡിജ്ജു കൊട്ടക്കണ്ണരച്ചക്കിത്തു: കൈ ദിവസം അപ്പുങ്ങന്നുതിരിപ്പാടു പകലുറക്കം കഴിത്തു പുരുത്തു വന്ന

കാഞ്ചനമുഖമായി സംസംഖ്യകൊണ്ടിരിക്കു, പട്ടവും ഉന്നതായ പാലപ്പുറമ്പിൽ അച്ചുന്തെട്ടിരി വന്നകയറി. പതിവിൻപടിയുള്ള സ്ഥാഗതവും അതിമിസര്ക്കാരവും കഴിഞ്ഞതിനാദേശം, അവർ പെൺകൊടയുടെ വിശ്വാസം എടുത്തിട്ടുണ്ട്. പാലപ്പുറമ്പിൽ അച്ചുന്നു് കൈ മരള്ളുണ്ട്, പത്തിങ്ങപത്ര വയസ്സായിട്ടിരിജ്ഞുണ്ട്; മഹന്മാരി പുതു നാലുത്താഡു വയസ്സായിട്ടും മുന്നാംവേളി കഴിഞ്ഞിട്ടില്ല; എടക്കാടു് ഇടിമുറിപിജ്ഞു് ഇരുപത്തിരണ്ടോളം വയസ്സും ചെന്നിരിജ്ഞുണ്ട്; കടക്കംനുമുതിരിപ്പുംടിനു രണ്ടോളം പേരിള്ളടി കഴിഞ്ഞിട്ടില്ല—എല്ലാം കാലം വെക്കിയിരിജ്ഞുണ്ട്! ഇപ്പോൾ എല്ലാംകൂടി ധാകമായി; അതിനോടും, ഇത്തോടും. ‘ജാതകങ്ങളില്ലാം കൂടി കൊണ്ടുള്ളീനിം?’ മാറ്റമായതുകൊണ്ട് പണ്ടത്തിന്റെ കാഞ്ചം പായാനില്ല. വളരെ എഴുപ്പും! അഞ്ചിനെ, ആ രണ്ട് കിഴവനും, മൂക്കിച്ചുവച്ച തുള്ളുന്ന കൂട്ടത്തിൽ, തങ്ങളുടെ അന്തഃപുരം ഞാലിലുള്ള രണ്ടു് അഭിനവയെല്ലാത്തുകൂടി പരസ്യരം കൈമാറ്റം ചെയ്യാൻമാറ്റും; ആ രണ്ട് പെൺകൂടിന്തു കൂടി, അവരുടെ പിംഗേംതെത്തു സ്പദ്ധജീവിതത്തിൽ നിന്നൊട്ടതു സാപത്രുമാകുന്ന മുഖപ്പോതയിലേജ്ഞു വലിച്ചേരിയുവാനാണെ!

എടക്കാടു അക്കത്തു് ഇതു സമ്മതമായോ? ഹീ, എന്തൊരു കമയില്ലാത്ത ചോദ്യം! എക്കിച്ചും, “അക്കത്തെന്നു കുന്നു് ചോദിച്ചും,” എന്ന പാലപ്പുറത്തി

നേരം അലിപ്പായമനസരിച്ചും, തന്നേരം സ്വപ്നതം മകളില്ല
ബ്ലോ എന്ന ആ അകത്തുചു വിചാരിച്ചും, അഞ്ചുന്നന്നു
തിരിപ്പാട് സന്ധ്യാവന്നവും മറ്റും കഴിഞ്ഞ് അകത്തു
ചെന്ന തേവാരമുറിയുടെ മുമ്പിൽ ഒരു ഭദ്രിപം കൊഴി
ത്തിവെച്ച് വേളി നിശ്ചയിയ്ക്കും പുരപ്പുട്ടതിനു കരാച്ചു
നു മുത്തുള്ളിയമ്മയെ വിളിച്ചു വിവരം പറഞ്ഞു. മുത്തുള്ളി
യമ്മയുടെ കൂടു വന്ന വാതിൽ മരഞ്ഞു നിന്നിരുന്ന ഇട്ടി
പ്പുംണ്ണി, ഈ അരുലോചന കേട്ടപ്പോൾ നന്നതിരിപ്പാട്
കേരിക്കാത്തക്കവള്ളും മുത്തുള്ളിയമ്മയോട് പറഞ്ഞു:
“പാലപ്പുറമ്പിൽ കള്ളറൻ കൊച്ച് കഷ്ട്രാണാംനാ കേ
ടടക്കംണി.”

ഇതിനോട് അഞ്ചുന്നന്നുതിരിപ്പാട് മറുപടി പറഞ്ഞു:
“കഷ്ടിച്ചുരക്കേണാം.”

“കട്ടൻ സമതിജ്ജു ദാ, അരുംവാ?”

“സമതിജ്ജുഞ്ഞതൊപ്പരോടും!”

“മംറായോണും കൊർച്ചുംകൂടി നന്നായിട്ടും തരാ
വംഡ്രും?”

“ഇല്ലെന്നതാപ്പോ താങ്കുംബും?” നന്നതിരിപ്പാടി
നാ ദേശ്യം വന്ന: “ക്കു വിശ്വാസിക്കും എതാംപ്പോ?”

ഇട്ടിപ്പുംണ്ണി പിന്നു കന്നം പാത്രതില്ല; വല്ലതും
പാത്രതില്ല; കുറഞ്ഞാമനു നന്നതിരിപ്പാട് വിചാരിച്ചു
മില്ല. അദ്ദേഹം തിരിച്ചുവന്ന കട്ടൻനന്നതിരിപ്പാടിനോ
ടംചാടിച്ചു: “നാംനുജ്ജു രബ്ലേ?”

“എന്നെങ്കാണ്ട് രണ്ടാമതു വേർക്കാൻ പ്രയാസം എം,” എന്ന കടക്കന്നുതിരിപ്പാട് കൈവിധം വറ്റു; വാസ്തവത്തിൽ അദ്ദേഹമല്ല, ഇന്ത്യിക്കാളിയാണെന്നു പറഞ്ഞതോട്: അവർ സന്ദർഭം വരദന്മാശല്ലാം, അദ്ദേഹത്തെക്കാണ്ട്, രണ്ടാമതു വേർക്കില്ലെന്ന വാദങ്ങോച്ചയ്ക്കിച്ചുപോന്നിരുന്നു. പക്ഷേ, അതുകൊണ്ടാക്കേ എന്തു ഹലം? അധ്യാർഹനുതിരിപ്പാട് അടുക്കിയും: “അടിസ്ഥാനം തോൻ മൊക്കത്തോ, കാരാനു തോന്നിവാസം പറഞ്ഞതോട്!”

അദ്ദീന അട്ടത്ത മിച്ചന്തിലെ മൂലത്തിൽത്തിൽ പാലപ്പുറത്തിന്റെയും, ചിങ്ഗത്തിലെതിൽ കടക്കന്നുതിരിപ്പാടിന്റെയും വേളി നിശ്ചയിജ്ഞപ്പെട്ട്.

പ്രത്യാം അമ്പ്രായം.

കൈ ചിവസം മധ്യാഹ്നസമയത്ത് ഏടക്കാടു മന
ജ്ഞലെ പടിഞ്ഞൽ കൈ കതിരവണ്ണി വന്നാചേൻ. ഷുഭവ
ത്തും പത്രായപ്പുരവരാന്തയില്ലോ ഉണ്ടായിരുന്ന പരിചാ
രക്കാം ഏഴുന്നേറ്റു് ഒന്തസുകൃതേതാടെ നോക്കിനില്ലോ
യി. സാധാരണമായി അവിടെ തന്നീൽപ്പാർ ഉള്ളിയും
വകീൽ രജുനംമയ്യുകൾമല്ലാതെ, വേരൊയാങ്ങം കതിരവ
ണ്ണിയിൽ വന്നിരഞ്ഞാറില്ലോ. ഏന്നാൽ അവർ രണ്ടുപേരു
മല്ലോ, പാശുംതുരിതിയിൽ വസ്തുധാരണം ചെയ്ത ഇംഗ്ലീഷ്
തന്നെ വയസ്സിലധികമായിട്ടില്ലോത്തു കൈ സുഖജയവാ
വാണോ എത്ര കതിരവണ്ണിയിൽ വന്നിരഞ്ഞിയരു്. അട്ടരാ
ണ്ട്? ഉധുവോ! കലവരക്കാരൻ ഉള്ളിനന്നുതിരിയോ!
അതുന്തരം!

മധു വണ്ണിക്കാരനെക്കാണണ്ടു പെട്ടിയും സാമാന്യവു
മെല്ലോം ഏടപ്പുള്ളിയു ചെറിയ പത്രായപ്പുരയിലേപ്പേജു ചെ
ന്നു. വണ്ണിക്കാരനെ തിരിച്ചയച്ചു്, അവിടെ നില്ക്കുന്ന
വയടക കശലംനേപ്പണാഃംക്ക മറുപട്ടി പറഞ്ഞു, വേ
ഷാഡംബരങ്ങാളേല്ലോം ചുരക്കി, സാമാന്യമാം അപ്പു
നെ ഏപ്പിച്ചു ഷുഭവത്തേപ്പേജു ചെന്നു. അപ്പേൻനന്നുതാ
രിപ്പുംട മകളിൽ ദയുംവിത്രമംകൊള്ളുകയാണോ;
ശ്രൂദാക്ക കൈത്തിയിട്ടുതന്നെന്നയാണോ, രാവിലതൃത വണ്ണി

ജീ വന്നിരഞ്ഞിയ അയാൾ മേഖലാചിത്രവെച്ചതണ്ണ
സ്ഥാനങ്ങൾക്കും കഴിച്ച് ഇം ഉച്ചരോത്ത് ഇന്ത്യാട്ട്
പോന്നത്.

അയാൾ പുഴവത്തു ചെന്നപ്പോഴും, അയാളും
ടെ അമ്മയും, മിത്രപ്പിയയും, ഇടിപ്പംപ്പിയും പു
ത്തുള്ളതിൽ വന്നതിനിരിജ്ഞുണ്ട്; അതിനാണേപ്പറ
ത്തു വേരൊരോളും വന്നില്ലെന്നുണ്ടോ തോന്നുണ്ട്.
ചിരവിരചിതനായ പ്രിയപ്പറുന്ന കണ്ണ് അതനുമുള്ളിൽ
യായ മാതാവിന്ന് എന്തെങ്കിലും ചോദിജ്ഞവാൻ നാവന
ക്കിയില്ല; മതി വരുവോളും കാണാവാൻ അതനുമുള്ള
സമർപ്പിയില്ല; ധാരതൂചന്ന കെട്ടിപ്പുണ്ണൻ മുഖം
വിൽ മുക്കവാൻ തോന്നിയതിനെ തടസ്തതതന്ത്രണാണു
നാ സമ്പാദനത്തോട് ചോദിജ്ഞിണം. അവർ അവിടെ
കേവലം അതനുസ്ഥിയായി നില്ക്കുകമാറും ചെയ്തു.

മിത്രപ്പിയയും, അതനുഗ്രഹിഗദമായ സ്വന്തതിൽ
ചോദിച്ചു: “എപ്പേ, മധു വന്നതോ? ഏതു കാലായി
കണ്ടുകൂടു! ഒപ്പേണ്ണാനുല്ലഭലോ?”

‘അമേ, അമേ, സമുദ്രപച്ചാൽ അവലപച്ചു
റോളും വല്ലിതാ?’ എന്ന കട്ടി ചോദിച്ചാൽ, ‘മെയ്യ!
അവലപച്ചാൽ നാലു കുട്ടോടതോളംും!’ എന്ന, കട്ടി
യുടെ ഓല്ലിഞ്ഞതയെ തിരഞ്ഞെടുവാനുണ്ടോ നമ്മുടെ
അവന്തഃപുരന്നായികമാർ. അതനുഗ്രഹത്തിൽപ്പെട്ട മിത്രപ്പി
യമ്മജ്ഞും ദറും ദയു കയവിയം മിരാൻി പുത്രവിന്തങ്ങളും

തന്റെ സ്ഥിതികളിൽ പറഞ്ഞ മനസ്സിലാക്കിയാണ് തന്ത്രം. തന്നെ ജീവനോടെ ചുട്ടവാൻ മതിയായ ഒരു ഫോറു. അതാവതം അധികാരിയോടും കിട്ടി—ഇട്ടിച്ചിരിയുടെ പേരുകൊട്ട! അതിനാശേഷം, താൻ മുത്തുള്ളിയമണ്ണായി കൊണ്ടുവന്ന ഒരു മികച്ച ചകലാസ്സും, കട്ടികർക്കാറായി കൊണ്ടുവന്ന ചില കളിക്കോപ്പുകളിൽ പഴയങ്ങളിലും വെച്ചുകൊട്ടതു.

മുത്തുള്ളിയമ ചകലാസ്സു സ്പീകരിഞ്ഞേംപാർ ഇങ്ങിനെ പറഞ്ഞു: “ദൊന്നാം വേണ്ടേന്നില്ല. മധുന്നേന്ന പന്നല്പ്പരതെടുത്തു് ദൈന്യാനാം വേണ്ടേന്നില്ല. നാാം മും നന്നായി. എന്നിങ്കു് ക്കി സന്ദേഹായി. കൊർച്ചു സായിട്ടു് മേഖലക്കു ഒരു വേദന തെട്ടാണിട്ടുക്കണം. ഒന്നു് മേടിച്ചരണ്ണാം, രൂപിസായിക്കൂം, കട്ടേനാട് പർ തെട്ടാണിട്ടു്. അങ്ങനെടു് തായിരുല്ല.”

ഇട്ടിപ്പാളി പറഞ്ഞു: “മധു പോയി കളിച്ചപ്പെ. കാപ്പി വേം ഓരോക്കും. ഗജാനാതൃട ഇർജ്ജിന്നുണ്ടോ; മധുന്നു് നന്ന കാഞ്ഞാർന്നലോ അതു്. പ്ലും ഇഞ്ചുംതന്നേരിഞ്ഞും, അണ്ണു? കളിച്ചപ്പെ.”

“ഇപ്പോൾ കാപ്പി വേണമന്നില്ല; ഉണ്ണാ കഴി തണ്ടിട്ടു് വളരെ നേരമായില്ല. എന്നാൻ മംത്തിലെലാനു പൊയിട്ടു്, അപ്പുന്നനും തിാം എഴുന്നേള്ളുംവാഴഞ്ഞു കൂലിച്ചുവരാം. ഗണപതിയുടെ എന്നിഞ്ഞതന്നു വെച്ചുഞ്ഞുണ്ണാ; അതിനെന്നു സപാദം എന്നപ്പേണ്ണേം രാക്കാറുന്നും?”

“മധുനോ മഖസ്തി ക്ഷേ പരാലോ” എന്ന പറ
ഞ്ഞു അവർ മധുവിനെ യാത്രയാക്കി. മധു നേരേ മം
ത്തിലേയ്ക്ക് നടന്നു.

താൻ ഇന്ന ദിവസം വരകമന്ന മധു മുന്നേ എഴു
തയച്ചിരുന്നതുകൊണ്ടു, സുലോചന അയാളിടെ വരവും
കാര്യത്തു മാത്രിക്കലു പൂർവ്വത്തെന്ന എന്നേന്നു പുസ്തകം
വായിച്ചുകൊണ്ടിരിയ്ക്കുന്നുണ്ട്. മധു പടി കടന്ന സുലോ
ചനയെ കണ്ണ ഉടനെ പറത്തു: “മനയ്ക്ക് കംബാമെ
ന്നാണ് തൊൻ വിചാരിച്ചത്; അപ്പേക്കിൽ, തൊൻ
ഈ വഴിയ്ക്കു വക്കമായിരുന്നു.”

സുലോചന എഴുന്നോടു കിന്ന സൗഖ്യത്തം പറത്തു:
“മഖസ്തിശാഖാകിച്ചും, പറഞ്ഞ കാഞ്ഞും നന്നായിപ്പി.
അമ്മയെ സമാധാനിപ്പിയ്ക്കുന്ന് കരേക്കൂടി വെക്കിയ്ക്കുമാ
യിരുന്ന എന്നാണുപ്പോൾ സുചിപ്പിച്ചത്.”

മധു ഉമ്മറത്തു കയറി: “അത്സ്ഥി, ഇതു കാലവും
അമ്മയെ കാണാനിടവത്തൊത്തു ആരുളി ശിക്ഷിച്ചതി
നു ശേഷമാണ് അമ്മയെ സമാധാനിപ്പിയ്ക്കുംതു. ഒന്നു
തുംമും എവിടെ?”

“കിടക്കകയാണ്; ഉറക്കമാവും. ഇരിയ്ക്കുക.”

അവർ അവിടെയിരുന്ന സംഭാഷണം തുടങ്ങി. മ
കിംഗിനിന്ന ധാരാളം കത്തയയ്ക്കാത്തതിനു മധു പ്രായ
ശ്രീത്തം ചെയ്തു; എപ്പോൾ കമകളിൽ വിസ്തരിച്ചു
പറത്തു. സുലോചനയ്ക്ക്, അത്തപ്പോൾ കേരംകുന്നതിച്ചുഞ്ഞ-

എകാന്തഗ്രഹമുലം, മധുവിശൻറ പ്രദയം മരംനേതം വിചംരിച്ചുകൊണ്ടിരിക്കുയാണെന്നു മനസ്സിലാക്കാൻ സാധിച്ചില്ല.

ആ ഇരുന്ന ഇരിപ്പിൽ എതാബട്ട രണ്ട് മൺഡിളുസൈ റം സംസാരിച്ചപ്പോഴിരും ചായ തയ്യാറായി വന്നു. കൂടുതലിക്കും നേരും മമയും ഉണ്ണൻകുമാരും വന്നു. മധു അവരോടു കൂലം പരഞ്ഞയച്ചതിനാശേഷം ചായ കഴിച്ചു. എന്നിട്ടും അയാൾ സുലോചനയോടു പരഞ്ഞു: “എന്നിക്കും ഒരു കാഞ്ഞം പാവരിഞ്ഞാം; അക്കന്നേതിൽ പോവുകോ?”

അവർ സുലോചനയുടെ ആ മറിച്ചിൽ ചെന്നിക്കും; നാലഞ്ചു മിനിട്ട് നേരം മധു കന്നു മിഞ്ഞാതെ ആ ലോചിച്ചുകൊണ്ടിരുന്നു; സുലോചന, അയാൾ എങ്ങു പായാൻ തുടങ്ങുന്ന എന്നും ഒരു കാഞ്ഞുകുത്തോടെ പ്രതീക്ഷിച്ചിരുന്നു.

മധു മനസ്പരശത്തിൽ ഒരു രംഭിച്ചു: “എടക്കാട്ട് വന്ത്മാനമല്ലാം സുലോചന അവിജ്ഞിരിക്കുമ്പോം.”

“എന്നാണതോ?” സുലോചന അല്ലോ സംഘര്ഷത്തം ദേ ചോദിച്ചു.

“അല്ലോ, പാലപ്പുറത്തിൽ പൊങ്കാട് നിശ്ചയിച്ചിരിക്കുന്നവല്ലോ?”

“ഉംഗി അതു തൊൻ അന്നത്തെനു അവിന്തു. അതിനും?”

“എന്തെന്നതിനപ്പറി സുലോചനയുടെ അഭിപ്രായം?”

“വലിയ കഷ്ടം. മുന്നാമത്തെ വേളിയാണ്; പത്രിപ്പാടിലജ്ജ പ്രായവും പത്തനവത്രോളമായിരിജ്ജുന. ഞാൻ കണ്ടിട്ടണെങ്കിൽ അദ്ദേഹത്തെ.”

“വലിയ കഷ്ടം എന്നവെച്ചാൽ?”

“കയ സ്റ്റീജ്ജ് ഇതിലുംമേലെ കയ കഷ്ടം വരാനില്ലെന്ന്.”

“ഇതാണിന്തിട്, അതു വരാതെ കഴിപ്പാൻ സുലോചന വല്ലതും ഗുമിച്ചവോ?”

“ഞാനോ! തൊന്തരത്തു ചെയ്യാനാണ്?”

“എന്തെകിലും ചെയ്തു് അതു തടയേണ്ടതു സുലോചനയുടെ കത്തവ്യമല്ലോ?”

“അരയിരിജ്ജും; പക്ഷേ, തൊന്തരത്തു ചെയ്തു്?”

“അരയിരിജ്ജും എന്ന പരാശ്രതാർപ്പാര; അതേ എന്ന സമതിജ്ജകതനെ വേണും. നമ്മേണ്ടില്ലോ വളരെച്ചുരുളിതലിജ്ജ കരാറു അമ്മയുടെ മക്കളെന്നാണോ ലെ ഒരുമിച്ചു കളിച്ചു വളിന്ന് വരാണ്; ഇടിച്ചിരിയുടെ വിശ്രാംഗ്രാസം നിരവേറാറിയതു സുലോചനയാണ്. ഈ ദിനെ സുലോചനയുടെ സഹാദിയും ശിശ്രയുമായ അതു ‘ഉള്ളിശിടാവി’നു് കരാപത്തു വരുന്നുവാൻ, അതു തടയേണ്ടതു സുലോചനയുടെ അവസ്രൂക്തതവ്യമല്ലോ? അവശേഷ തുണ്ണുവാൻ വേറു വല്ലവരും ഉണ്ടാക്കിരുത്തുട്ടി,

സുലോചന അതിൽ മനിച്ച നിഛേണവള്ളേ?”

സുലോചന താൻറെ അലാസഭാവം വിച്ച പാതയും “ഞാൻ ആയിരിപ്പും എന്ന പാതയെന്തോ, അരതെന്നും കത്തവ്യമല്ലായിരിപ്പുമോ എന്ന സംശയമുണ്ടുകൊണ്ടു. അവനവന്തെ ഒന്നം ചെയ്യാനില്ലാത്ത കാഞ്ഞത്തെ, അവനവന്തെ കത്തവ്യമാണെന്നും വിചാരിച്ചുകൊണ്ടിരിന്നിട്ടു് എന്തു മലം?”

“സുലോചനയുടെ ആലോചന ശരിഞ്ഞായിട്ടില്ലെന്ന തോന്നുന്നു. ഒക്കെ സംഗതി താൻറെ കത്തവ്യമാണെന്നും തീച്ച്യാധാരം, അതിൽ വല്ലതും ചെയ്യാൻ സാധിപ്പുമോ എന്ന രോക്കാനില്ല.—”

“കേമെംബായി!” സുലോചന ചിരിച്ചുകാണ്ടു വാതയും: “വല്ലതും ചെയ്യാൻ സാധിപ്പുമോ എന്ന നേരം കാരാതെ, പിന്നെ എന്തു ചെയ്യം?”

“ഒന്നം ചെയ്യാൻ സാധിക്കാത്ത ഒക്കെ കാഞ്ഞം ഒരാളിടെ കത്തവ്യമാവലില്ല. കത്തവ്യമാണൊക്കിൽ, എന്നെതു കിഞ്ഞം ഒന്നു ചെയ്യാനുംണാവും.”

“ശരി. അവിടേതയും കത്തവ്യമാണെല്ലോ ഉള്ളിക്കിടംവിനന്ന ഇങ്ങനെയിൽക്കിന്നു രക്ഷിപ്പിക്കും. അവിടേയ്ക്കിൽ എന്തു ചെയ്യാൻ സാധിപ്പും?”

“എന്നാജ്ഞാനം ചെയ്യാൻ സാധിപ്പും; അതു ചെയ്യേന്നോക്കാൻ ഓവരുണ്ടെന്നാണും. അതിൽ സുലോചനയുടെ സംശായ്യം വേണമെന്നുവേക്കിപ്പുന്നില്ലോ. എന്നും

മുംപിപ്പതിനും

രംഗിയ്യുന്നത്.”

“എന്തെനവിട്ടു ചെയ്യാൻ ഭാവിക്കുന്നത്? എന്നില്ലോ അതിൽ എന്തു സംശയമുണ്ടോ ചെയ്യാൻ കഴിയും?”

മധു കരച്ചുനേരത്തെങ്ങ് കൊം മിണ്ടിയില്ല; അരയാർ എന്നോ കെട്ടപിണ്ണത്തുകിടക്കുന്ന വിചാരണക്കേ വേർവ്വെടുത്തിള്ളുവിയാക്കുന്നതുവോലെ കാണുപ്പെട്ടു. ഒരു വിൽ അയാൾ കു ദീനസ്പരഥത്തിൽ പഠ്യവാൻ തുടങ്ങി: “തന്ത്രജ്ഞനു സമുദ്ദായത്തിൽ ഇഷ്ടിനെ കരിച്ചിച്ചിരിമാറുമല്ല, എല്ലും ഇട്ടിച്ചിരിമാംകം ഇം നിലയിലുള്ള ഏതെങ്കിലും കു കുഴുപ്പുടിൽ ചെന്ന വീഴുകയാണ് ചെയ്യുന്നത്. പുണ്ണമായ ഓഷ്ടത്തുസുവം, നന്ദുതിരിസുമായത്തിലുള്ള കരംററ ഗ്രൂപ്പിയക്കിലും അനുഭവിയ്ക്കില്ലെന്നില്ല; ഇന്നുതെന്തു നിലങ്ങ് കരംററ കസ്റ്റക്ക്ലൈക്കിലും അതു കിട്ടുവാൻ വഴിയില്ല. തന്ത്രജ്ഞനു സമുദ്ദായത്തിലുള്ള കാരോ മഹാന്മുഖം കാരോ വാരിക്കഴിയാണ്. അതിൽ മുന്നാം നാലും പിടിയാനകൾ മേഘമേലെ വന്ന വീഴുന്ന. ചിലവ വീഴുയിൽത്തെന്ന ചാവുന്ന; ചിലവ ആ കഴിക്കിൽക്കിടന്ന വലത്തു ചാവുന്ന; ചിലവ ചാവു പറിപ്പിയ്ക്കുപ്പെട്ട ബോർ ചാവുന്ന—എല്ലാവരും കുഴുപ്പെട്ടുന്ന; കുള്ളിൽ ചൊണ്ടിയ്ക്കുന്ന. സമുദ്ദായത്തെ ഇം ഭൂസ്ഥിതിക്കിൽനിന്നും ലഭിയ്ക്കുന്നുണ്ടെങ്കിൽ, സമുദ്ദായത്തിലെ കനിഷ്ഠന്മാരുമും—വിവാഹം ചെയ്യാവുന്ന എല്ലും ചെറുപ്പുകൊണ്ടു—സമുദ്ദായത്തിൽനിന്നുതെന്ന വിവാഹം ചെയ്യുകയേ നില്വ

ଶ୍ରୀମତୀ ପ୍ରମିଲା କାନ୍ତେ

തിരുമ്പാളം—”

“മനസ്സിലായി,” സുലോചന തുക്കാൻകടന്ന് എന്നു
ഞാൻ: “പക്ഷേ,—”

“വരട്ട്,” മധു സുലോചനയെ തടങ്ങുവാതെ:
“ഞാൻ വരയുന്നതു കേൾക്കണം: അദ്ദോഡി, ഞാൻ എന്ന
കുറ സമുദായത്തിൽനിന്നാതന്നു വിവാഹം ചെയ്യാൻ
ചുമതലപ്പെട്ടവനാണെന്നു സുലോചന മനസ്സിലാക്കിയ
പ്ലോ. അങ്ങിനെ ഞാൻ വിവാഹം ചെയ്യുന്നത് ഇടിച്ചി
രിയെ ആയാൽക്കൊള്ളാമെന്നാഗ്രഹിയ്ക്കുന്നു. അതിനും
കംരണം സുലോചനയ്ക്ക് ഉംഗമിയ്ക്കാൻ വയ്ക്കാത്തതല്ല. എന്നു
കിലും, ഞാനിനേവരു അതു സുലോചനയിൽനിന്നു മാ
ച്ചാവച്ചതിൽ കരാക്കാരാണെന്ന്. അതിനു ഞാനിതാ,
മാധു ചോദിച്ചുകൊള്ളുന്നു.”

“അതിൽ മാധു ചോദിയ്ക്കാനെന്നുമില്ല. തന്മുടൈ
അരംഭംഗത്തു ആയം വിളിച്ചുവരാതെ
പില്ലോ.”

“അങ്ങിനെയല്ല. എന്നും ആ ആഗ്രഹം നിന്നു
വേറുന്നതു തുല്യം അസാധ്യമാണെന്നുനിയ്ക്കിയാം.”

“അതേ, അതാണെന്നു ഞാൻ പരിയാൻ ഭാവിച്ചത്.
തീരെ സാധ്യമല്ലാത്ത അക്കാഞ്ചം അവിടുന്നു ആഗ്രഹിച്ച
തിൽ ഞാൻ ആരംഭിച്ചപ്പെട്ടകയരണും ചെയ്യുന്നത്.”

അസാധ്യമായിട്ട് ലോകത്തിൽ കന്നമില്ല; ചി
ഡ്രു സാധിച്ചാൻ നന്നാ പ്രയാസപ്പെടേണ്ടിവരുമെന്നു

മാത്രമേ ഉള്ള. എന്നീരും തുറന്തിരം നിവോദ്ദോഷകൾ, സുലോചനയുടെ സാഹായ്യം കൂടിയേ കഴിയു. എന്നിരിജ്ഞന്ന സുലോചനയോട് തൊനിസ്സുംഗതി ഇതേ വരെ പരബ്രഹ്മസ്ഥാനത്ത് കൈ കുറഞ്ഞതന്നും; അതിനുന്നതിൽ മാപ്പു തരണം.”

“എന്തിനാണിങ്ങിനെ വെറുതെ മാപ്പു ചോദിജ്ഞന്നത്? അതവരും വന്നാൽ മാത്രമല്ല, ഇവകു സംഗതികൾ മരാരാളോട് പറയേണ്ടും? പക്ഷേ, എന്നിട്ടി തിൽ കനം സഹായിപ്പാൻ സാധിജ്ഞമെന്ന തോന്നനിസ്സു്.”

“സേഹരയിപ്പാൻ സാധിജ്ഞം, തൊൻ തീച്ച് വരയാം. ഇതിനാമുന്നേ പരബ്രഹ്മസ്ഥാനവൈക്കിൽ, ക്രോമ്മട്ടി ഏഴുപ്പത്തിൽ സഹായിജ്ഞാൻ പറുമായിരുന്നു. പക്ഷേ, എന്നീരു കൊള്ളിയതരായുംകൊണ്ട് തൊന്തു പരബ്രഹ്മിപ്പു്.”

“എന്താണവിച്ചന പറയുന്നതെന്നു് എനിജ്ഞ മനസ്സിലാക്കുന്നില്ലു്.”

“തൊൻ തുറന്ത പരയാം: ഇടിച്ചിരിയുടെ വിവാഹം നിശ്ചയിജ്ഞാൻ അപ്പുന്നനുത്തിരിയപ്പാതെ മരായ മല്ലപ്പോ. അദ്ദേഹം, സുലോചന പരബ്രഹ്മത്—”

“തൊൻ അച്ചുനേരുടെ പരകയോ, നിങ്ങൾത്തെല്ലാം കിരാനരാഗമുണ്ടെന്നും, ഒരത്തുകൊണ്ട് ഉണ്ടിക്കിടാവിനെ അഞ്ചുജ്ഞ വിവാഹം ചെയ്യു തരണമെന്നുംഃ?” സുലോചന ഘരികും ചുളിച്ചു.

“അതു വക്കിവില്ലുംതെ സംസാരില്ലെന്നൊമ്പൻ
നൊൻ സുലോചനയോടാവശ്രയപ്പെട്ടമോ? തൊൻ പറയു
ന്നതു ഒരു വിചാരിച്ച കേരംക്കണ്ണ: ഇട്ടിച്ചിരിയെ ഇന്തി
നെ ഒരു പുഡണ്ണേ മുന്നാംവേളിയ്ക്കും കൊട്ടക്കണ്ണതിലെ
കഷ്ടതയെ സുലോചനയ്ക്കും അപ്പുക്കുന്നുതിരിയെ പറ
ഞ്ഞു മനസ്സിലാക്കാം. എന്നില്ലവേണ്ടി സുലോചന അ
തു ചെള്ളിങ്ങനെവകിൽ, ഇന്ന് ഈ വിവാഹം നിശ്ചയി
ക്കില്ലായിരുന്നു. പിന്നെ, എന്നില്ല വിവാഹംചെള്ളാൻ
തന്റെപ്പോടും കാഞ്ഞിത്തെപ്പറ്റിയേ അല്ലോച്ചിയ്ക്കുന്നിവരു
മായിരുന്നുള്ളൂ. ഇപ്പോൾ മറരതു തന്ത്യകയും, ഇതു നട
ത്തുകയും രണ്ടും വേണ്ടിവന്നില്ലെന്നു.”

“അതുടെ, എന്താണിതിനോ അവിടുന്ന വഴി കണ്ണി
രിയ്ക്കുന്നതോ?”

“തൊൻ വഴിയൊന്നും കണ്ണിട്ടില്ല. സുലോചനത
നെ കണ്ടുചിട്ടില്ലെന്നും.”

“ഇതു നന്നായി,” സുലോചന ചിരിച്ചകൊട്ടു
പംതു: “അവിടുന്നില്ല പറത്തതോ, എന്തെങ്കിലും
ചെള്ളനോക്കവാൻ ഭാവമുണ്ടെന്നോ! തൊന്നാക്കട്ടെ, കന്നു
ചെള്ളാൻ വഴി കണ്ണിട്ടില്ലെന്നോ അല്ലെങ്കെന്നും പറത്തു.”

“തൊൻ ചെള്ളുന്നോക്കാൻ ഭാവമുണ്ടെന്നു പറത്തതു
സുലോചനയോടിതാ, ഈ അവധ്യപ്പെട്ടതുതന്നെയാണോ
ഇന്തിയല്ലോ സുലോചന ചെയ്യേണ്ടതാണോ?”

“അവിടുന്നോ” ഒരു നേരംപോകിന്നുള്ളൂ വട്ടം കണ്ണ

താണ്ട്രേ?'' എന്ന, സുലോചന വിഷയഗൗരവം കിട്ടു.

“അല്ലെന്നറ എറബക്കാലംഡായുള്ള എകാഡിലം ഷത്തെ എറബക്കാല കൈ പ്രിയസമോദിയുടെ മുമ്പിൽ സ മസ്തിജ്ഞകയാണ് തൊൻ ചെയ്ത?'' മധു തൊണ്ടയിട റിക്കാംട്ട് തൃടന്ന്: “ശ്രൂതി നിരവോറിത്തനില്ലെങ്കിൽ, സുലോചന, തൊൻ താങ്ങ മരിഞ്ഞം; താങ്ങ മരിപ്പി ല്ലേക്കിൽ ആത്മഹത്യ ചെയ്യും!''

മധുവിശൻറ ഔദ്യത്തിൽനിന്നുണ്ടും, സുലോചനയുടെ ഔദ്യത്തിൽത്തെട്ടിയതുമായ ഈ വാഴക്ക ഓട്ടക്കുട്ടി അതു രംഗം കരേന്നേരതെങ്കിൾ നില്ക്കുമ്പോയി. വീണ്ണം, സുലോചന, അതിനാൻറ അസാധ്യതയെ മധു വിന്ന പഠിത്തു മനസ്സിലാക്കിഉക്കാംട്ടത്തു. എന്തിനും, മധുവിന്നു കാരാറാ മറുപടിയേ ഉള്ളൂ: “സുലോചന വിചാരിച്ചുതു സാധിജ്ഞം!''

ടടവിൽ, മധു തിരിച്ചപോകുന്നതിനുമുമ്പു സുലോചനയ്ക്കും ഈ വാദങ്ങം ചെയ്യേണ്ടിത്തന്നെ വന്ന: “തൊന്നാലോചിച്ചുനോക്കാം.”

പതിനൊന്നാം അലഘ്രാഖ

I

ഡക്ടർ മധുരപ്പിഴീ മധുസുഖൻ നമ്പുതിരി (എം. ബി. ബി. എല്ലു്.) അവർക്കളുടെ അനുഗമനം, ഒരു കാദ്യവർത്തകരുടെ അരള്ളത്തെപ്പറ്റിത്തുകയും ചെയ്തു; അല്ലെങ്കിൽ നമ്പുതിരി ഡക്ടർ സാക്കരയി വരിക എന്നതു, കേരളത്തിൽ ഇതുവരെ ഉണ്ടായിട്ടില്ലോ എന്നതു ചെയ്തു; അതുകൂടം ഉയൻ പഴിക്കു പാസ്സായ ഒരു സാക്കര കിട്ടക എന്നതോ അതു ഉംഖാംട്ട് കാക്ക് എറബും വലിച്ചയാങ്ങ ലാഭവുമാണ് മധു മുക്കു പുരത്തുതന്നെ പ്രാക്തീസ്സുചയ്യുന്നുമെന്നം വേണ്ടിവരുന്ന എല്ലാ സാഹായ്യങ്ങളും ചെയ്തുകൊടുക്കാമെന്നം, അരനാ ട്രിബില കരാറ ദേശപ്പെട്ട എല്ലാവരും അധികാരിയായോടു പറഞ്ഞതു. അധികാരി പരീക്ഷ പാസ്സാവുന്നതിനോ ഒരു മാസം മുമ്പുതന്നെ, മിസ്റ്റർ രാമൻമേനോൻ അധികാരിക്കു ഡിസ്ട്രിക്ട് ജൂഡി സ്പെത്തം കൊരാന്നാന്തരം പത്തായപ്പേരും കൂടിച്ചുകൊടുത്തു വിവരം മറിംഗിഡ്യൂച്ചൽത്തിനിങ്ങനെ.

ഈ പ്രാക്തീസ്സ് തട്ടി എതാൻം ദിവസം കഴിയു വോശേജ്ജുതന്നെന്നും, അധികാരിക്കു പ്രശ്നപ്പെട്ടതും അഭ്യർത്ഥിപ്പേശാനുള്ളില്ലോ പ്രാപിച്ചുകഴിഞ്ഞതു. അങ്ങിനെ താങ്ങ് ഇംഗ്ലീഷ് പഠനരംഗത്തിൽ ചില പണ്ഡികൾ; തന്ത്രികവടി,

തന്റെ സ്വന്തം അവ്യാധികയായ ഈ പ്രപഞ്ചത്തിലെ
ചിച്ച ദയൻിയപാത്രങ്ങളുടെ നേരേ എന്നെന്നില്ലോത്ത പ
ക്ഷപാതം കാണിയ്ക്കുന്നതിൽ, വായനക്കാരുടെ അച്ചി
നോക്കാതെതന്നെ, തന്റെ കല്പനാശക്തി മുഴവൻ വി
നിഃയാഗിച്ചുകൂട്ടുന്ന! മധുവിന്റെ പ്രശസ്തി ഇതു വേ
ഗത്തിൽ പടന്നപിടിച്ചുതോ ഈ വിധത്തിലാണെന്നുണ്ട്
കൊഡി: മൊട്ടസുചി വിഴുങ്ങിക്കൂട്ടുന്നതു ഒരു മാനുശന്റെ
കട്ടിയെ, അയാൾ പത്രത്തി കുറിപ്പിച്ചു് രഹപകടവും
പറാതെ രക്ഷിച്ചു. അതു മൊട്ടസുചി, അതു വൈദ്യുവിഭ
ശേനു് ഇരിന്പുകാണ്ടുള്ള പ്രശസ്തിന്പുംമായിച്ചുമത്തു!

അത്രത്തെനേ വായ്ഞ്ഞ: സമുദായത്തിൽനിന്നു
ബാധിയ്ക്കുന്നതായ അയാൾ, ഏരെത്താമസിയാതെ പ്രായ
ശ്വിത്തംകഴിഞ്ഞു വിണ്ടും സമർപ്പായത്തിലേണ്ണു സ്വീകരിയ്ക്കു
പ്പെടുകയും ചെയ്യു. വൈദികനാരുടെ ഘടയത്തിനു പ
തം വന്നതുകൊണ്ടോ? കരിയ്ക്കുമ്പു; കല്പ് അലിഞ്ഞു
പോയി എന്ന കേട്ടിട്ടുണ്ടോ? യാതൊന്നുമുല്ലാണോ അ
സാർ ഭൂഷണായിക്കാരത്തെപ്പുട്ടതോ, അതു പാശ്ചാത്യവൈദ്യരും
തന്നെയാണു് അയാളെ വിശ്രാബിപ്പെടുത്തിയതോ: അപ്പ
ദേശത്തെ വൈദികപ്രവർത്തനരു അന്തഃപുരത്തിൽ അതു
പകടാവസ്ഥയിലെത്തിൽ ഒരു പ്രസവസംഗതിയെ, ദയ
വിന്റെ വൈദ്യുപാടവം ഗ്രാവേൽപ്പുവസ്തായിക്കിയ്ക്കി
തു. അതു അന്തജ്ജനം, വൈദികന്റെ മുന്ന ഭാംഗമാ
രിയ പ്രിയതമയുമായിരുന്നു. അതു സന്നോധ്യായിക്കു

അതാൽ പിടന്നപിള്ളിയെ വൈദികളുണ്ടി, പഴയ കാല ക്രൈസ്തവിൽ, മധുവിന്നും അതുചാരവിലോപപ്രായമുണ്ടിത്തും കഴിപ്പാനുള്ള പ്രമാണം കണ്ടുപിടിച്ചു. പ്രായമുണ്ടിത്തുമെ സ്ഥാപിക്കുന്നതിന്നാണേങ്കം, ചില ധാർമ്മാസ്ഥിതികൾക്കാർ പല്ലിക്കുന്നിക്കൊണ്ട് ഈ അക്കാദാരങ്ങൾ ഉച്ചരിച്ചുവരേ: “എന്താ കാട്ടോ? അതുവന്റെമുള്ളേ രാഹായിപ്പോയിപ്പോ!”

ഈക്കിനു മധുവിന്നർ ലെഞ്ചുകിക്കജിവിതം പ്രകാശം മാനമായി വന്നു; അതിനു പകരം, അയാളുടെ മറ്റൊന്നിക്കജിവിതം നാശക്കുന്നാൽ ഇരുളുന്നതും വന്നു. കാരണം, മിച്ചുമാസത്തിലെ അതു കരാളിവശം—ഇട്ടിച്ചി വിയുടെ വിഭാഗം നിഖയിച്ചു അതു പാവിജ്ജവിവസം—നാളുതോറും അടച്ചതു തന്ത്രവക്കുന്നു. വിക്രയത്തിൽക്കൊണ്ടു പെട്ടു അതു കുറുത്തിങ്കും ഹിംസ്യാജ്ഞയും അതാ, അടച്ചതു തന്ത്രവക്കുന്നു; അടച്ചക്ഷംതോറും അതതാ, ദേഹരമാംവണ്ണം വലിപ്പംവെച്ചും വക്കുന്നു! അങ്ഗോ, അത് ഒരു ദൈ തന്ത്രവില്പാതെ അടച്ചതെത്തിക്കുള്ളെന്നതാൽ, മധുവിന്നർ പിന്നേതെങ്കുമെയെന്നതാവും? പക്ഷേ, അതുണ്ടാവില്ലെന്നു വിചാരിക്കുന്നു. സുലോചന അതുലോചിക്കുന്നുമെന്നു വരുത്തിട്ടുണ്ടും. കനം കാണാതെ അവർം അതുലോചിക്കുന്നുമെന്നു ചരിയുകയില്ല. അതു ശരി. എന്നാൽ ഇതു ദിവസവുമായി അവർം എന്താലോചിച്ചു? എന്തുചെന്തു? കനം അവർം മധുവിന്നോട് പരിഞ്ഞിട്ടില്ല; അയാളെല്ലാട്ടു ചേഷിച്ചിട്ടിട്ടില്ല.

അവർ തമ്മിൽ മിക്കാഡിവസ്തുവും കം

മുരിപ്പുത്തായത്

സാറുണ്ട്. പലപ്പോഴും മധു മനതിലേക്കു ചെല്ലും; പലപ്പോഴും സുലോചന മധുവിന്റെ ഡിസ്കസറിയിലേ ജും വരും. അപ്പോഴേക്കു അവർ വളരെനേരും പല തും സംസംരിച്ചിരിക്കുയും പതിമുണ്ട്. എന്നാൽ ഇതേ വരെയായി ഒരിട്ടുലൈക്കിലും, അന്നേതെത്ത ആ വത്തും നം അവത്കിട്ടുപ്പുടക്കയുണ്ടായിട്ടില്ല. മധുവിനു ചില പ്പോൾ, അതിനെപ്പറ്റി എന്നാലോചിച്ചു എന്ന ചോദി ചൂലോ എന്ന തോന്നാറുണ്ട്. എന്നാൽ ആരോ അക്ക ക്രിയൻ അയാളെ വേണ്ട എന്ന നിശ്ചയിച്ചു. അന്ന തന്നെ, എന്നേതു കരാവേശംമുളം അയാളുടു കടനു വരുതു എന്നമരിത്രുമേ ഉള്ളു; വേണ്ടവോളം കരളരപ്പ് തോന്നിയിട്ടില്ല. അന്നുംകെട്ട്, സുലോചനയുടെ വാക്കിലും സ്വരത്തിലും മുഖത്തുമെല്ലാം ക്രസ്പരസമാണ്'താരം വെളിപ്പേടുതു്. എല്ലാറിനും പുറമേ, സുലോചനയോട് ഒരു കണ്ണും രണ്ട് പ്രാവഗ്രൂം പറയേണ്ടെന്നും അയാൾ കാറിയാം. അതുകൊണ്ട്, എന്നായും അവർ ആ ലോചിച്ച തിച്ചപ്പുടത്തെട്ട് എന്നവെച്ചു ക്ഷമിച്ചിരിക്കുകയാണ് നല്ലതു്.

എന്നാൽ, ഈ വിചാരം മനസ്സിനു് കൂടും അതുപോലും നീ നൽകിയില്ല. അവർ 'പന്തിരണ്ടാമതെത്ത മനി ക്ഷേരിയ' തന്നാലോനും സാധ്യമല്ലെന്ന പറതെന്നുകളുണ്ടെന്നും വിഞ്ഞ എത്തു ചെയ്യും? തന്റെ ജീവിതം നരക മാവും! സുലോചന അതിനിടവകത്തുമോ? കല്പിച്ചുകൂടും

ടി അദ്ദീന ചെയ്യുകയില്ല. അവർക്ക് ഒരു നിറ്റത്തി യുമില്ലാതെ വരികയാണെങ്കിലും, വേറിട്ടോരാംക്ക് അതിാലും ചെഞ്ഞാൻ പറ്റുമെന്ന തോന്നനില്ല. എന്നും, മഹാരാജ്യാംഗത്തി പറയുക എന്ന വെച്ചുംതു സന്ന, അതു സുഖാചാര്യരു മാർത്തിൽ ഒരു വില്ലും ഡിത്തീസ്റ്റേനും ഇടയ്ക്കുന്നു. അയാൾ എന്തു ചെയ്യും?

അദ്ദീന മിച്ചനമാസവും വന്നൊത്തി. വഷ്ടം, അതിന്റെ മുഖ്യാവസ്ഥയിലെത്തിക്കഴിഞ്ഞു. മധുവി ന്റെ മനസ്സുന്നയോലെ, അകൂശം ഏതുസ്ഥയത്തും കരിംകാറിന്റെക്കരത്താൽ സമാപ്പാദിതമായിട്ട് ഉണ്ട്. മാ, ജ്ഞാതിക്രൂളേണ്ണലേ, നിങ്ങളുടെ മോഹനപ്രഭയെ കണ്ടു, കൃതേന്നാടെ കാര്ത്തകോണ്ടിരിയ്ക്കുന്ന ഈ ഭ്രമണം പാശ്ച നിങ്ങൾ മനാവോ? പൊട്ടക്കളുണ്ണിലെ പോതന്തവളകളിടേയും വയലുകളിലെ മണ്ണടക്കളിടേയും അതു കൂറ്റാത്തു തന്മായ നേരകാരം, എന്നതാരന്ത്രംഭം തെയാണാവോ വിളിച്ചപരായനതോ! പാലപ്പുള്ളിപ്പുഴ കല്പദ്മിനിഞ്ഞു നാശിപ്പാവത്തേൽ ഇരുതലു മട്ടി പാതെതാഴുക്കനും. കാപ്പം, ഈ ധൂശയേക്കാർഡു ടെക്നോളജിക്കം എഴുപ്പുത്തിൽക്കൊണ്ടുനാല്ലെ, മധുവിന്റെയും ഇടയ്ക്കുത്തിൽ ഇട്ടിട്ടിരിയ പാലപ്പുരവിൽ മഹാമുസ്സി

ഈ ദിവസവും ഇതാ, കൈ നീട്ടിയാൽ തൊടാമെന്ന ദിക്കിലെത്തി; നാഞ്ചി രാവിലെ ഘൃഷരമൺഡില്ലും മുള്ളി ത്തത്തിൽ ഇട്ടിട്ടിരിയ പാലപ്പുരവിൽ മഹാമുസ്സി

നാ വേളി കഴിച്ചുകൊടക്കം. മധുവിന് കൗം അലോ
 ചിഡ്ക വയ്യാതായിരിഡ്കുന്ന; ഈ പ്രവശ്യം ഇങ്ങിനെ
 നടക്കുന്ന കമതനു അയാൾ വേണ്ടവോളിം അറിയുന്ന
 സോ, ആവോ! ഇതേവരെ കഴിതെന്തുപോന്നതിലെ സം
 സ്കാരബലത്താൽ അയാളുടെ ദിനചൽക്കു വല്ലവസ്തുവും ന
 ടനാപോക്കുന്ന എന്നമാത്രമേ ഉള്ള. അങ്ങിനെ അയാൾ
 അനു (വിവാഹത്തിന്റെ അത്താഴത്തിന്നും) രാവി
 ലെ കരു വൈകിയിട്ടാണെങ്കിലും പതിവുപോലെ പാല
 പൂളിപ്പുഴുടെ പട്ടക്കേരയിൽ കളിഡ്യുൾ ചെന്നിറ
 ഞ്ച). അയാൾ തെക്കേക്കേരയിച്ചുള്ള ആ കടവിലേജ്ജ്—
 കട്ടിക്കാലത്തോളിച്ചിരിയും മറുമായി പല കളികളും ക
 കൂടിച്ചു ആ കടവിലേജ്ജ്—നന്ന ഭോക്കി. ഇട്ടിച്ചിരി അ
 വിടക്കുണ്ടായിരുന്ന; അയാനിഡ്യുണിനു കളിപ്പിഡ്യുണാ
 യി പരിചാരികാജനം മംഗളസ്ഥാനോച്ചിതവേഷയായ
 ഇട്ടിച്ചിരിയെ അവിടെ കൊണ്ടവന്നിട്ടുണ്ട്. മധു അതു
 കണ്ട്; തന്റെ ബാല്യസ്വിയും പ്രേമഭാജനവും ജീവി
 തസ്വസ്പദതന്നും ആ സുഖശയ്യവതി മരുംരംജി
 ടെതാകവാൻ പോകുന്ന ആ ഭയക്കരാംഭത്തെ അയാൾ
 കണ്ട്. അയാൾ, തന്റെ വിശ്വാദകരമായ വിച്ഛൈഡാവ
 സ്ഥായിക്കുന്ന വിണ്ടും തന്റെ താൽക്കാലികാവസ്ഥക
 കൂലേജ്ജ് വിണ്ടും. അയാൾ ചിന്താക്ലുഗായി; പോരാ;
 അയാൾ, ഈ ദിന്ദിനെപ്പുറാഡിഡ്യുള്ള സവിഷാദചിന്തയ
 ഫൂതെ മരുംനുമല്ലുന്നായി! അയാളുടെ ജീവിതത്തി

ലെ അരുമകളെല്ലാം നിനിച്ചുകഴിഞ്ഞു!

അരയാർഥ എന്തിനന്യോ കൂടി കഴിച്ച് പാപ്പിടത്തി ലേജ്ഞു പോയി. അരയാളിട എഴുപയം പുക്കത്തെരിയുകയായി: “എൻറ കമ എന്തെങ്കിലും അവട്ട്. ഇട്ടിച്ചിരിയുട സുഖിയോ! ശിവരിവ, അതാലോചി ജീവനേ യജുഡ്ദോ! അവക്കേട്ട താൻ അന്ന ശാസ്ത്രാകാ വിൽവെച്ച ചെങ്ഗു വാദാനം! കൂൾ, താൻ ഇതാ, കൈ വബുകന്ത്രടിയാവുന്ന! ഇംഗ്രേസ്, താനിഃപ്രാർഥ മരിഞ്ഞെട; എനിജു ഭാര്യ പിടിജ്ഞെട! സുലോചനാ, നീഡൊരാംമാറുമേ തെങ്ങപരംക്ക ശരണമില്ല... .”

II

നമ്മൾ എടക്കാതെജ്ഞീനം പോവുക.

അപ്പുന്നനൃതിരിപ്പാടിന്റെ ജീവിതജണയിൽ ഈ നിന്മായ പെണ്ണുട തന്മാവിജ്ഞാന കരതി, തുലോം കേമമായിട്ടാണ് നാഞ്ഞെത്തെ വിവാഹത്തിനു വട്ടംകൂട്ടിയി പിഡിഞ്ഞന്താർ. പദ്മേ എന്തിച്ചും, കൈ പ്രഭക്കടംബവത്തിലെ അനാമത്പരം തികച്ചും പ്രത്യക്ഷപ്പെട്ടിരുന്നു.

എന്നാൽ ഒരസ്തതരും യുവതിയെ നിരന്തര വും ദിനത്വുമായ ഭാവസ്ഥായിലേജ്ഞു പിടിച്ചുമാറ്റവാനു തുടർന്നു അലസുരമേഖലയും എന്തിനു വിസ്തരിജ്ഞനു? നമ്മൾ തുടിച്ചിരിയു അനോപശിജ്ഞുക.

അവക്കു കൊട്ടാംവാൻ നിന്മായിച്ചു കമ, അവർ

നുംരിങ്ങപത്തിന്തുനു

അയിടെത്തന്നെ അറിഞ്ഞതിങ്ങനും സാമായികനിയന്ത്രണം ഷ്ടൂം തീരെ അനുചിതവും അനാവള്ളുമായ അതു സംഭവിച്ചു. വിധവയും, ഇടിച്ചിരിയ്ക്കു വരവാനിരിയ്ക്കുന്ന ദ്രവസ്യയെ മകാലും അനഭവിച്ചറിഞ്ഞതും, തന്മലം അ സാധുക്കട്ടിയിൽ അനക്കവാവതിയുമായ ഇടങ്ങേ ലിയാൻി, ഈ അന്തഃപുരവരിവത്തന്നതിന്റെ പ്രവത്തിക. അന്നമത്തെ ഇടിച്ചിരിയുടെ മനസ്സിനു സ്വാസ്ഥ്യമില്ലാതായിരിയ്ക്കുന്നു. ഉടനെ മധു മദിംഗരിയിൽനിന്നു തിരിച്ചുവന്നപ്പോൾ, അവർക്കു തെല്പാരാപൊസം കിട്ടി. അയാൾ എന്തെങ്കിലും ചെയ്തു, തന്നെ ഈ അവത്തിൽനിന്നു വീണ്ടെടുക്കാതിരിയ്ക്കില്ലെല്ലനും അവർ വിശ്വസിച്ചു. അയാൾ എന്തു ചെയ്തു? — അനിയുമായ ഈ അത്രപോചനയെ അവർ നിരസിച്ചു; പുജയുന്നാക്കും എന്തല്ലാം ചെയ്യാമെന്ന സ്കൂക്കർക്ക് അത്രപോചിച്ചുണ്ടാക്കാൻ സാധിയ്ക്കുമോ? — അയാൾ എന്തെങ്കിലും ചെയ്യാതിരിയ്ക്കില്ലെല്ലാം തിരിയ്ക്കില്ല. അന്നയാൾ ശാസ്ത്രാകാവിൽവെച്ചു പറഞ്ഞത് രീ അവർ മാന്നിടില്ല: ‘തന്റെ പഠിപ്പു കഴിഞ്ഞതിനുശേഷം തദ്ദേജം മോഹം എന്തിനന്നയെക്കിലും സംഭിപ്പിയ്ക്കും; സാധിയ്ക്കുതെ വരിപ്പു.’ ഈ വാചകങ്ങളും കൂടുതലും ഉണ്ടതായവള്ളിക്കളിനേൽക്കു അവർ മുറക്കിപ്പിടിച്ചിരുന്നു; ഭയജനകമായ കരംട്ടം—മനസ്വാന്വേല്പരം— അവർക്കു തന്മാപുരാലുണ്ടാക്കിയിരുന്നു, എങ്കിലും!

വേദ്യിയത്താഴത്തിന്റെയാൾ പുലന്തപ്പോൾ മുതല്ലും

നോ, അതു തലചുറരൽ അവക്കെ ക്രമാധികം വിഷമിപ്പിച്ചത്. തന്റെ വിവാഹത്തിനാളും പിപുലാലോഹ തന്ത്രത്ത് അതു പ്രദേശം മഴവൻ കിടന്നകല്പങ്ങൾ; അന്ന കൂളിപ്പാർക്ക് സമയമായപ്പോൾ അതു തന്റെ ശരീരത്തിലും കൈവെച്ചുകഴിത്തു. തന്റെ ഗത്തുലമായ അതു വിസ്തരിസ്ഥലത്താകട്ടെ, കരനക്കവും കംബാനിപ്പ്. ഈ ശ്രൂരം, ഇതെന്താണോ? അദ്ദേഹം തന്നെ മരന്നോ—മുൻകമകളെപ്പാം മരന്നോ—ഇതിലോനോ ചെയ്യാതിരിപ്പുകയാണോ? അതോ, കന്നു ചെയ്യാൻ കഴിവിപ്പാതെ വിഷമിപ്പുകയാണോ? രണ്ടായാളും, താനീ അധിവേദനത്തിൽ അക്കപ്പെടുകഴിത്തു എന്നവർക്ക് എതാണ്ടു തീച്ചപ്പെട്ടു. അവർ കരഞ്ഞു. അതു കണ്ടിട്ട് ഒരു ചാച്ചക്കാരി പറഞ്ഞു: “നൈനെ കരഞ്ഞതാലോ? എപ്പോഴും, കൊടുക്കാം! എന്നും അമേരിക്ക അടംതിരിപ്പാർക്ക് കഴും?”

കൂളിക്കടവിൽവെച്ച്, അക്കരെക്കൂളിപ്പാനു മധ്യവിനാശഭേദപ്പോൾ, അവളുടെ കൈടുടങ്ങിയ അതു വീണ്ടും നിന്നിപ്പിടിച്ചതുടങ്ങി. അവർ എറാവും ദയവിയമായ ഒരു നേരും അദ്ദോച്ചയച്ചു; അയാൾ അതു കണ്ടവോ, അതവോ! പുഴകിലെപ്പു കതിച്ചപ്പോൾ ചാട്ടം ചാട്ടി അക്കരിയുണ്ടോടു നീന്തിച്ചേരുന്നാലോതാ എന്നവർക്കു തോന്നായിപ്പു. തുന്തിരാഡി കാളിവും ചുഴിയും പരന്ന് അഗാധമായി കരകവിത്തോഴക്കന്ന അതു പെരംപുഴ അവർ

ക്കാരു ദിന്മായിതോന്തിയില്ല; പക്ഷേ, ആചാരം! അതിനെ പച്ചപ്പുകൾ കൈ സ്കീ റാക്ക നീന്തിക്കുടക്കുകയോ! കളികഴിത്തു മടങ്ങുമ്പോൾ അവക്കുറഞ്ഞ തിരി തന്ത്രങ്ങാക്കി; മധു പോയിരിക്കുന്നു. പോതന്ന വഴിയ്ക്ക് അവർ അല ശാസ്ത്രകാവിലേജ്ഞും സത്രണ്ണമായി കൊന്നുക്കൊക്കി; റണ്ട് നീമിഷം അങ്ങിനെ നിന്നു; തികച്ചും നിരാഗയായി മുഖം തിരിക്കുകയും ചെയ്യു. ആ നോട്ടം കൊണ്ട്, അവർ തന്നിൽ അവശേഷിച്ചിരുന്നു ആശാ ലേശന്തയും അവിടെ അപ്പിക്കുകയാണോ ചെയ്തു!

ഇനി ഇപ്പോൾത്തന്നെ മരിക്കുകയാണോ നല്ലത്; ജീവിച്ചിരുന്നതു മതി ഏന്നോ അവർ മനസ്സുകൊണ്ട് പറയുന്നതു. അവർ ഉണ്ണാനിങ്ങന്നപോരും മുത്തുള്ളിയമു ഉപഭേദിച്ചു: “ഇന്ന് കൈ സാധനോം മതിനോ പാരോത്ത് ക്രോ, കുടി!” അവർ അഭ്യൂതം കരഞ്ഞു; അവളുടെ കോമളമുഖം, കണ്ണുകളിയ മഷി ഘുരണ്ട് കളിക്കിത്തായി.

ഉണ്ണം കഴിഞ്ഞിട്ട്,—അവർ കൈ ചെറും ഉണ്ടിട്ടില്ല!— അവക്കു കൈകാലുകളിൽ മയിലാഞ്ചിയണിയിച്ചു വച്ചകിനിയുടെ കൈ കോൺഡി കൊണ്ടിരുന്നതി. ആ ഏകാന്തമായ ഇരിപ്പിലിങ്ങനോ അവർ വളരുന്നേരം കണ്ണിൽ വാത്തു.

‘കേഴു, കേഴുകു, കേഴുമാൻകണ്ണാളേ!
കേഴുവോക്കംപാസമേകം ദേവം!’

പാട്ടരാശിയും കൊച്ചുമുന്പായി മുരത്തുനിന്ന് കല്ലപ്പ് കേട്ട്; ഇവിടെനിന്നനോട്ടും—ഹം, ഒരു സ്ഥീയെ കഷ്ടിക്കാനും കുറഞ്ഞതിൽ ജനങ്ങൾക്കുള്ള രസം! അതു അല്ലപ്പ് കേടുതോടക്കുടി ഇടിച്ചിരിയുടെ ഭാവമൊന്നു മാറി. ഏ ബേദത്തെ വിഷാഖച്ഛായ മാത്രമോ, എന്തോ ഒരു നിശ്ചയ തനിന്റെതായ പാതയ്ക്കും അവയുടെ മുഖത്തു വെളിപ്പെട്ടു. മനസ്സിലുണ്ടോ? അനും മധു ഉപദേശിച്ചിട്ടില്ലോ, “എന്തു വന്നാലും വേണ്ടില്ല എന്നരച്ചിയും, മറ്റായ വന്ന വേദിക്കവാനും സമർത്തില്ലെന്തോ” പിന്നെന്തും കൈ തൊന്തരിക്കാളും” എന്നോ. താനേതായാലും അതിനെ അനുസരിയ്ക്കുന്ന ചെയ്യും.

പക്ഷേ, അവർക്കുള്ള ചെയ്യും കഴിയും? അവർക്കരിഞ്ഞതുടെ!

അതിനെ രാത്രി പതിനൊന്നു മണി കഴിഞ്ഞു. പൊടിവോടിച്ച അന്താഴമുട്ടുസ്ത്രി അമിതമായിചേലുന്നി ആളുകൾ അവിടെയും ഇവിടെയും പരഞ്ഞിക്കുട്ടുകയായി. കിടക്കവാൻ കൗം കിട്ടാത്ത ചിലർ, ഒട്ടവിൽ ചുറിയ മണ്ണതന്നെ വിരിപ്പും ഘത്തപ്പുമാക്കി വെറുന്നില്ലതു മലംട്ടിന്തു തുക്കംവലിയ്ക്കയായി. പിച്ചുക്കരം പണ്ടാരണ്ടും നിലവിളി മാറി നെട്ടുനുറമറുമേൽനിന്നും കരെ പട്ട വലിച്ചുട്ടത്തു പത്തായപ്പുരയുടെ പിന്നവരാന്തയിലും തെംഡത്തിനെന്ന ഇനയത്തും ചാരത്തുടി. ചൊക്കിളിപ്പുട്ടിക്കരുമാത്രം അങ്ങിന്നു നാററിയും നക്കി

യുംകൊണ്ട് നടക്കുന്നുണ്ട്.

അതുവരെ പ്രക്ഷീഭൂമായി ഇരുമ്പും കമ്പമും പുണ്ടിക്കുന്ന അന്തഃപുറമും കരവിധി ശാന്തമായിക്കഴി തന്ത്രം. അത്താഴസ്സുള്ളകുംണ്ട് തന്ത്രങ്ങൾ വയറും, അന്തഃജ്ഞന്മാരും സമ്മാനിച്ചു പ്രസ്താവം പഴം മുതലായവയാൽ ശാഖയങ്ങളുടെ വയറും നിരത്തു നുതാത്മകളും തുണക്കാരിപ്പുണ്ടാക്കാൻ അവിടവിടെ ചുക്കുന്നുടി.

കെവിൽ പിറോന്നാളിൽത്തെ വിവാഹത്തിനാവേണ്ട സംഭാരങ്ങൾ കരക്കവാൻ ഉറക്കമൊഴിച്ചിരിക്കുന്ന അവിടത്താവകം ചാംച്ചർക്കാരികളുമായ അന്തഃജ്ഞന്മാരും കിടക്കവാനായണി. ആ സമയത്ത് ഇട്ടിപ്പാളി, വടക്കിനിമുകിൽ ചിന്തംകലിത്തായിരിക്കുന്ന ഇട്ടിച്ചിരിയോട് ഇദ്ദീന പരബ്രഹ്മിച്ച്: “നിഈം അവടെന്നു കൈ നന്നാ മതി. ഈ ശീല വിരിച്ചോ. പേടിക്കുന്നാണോ വേണ്ട. തന്നെള്ളറക്കു മേലടക്കാളേലുംന്നൂ കെടക്കണ്ണോ. അടക്കാളേലും ചുറ്റാനുള്ള ക്രക്കുട് മോളിൽ സമഖ്യം. നോത്തു സ്ത്രീക്കും വേണോ.”

സവത്ര നിശ്ചയം, നിറ്റുമ്പും!

ഇട്ടിച്ചിരിയുടെ ഘടിയംഭാഗ്രം കിടന്ന വല്ലംതെ പിടച്ചിക്കും; അവർം മാത്രം ഇടവിടാതെ സംസാരിച്ചിക്കും. ആരോട്? അവബോധതനും. ഏന്തിനു പുറവി? അവജീപ്പരവിത്തനും. ഏന്താണോ സംസാരിച്ചിക്കുന്നത്? വാചരിപ്പാൻ വയ്ക്കു. അതുമുതൽ കല

അമിമിന്നെന്തും അതുമേൽ അപകടംപിടിച്ചതും, അതു മേൽ സംഭവിക്കുമായിരുന്നു അവളുടെ വിചാരങ്ങൾ. അമു മുതല്ലി സഹോദരിസഹോദരന്മാർ എന്നി ബാ സുകൾ, കലാലിമാനം ആചാരം സദ്യോചരി തന്റെ അസ്പത്രത്രും എന്നിവ കൈ വശത്ത്; മറ്റവർഷത്തു തന്റെ ദിശയ്ക്കുമായ അന്നരാഗം; പിന്നീടൊക്കെ തന്റു സാഹത്ര്യങ്ങൾബം തെരുവിഞ്ചുനാം മുഖംഭാംഗത്പരം എന്നി മഹാനരകവിഭാഗങ്ങൾ — ഇവയെല്ലാംകൂടി അവളെ ഇട്ടെന്നുകൊണ്ടാൽ ഒരുപാരിക്കൊള്ളിച്ചു; ഭാര്യ പിടിപ്പിച്ചു! ഇവയെക്കും, എന്നൊക്കെ മനസ്സാം മുഖങ്ങന്നും ശരിയും വിവരിയ്ക്കാൻ സാധിയ്ക്കുക?

അതുകെ ഉണ്ടായ ഫലംമാത്രം പറയാം: എല്ലാ കിടത്തും കൂട്ടയനക്കങ്ങൾ നിന്നപ്പോൾ അവർ എഴു നേരും. പത്രക്കെ നടന്ന പടിഞ്ഞാട്ടമുള്ള വാതിലിന്നരികെ ചെന്ന സാക്ഷയിന്നേൽ കെകെ വെച്ചു. അവർ വിരച്ചു; അതു പട്ടിററനായ ഇല്ലംതന്നെ പെട്ടെന്ന് അടിക്കല്ലുവരെ കൂന തെട്ടിപ്പോയി!

വാതിൽ തുറന്നു. രേവളംനുതു തുരന്നതെന്ന തീ ത്തുവരണ്ണുകൂടും; കൈ സ്കീയറ്റ് കൂട്ടിന്റെ അതുജു കെ പ്ലാംവാൻ വയ്ക്കു! ഇം പ്രവാഹത്തിന്റെ സുസ്ഥിതിയും അത്രുന്നുംപേക്ഷിതമായി വരുന്ന ചില വിത്രുലുസ് നട്ടെല്ലാം, കാൽച്ചുങ്ങലുക്കും തന്നെ അഴിയും; കു നീതു കാരാറുവുകവാടരും ശേഖവരവാടിച്ചും തന്നെ തുറ

ക്കപ്പെട്ടു; ജാഗറുകരായ കാവൽക്കാർ താനേ ഉറങ്ങി ദ്രോധും; കതിരക്കളുടെ ശബ്ദമുണ്ടാവുകയില്ല; കരകവിശൈലാഴുകനു മഹാനമിയിൽ തെരിയാണില്ലെങ്കിൽ വെള്ളമുണ്ടാവു— വാസുദേവഭഗവാൻറെയും സിഖാത്മ റംജകമാരണന്റെയും പുന്നുചരിത്രങ്ങൾ നോക്കുക.

അഭ്യോ, പുവനുകളിലും കരിയുവില്ലും കൈക്കണ്ണങ്ങൾ അനാരാഗഭഗവാനേ, നിാതിക്കവടി മന്ത്രങ്ങൾ ഈ സുശീലയെ നിവിശ്വാം ഉദ്ദിഷ്ടസ്ഥാനാന്തരാത്തിച്ചുംബും!

എന്നാൽ, ഇടിച്ചിരിയുടെ ഈ ഘറപ്പാട് കാമദേവസന്നിധിയിലേജ്ഞോ, കാലദേവസന്നിധിയിലേജ്ഞോ?

അവർ പുരത്തിരഞ്ഞി പുഴവക്കെത്തില്ലെങ്കിൽ നടനു. ആ ശാസ്ത്രങ്ങാവു, വള്ളിക്കണ്ടിലുകളിൽ പറാറിനില്ലെന്ന മിന്നാമിന്നത്തുകളെക്കാണ്ടു അയിരം കണ്ഠമിഴിച്ച് അവരെ കൊക്കുന്നതുപോലെ കാണപ്പെട്ടു; അവരെന്നു നട്ടു. പുഴവക്കിച്ചുള്ള ആ ഉയൻ തെന്തുകൾ ഇളക്കന്ന പട്ടകളാൽ അളളുകയെ മംടിവിളിയ്ക്കുന്നതുപോലെ തോന്നപ്പെട്ടു; അവർ സൃംഗിച്ചു. അവളുടെ കൈവളകൾ കന്ന കിലുങ്ങി; അവർ തെട്ടി. തന്റെതന്നെ അപ്പു ചുത്തിലുള്ള പൂജയസ്തുന്നനു കേട്ടു, പിന്നിൽനിന്നും ആരോ മിടിയ്ക്കയാണെന്നും അവർ അന്നാളിച്ചു; കന്നതിരിഞ്ഞുനോക്കി. അങ്ങിനെ വിവിധചികംരവിസംശ്ലേഷം ലമായ ഒരു മാർത്തിലുടെ അവർ കൈമട്ടിൽ പുഴക്കരയിൽ എത്തിച്ചുന്നു.

രംബിച്ചുതു

ഇനി അവർ എന്തോട് പോവും? എന്നാണെന്ന
 പോവും? അവർ നാലുഭാഗത്തും കൊക്കോട്ടിച്ചു;
 ഇരട്ടകൊണ്ടുള്ള ഒരു പെയാംകോട്ടമാറ്റും കാണപ്പെട്ടു!
 അവർ മുകളിലേജ്ഞും ഉറൂനോക്കി; കനത്ത കംറവിതാ
 നാമാറ്റും കാണപ്പെട്ടു! അവളുടെ മാർത്തത കൂടുതൽ
 ഇനിയുംവാൻ, ഒരുബന്ധ തേജസ്സമക്കിലും—ഒരുബന്ധ
 നക്ഷത്രമെങ്കിലും—അവിടെയെല്ലാം കാണാനില്ല! അ
 വർഷം പുഴയിലേജ്ഞും നോക്കി; ഒരരത്തുപത്തെന്നാഴക്കന്ന
 ആ നിശ്ചലരിണിയുടെ ചില ഭോഗങ്ങളുണ്ടെങ്കിൽ
 കമാറ്റും ചെയ്യു. അവർ കടവിലേജ്ഞിരിഞ്ഞി ഒട്ടക്കെത്തു
 പടവിനേൽക്കു അല്പസുചയം എന്തോ വിചാരിച്ചുകൊണ്ടു
 നിന്നു. എനിട്ട് കയ്യിലുള്ള ശിലകൊണ്ടു കാലു രണ്ടും
 കൂടി വരിത്തെന്നു കെട്ടു കെട്ടി. അതു കഴിത്തു നിവന്നം
 നിന്നപ്പോൾ, അവളുടെ ചുണ്ടുകളിൽനിന്നും ഈ അക്ഷ
 രണ്ടും ഉതിന്ന്: “ദേവി, നിഞ്ഞു മനത്തിട്ടിൽവെ
 ചൂംബിച്ചതു, നിഞ്ഞു ജലപ്രവാഹത്തിൽ അവസാനി
 യ്യേടു!”

പൊതുനാ പിന്നിൽനിന്നും ഒരാൾ അവക്കേ പിടിച്ചു.
 ഇടിച്ചിരി തിരിത്തുനോക്കി; അക്കേ മനസ്സിലംകയില്ല.
 അവർ ചേഡിച്ചു: “അതരാനിത്? പിട എന്നും!”

“മനത്തിട്ടിൽവെചൂംബിച്ചതു ജലപ്രവാഹ
 തെരഞ്ഞെടു മുഴമിയുടെ!” എന്നോരു മറുപടി മാറ്റും
 ദേശംകൂടി. രഫ്റ്റുകേട്ടപ്പോൾ സുലോചനയാണെതന്നു

നുബാംഗപ്പുരജാന്ന്

ഇടിച്ചിരിയ്ക്കു മനസ്സിലായി. സുലോചന ഇടിച്ചിരിം അതുപരിപ്പിച്ചേ, അവിടെ അട്ടഞ്ഞതനെ കിടക്കുന്ന ഒരു തോണി യിൽ കയറി, താൻതനെ കൊണ്ടതിങ്ങനു തുഴയെടുത്തു തുഴത്തുതുടങ്ങി.

അദ്ദേഹം, പലപല വികാരങ്ങളാൽ കലമ്പിപ്പുത്തെന്തു തിരഞ്ഞെന്നതായ ഇടിച്ചിരിയുടെ അപ്പോഴത്തെ ജീവിതം, കലമ്പിപ്പുത്തെന്തു തിരഞ്ഞെന്ന അനു നബിപ്രവാഹത്തിനു വിച്ചുവാനാ സ്ഥത്പരം പ്രവർദ്ധിച്ചു.

*

*

*

*

ഒന്നരാശുഭ്രംഖായ ചിന്താഭാരത്താൽ എഴുപ്പം അംഗോ എഡയം ചൊട്ടിപ്പിളിക്കുക എന്ന ശക്തിയുണ്ട് നീ പദയിൽ, മധു തന്റെ പാപ്പിടിത്തിൽ ഇരിയ്ക്കുകയാണ്. അദ്ദേഹത്തെ ദിവസം സുലോചന അദ്ദേഹത്തു ചെല്ലുകയുണ്ടായില്ല. അവർ മറോതു ദിവസവും വന്നില്ലെങ്കിലും, അദ്ദേഹം വന്ന തനിയ്ക്കാശപരാസം വരുത്താതിരിയ്ക്കില്ലെങ്കിലും വിശ്രദിക്കുകയും, കാരം നിമിഷത്തിലും അവരെ പ്രതിക്കിട്ടിരിയ്ക്കുകയാണ്. ഒരു കീളി പരന്നാൽ, കാരാത്തോ ഒരു പൂവിളക്കിയാൽ, അതു സുലോചനയുടെ വരവാബന്നു ധരിച്ചുംകൊണ്ടിരുന്ന അയാൾ, സുലോചനയും ഇടിച്ചിരിയും വന്നത്തിന്തു വളരെ വേഗത്തിൽ മനസ്സിലാക്കി; അളളിയാത്തതനു മനസ്സിലാക്കി!

കരാർക്കണ്ഠം—ഗൃഹകംരനാപോലും—കനാം . ۷۳

നീരിക്കപ്പെട്ടിരുന്നു

യാൻ വയ്ക്കാവുന്ന അലോചനയാരണസദ്ധം വന്നു. അലു മുന്നാപേക്ഷം ദിനതു വികാരങ്ങൾ; അവക്കെട്ട് മുവ ഞാളിൽ അക്കാരങ്ങളിൽ അനന്തരങ്ങളിൽ ക്ഷണംതോറും മാ റിമാറിക്കിരിക്കുന്നു.

കുട്ടിയിൽ സുലോചന, “ഇതിനുംനും സൂരക്ക മായി അവിട്ടും ഇതു സുക്ഷിജ്ഞനം” എന്ന പരംതു, വിരലിൽക്കിടക്കുന്ന മോതിരം ഉണ്ടാം മധുവിന്റു വിരലി രേഖയും, “അവിനും ഇതു സുക്ഷിജ്ഞനം” എന്ന പരംതു, കഴുത്തിൽക്കിടക്കുന്ന സുവർണ്ണമാല്യം അഴിച്ചും ഇട്ടി ചീരിയുടെ കഴുത്തിലും അണിയിച്ചു; അതു കഴിഞ്ഞു, “തൊൻ ഇപ്പോൾത്തുനു മംഗളിലേക്കു പോകുന്നു” എന്ന യാത്ര പരംതു അവപ്പെ പടിക്കിരിക്കുകയും ചെയ്തു.

‘അപ്പുലിപ്പാതെ വാഴട്ടുയേരു നീ—
ഒപ്പുനിക്കണ്ടലാളിം യുവാവുമെ?’

പ്രതിരംഖം അല്പാധം.

വിനോ ദിവസത്തെ പ്രസന്നകിരണനായ പ്രഭാതാ
രണന—കരേ ദിവസമായി വിടാതെ പെയ്യിക്കുന്ന യോ
മാരി നിലച്ച്, ഞന്ന് ആകാശം മഹാഘും തെളിഞ്ഞി
നാ—മക്കവുംപ്രദേശം സ്വന്നതം പറഞ്ഞതു, കിളിക
ഴിട തുജിതകളുകളിംകൊണ്ടു, ഇടിച്ചിരിയെ കാണാൻ
യാഗ്നിയും സംഘര്ഷകോലാധലംകരാണുണ്ട്. ഇളംത
നന്ത് വിശി കളിക്കമ്പുട്ടന്തിനാവകരം ആ പ്രദേ
ശം, വരിനുമീച്ചുവായുന്ന ജനങ്ങളുടെ റാഡവിപ്പുകളാൽ
പ്രാജ്ഞമായിച്ചുമത്തേ. സൗംഗ്രം കുമാൻ പൊന്തി
പ്രോണിവന്നു. അവിട്ടനു, തന്നെ ആനീരമായിരുന്നു
കിരണങ്ങൾ നീട്ടി, ഭൂമിയിലല്ലോ ഇടിച്ചിരിയെ തെളി
നോക്കയാനോ എന്ന കവികർക്കൽപ്പമുണ്ടാണ്. ഇ
ടിച്ചിരി—ഇന്നേതെ വിംബാധബിജ്ഞം ഒരക്കിനിത്തിയ
ആ പത്ര സിടാവ്—എവിടെപ്പോയി? ഇന്നാല റാന്ത്രി
യിലത്തെ തുടികട്ട് അവാളു എടുത്തവിഴിയിട്ടാനോ
പോയ്ക്കുള്ളതരു?

മനങ്ങൾ സംഘേതതെ എന്തിനെ വന്നിജ്ഞം?
അവർം തളിച്ചുടിപ്പോകിരിജ്ഞാൻ കരിജ്ഞലും ഇടയിലും;
എടു ദിക്കിച്ചും, തകത്തുകളുവാനോ കവച്ചുകടപ്പാനോ
നിന്നുത്തിയില്ലാത്ത ആ പട്ടക്കുറന്നമതിലിനുകത്തുനിന്നും

നാരിചുപ്പനിനാല്

കൈ പെൻകിടാവ് ഒളിച്ചേടിപ്പോയിരിജ്ഞാനിടയാലു! അവർ കീഴുംട്ട് താന്നപോയോ, മേലോട്ട് പൊതിപ്പോയോ? വല്ല ഗസ്യമ്പുംതേരേയാ പിശാചുകളുംതേരേയാ പണിയായിരിജ്ഞമോ ഇൽ? എങ്കിൽ അനോപചിത്രിക്കു തു ഫലം?

എക്കിച്ചും ഇന്നത്തോടു അവിടവിട ചെന്നനേപശി ആ. പോയപ്പോഴേതെതിലാധികം പരിഭ്രാന്തിക്കി മ ടദിവരികയും ചെയ്തു.

ഇതിനിടയിൽ ഒരു ട്രൂൾ കിത്തച്ചകംണ്ട് വാ സ്ത്രീവന്ന് അപ്പുൾനാസ്യതിരിപ്പംടിലോട് വരഞ്ഞു: “സുലോചനമജ്ഞാ” എന്തോ ചോല്യായ്ക്കും; ഒന്നം വെടോള്ളിംഗേ കെടക്കും. വേം അങ്ങേടുച്ചുന്നാൽ നീ വെടോണ്ടു.”

ശ്രീനാരായണരാമ! നസ്തിപ്പിപ്പാട് നേത്രാരംഖയ വിളിച്ച വിവരം വരഞ്ഞു അനേകാട്ട പുരപ്പുട്ട്. വിവര മറിഞ്ഞു കണ്ണേ അതുകൂടാ അവരെ പിന്തുടന്ന്. അവർ പോക്കേണ്ടി, തണ്ണേടുന്ന അതുലോചനകളെയാലും ശ്രീ കിശോട്ടി, ഇംഗ്ലീഷിടാവിനന കാണാ നില്ല; അവിടത്തെ ഉറു ചണ്ണാതിരും ഉവായ്യുംതിരു മായ സുലോചനയ്ക്കും എന്തോ സുവക്ഷണ പിടിപെട്ടിരിജ്ഞനാ. എതാണിൽ? ഒന്നം പ്രക്തമായില്ല.

അതു വുഡബന്ധതികർ അക്കത്തേരിജ്ഞ ചെന്നപ്പോൾ

മരിച്ചപ്പെട്ടവും

കണ്ണ. കാഴ്ച, വാല്പകജിന്ന് തൊമ്മായ അവരുടെ കണ്ണുകൾ ഇൽക്കുന്നതിൽ നിന്നും, അവയുടെ മദ്ദിയ കാഴ്ചയെ വീണ്ടും മദ്ദിച്ചു; സുലോചന, അവളുടെ മറിയില്ലെങ്കിൽ അതു ചാരകസാലമേൽ ഒരു തോന്നമാറു ശരിയാം കൂടുതൽ, വേദന സമീക്ഷകയാണെന്നു തോന്നുന്ന വല്ലുതെത്താരു മുഖഭാവത്തോടുകൂടി കണ്ണടച്ച കിടക്കുന്നു. നേത്രം മഹാപാത്രത്വം അവളുടെ കൈ പിടിച്ചു രീതിയിൽ സ്വർത്തിയിൽ ചോദിച്ചു: “എന്താ നിന്നക്ക്, സുലോചനെ?”

സുലോചന കണ്ണ മിചിച്ചു; അതു കത്തുനാണ്ടോ എന്ന തോന്നമാർ ഉജ്ജപലമായിരുന്നു. അവൻ മാതാപിതാക്കന്നാരുടെനും നല്ലവള്ളും കന്ന പുഞ്ചിരിക്കും ണ്ണ; എന്നാൽ, അതു വെൺപട്ടകാണ്ടു തെന്റു കീന്നവ സ്ഥാപിക്കിവയ്ക്കുന്ന അവൻക്കു കഴിഞ്ഞില്ല. അവൻ അതു പുഞ്ചിരി മായാതെത്തുന്ന വരണ്ടു: “നിങ്ങളെ ഈ കാണേണ്ടിവരില്ലെന്നുണ്ട് എന്നു വിചാരിച്ചുത്. കാണുന്ന തരമായതു നന്നായി. അമേ, കരയുതേ! മനസ്സുന്നീറ്റു അവസ്ഥയെല്ലാം അതുവേ ഉള്ള എന്നും അമ്മജ്ജുവിയാമപ്പോ.”

നേത്രം മഹാപാത്രനിന്നും വീണ്ടും ചോദിച്ചു: “അതുവേം, കട്ടി, എന്താ നിന്നക്ക്?”

നന്നുതിരിപ്പും അതുകൈ അന്വരുന്നു; തൃപ്പുനെ വിളിച്ചു വെള്ളുന്ന കൂട്ടിക്കൊണ്ടുവരുവാൻ പായുന്നതിനാമുണ്ട്

ആമേ അദ്ദേഹത്തിൽ വിവകം ശേഷിച്ചിരുന്നാലോ. “എൻ ജീവനായർ പോയിട്ടണോ” എന്ന ഭാര്യ മറുപടി വരെത്തു.

സുലോചന നന്ദതിരിപ്പാട്ടിലെ നേക്ക് മുഖം തിരിച്ച് അന്തേ പുഞ്ചിരിയോട്ടുട്ടി—അതു കരു മത്തിയിരിച്ചുനു—വരെത്തു: “വെള്ളത്താനും വേണ്ട, അല്ല!—”

ഇതേവരെ ‘അല്ലെങ്കിൽ!’ എന്ന വിളിച്ചുകൊട്ട അപ്പോൾനന്ദതിരിപ്പാട്ടിലേജ്ഞു സുലോചനയുടെ ഇഴ ‘അല്ല!’ എന്ന വിളി വല്ലാതെ ഉള്ളിൽത്തട്ടി. ജാത്രാബിമാനവും ആലിജാത്രവും അകന്നോ എകാന്തനിമ്മലമായ പിറുത്പം അവിടെ വെളിപ്പെട്ടു.

സുലോചന തുടന്നു: “കൈ വെള്ളനീറ സാഹായ്യുമില്ലാതെതന്നു മരംചുനു മരിഞ്ഞുവും സംധിഞ്ഞും. അതിനാണ് തൊൻ ഓവിഞ്ഞുന്നത്. കരം നിമിഷംകൂടിയേ എനിഞ്ഞിനി അയുസ്സാലും. അതു കഴിയുന്നതിനു മുമ്പ് എനിഞ്ഞും അല്ലെന്നോടു കരവേക്കു ചെയ്യവാൻണെ. അതു വരയാനാണ് വാലിയക്കാരെനു അയച്ചത്. എൻ്റെ അവേക്കു അല്ലെന്നു സാധിപ്പിച്ചതിലേണ്ടും? സാധിപ്പിച്ചതരം എന്ന വരയാണോ.”

കൈതകിക്കുന്നതുറയ്ക്കു മുതെനുക്കേ കേപ്പാക്കുന്നണ്ണോ എന്ന സംശയമുണ്ട്; അവർ മുക്കാലും ബോധാനകുട്ടിലെയില്ലായിരിഞ്ഞുനു.

— കുണ്ണന്റെ തുടച്ച സുലോചനയുടെ മുഖത്തിൽ തിരിച്ചു

നൗ നോക്കിക്കൊണ്ട് നില്ലുന്ന നന്ദൂതിരിപ്പും പറഞ്ഞു:
“എന്തോ, സുലോചനേ, നൈനക്ക് ഒഴിന്നും? എന്താ
യാളും വൈദ്യുതം വേഗം വരും. വേണ്ടാത്തതോരോന്ന
വാചാരിക്കേം പറോ! അർദ്ദേ! നിജും വഹുപ്പേട്ടതെ
നെക്കിലും തൊൻ സാധിപ്പിക്കുതിരുന്നിട്ടേണോ?”

“അമ്പിനെയൊന്നം പറഞ്ഞാൽപ്പോര. സാധി
പ്രിച്ചോളം എന്നോരുവായുക്കതെന്ന വേണോ?”

“എന്തയോളും സാധിപ്പിച്ചോളം. അത് നെന്ത്
നോ തു നിബന്ധിക്കുംനോ? നെൻ്റു ഒഴിന്നും മറഞ്ഞു.”

“അതുടെ, ഉള്ളിക്കിടംവിനെ കണ്ടിട്ടില്ലപ്പോ; ഒറ്റ
നിജും നിശ്ചയമില്ലോ, എവിടെന്തുണ്ടോ?”

“എവട്ടംനോ? എവട്ടംനോ?” എന്ന, നന്ദൂതി
രിപ്പും നേത്രൂരമയും കൂടും ഹോഡിച്ച.

“അതു പറഞ്ഞതരാം. യാതൊരപകടവുമില്ല.
എന്നപ്പു, സുവാഹയിട്ടിരിക്കുയാണോ. തൊനാണോ അ
വിടെ കൊണ്ടാക്കിയതോ. അക്കു, ക്കമിജ്ജുനോ! തെറാ
ണോ തൊൻ ചെങ്കുതോ; ഒരു നിപുത്തിയമില്ലാത്തതിട്ട് എൽ
നതു ചെങ്കു. തന്നെ ഒരു വയസ്സുഞ്ഞു മുന്നാംവേളിക്കു
കൊടുക്കുകയാണപ്പോ എന്ന വ്യസനംകൊണ്ടോ, ഉള്ളി
ക്കിടംവു രാത്രി പോയി പുഴയിൽ ചൂടി മരിക്കുന്ന പുറ
പ്പേട്ടുകയായിരുന്നു. തൊൻ അതറിഞ്ഞു, ചെന്ന സമാ
ധാനിപ്പിച്ച വേണാൽ ദിക്കിൽ കൊണ്ടുചെന്നാക്കി. ഉ
ള്ളിക്കിടംവിനോ ഇഞ്ചുഡിഞ്ചു ഒരു നന്ദൂതിരിയുടെ അട്ടത്താ-

ഞംരിപ്പുതെട്ട്

ണ്. അദ്ദേഹത്തിനാതാന കൊടക്കണ്ണേ ഉള്ളിക്കിടം വിനെ! ഇതാണ് എൻ്റെ അപേക്ഷ. എൻ്റെ ഒടക്ക തെത അപേക്ഷയാണിൽ. ഇതു സാധിപ്പിച്ചതരണേ അട്ട! ഞാൻ ഇപ്പോൾ മരിജ്ഞം, സംശയമില്ല. മരി ചൂംഡം, അട്ടുന്നതു സാധിപ്പിച്ചവോ എന്ന ഞാൻ അറിയും. ഞാൻ ഉള്ളിക്കിടംവിന്റെ ക്ഷേത്രഭാവും. ഒരു ദിവസം തന്നാണ്. ഉള്ളിക്കിടംവിനെ ഞാന്തര നെയാണെന്ന വിചാരിച്ച രക്ഷിപ്പേണെ, അട്ട! ഉള്ളിക്കിടംവിനു വേണ്ട എല്ലാ സാഹായ്യവും ചെയ്തുകൊടക്കണേ! അതു ചെയ്തില്ല, അട്ട? ചെയ്താം. ഞാൻ ആ വല്ലപ്പെട്ടതെന്നും അട്ടുന്ന ഇതേവരെ ചെയ്യാതിരിക്കി കില്ലപ്പോ.”

നന്ദതിരിപ്പുംട വിവിധവികാരാകലനായി; എന്നാൽ, എല്ലാറിലുമധികം അദ്ദേഹം പ്രസന്നിപ്പിക്കയാണ് ചെയ്തതെന്നു, കണ്ണിൽനിന്നു ധാരമുറിയാതെ കഴുക്കുന്ന കണ്ണനീർ വെളിപ്പെട്ടത്തി ആ കണ്ണനീരിൽ ഒരോ പ്ലാ വികാരങ്ങളും കഴുക്കിപ്പോജീഽളളം എന്ന സുലോചന ആശ്രപസിപ്പിക്കയും ചെയ്തു. നന്ദതിരിപ്പുംട എന്തോ പരയാൻ പൂജപ്പെട്ടു, തൊണ്ടയിടച്ചുകൊണ്ടും ചുണ്ടവിം കൊണ്ടും കരക്കരം പൂജപ്പെട്ടവിപ്പിഡിം അഞ്ചലും, വൈപ്പിഡിം വക്കന്നാണെന്നും, പൂരിതതയും പോയി. •നേത്യാംമ നിലത്തിയെന്ന എന്നല്ല പരയ നുംതോ, വിശേഷം തുടരത്തുടരെ ക്രോനു സന്താനങ്ങളാം

നുറിച്ചുശതാബ്ദയും

അരംഭവിച്ച അല്ലെല്ലാതായോ, തന്റെ ഏകപ്പത്രിയുടെ
ഈ ദിവസമയേയും ഈ വാക്കേക്കളേയും എങ്ങീനെ സഹി
ച്ച എന്ന വിവരിപ്പാൻ അതാളംവും?

വെള്ളം വന്ന; കൂദാശനായർ വിളിപ്പാൻപോ
യ നാട്ടവെള്ളന്മുഖം, ഡാക്കർ മധുരപ്പിള്ളിയായിക്കൊ
ണ്ടത്. വെള്ളനാക്കാണവാൻ പായുന്ന കൂദാശനായരെ
കണ്ട് മധു വിളിച്ചവരുടെ വിവരം അനേപശിച്ചതിൽ
എന്തോ അവകട്ടമണ്ണേന്ന തോന്തി ചില മുൻകരതല്ല
കഴോട്ടുട്ടി ഇന്തോട്ടു ചോന്നതാണ്.

ഉമ്മാത്ത ചിന്തകലനായി നില്ക്കുന്ന നസ്തിരി
പ്രാട്ടിലെങ്കിലും മധുവിനെ കണ്ടപ്പോൾ തുലോം സമാധാന
മായി; ഇവക അത്രവകടങ്ങളിൽനിന്ന് രോഗിക്കുളി
ക്കുപ്പാൻ അയാൾക്കുള്ള വെച്ചജ്യും സുപ്രസിദ്ധമായി
രിഞ്ഞാവല്ലോ. മധു നേരേ സുലോചനയുടെ അട്ടത്തു
ചെന്ന ശരീരവർക്കുന്നും ചെയ്തേം ചോദിച്ചു: “എ
നീനും സുവക്കേടുംനും?”

“പിശേഷിച്ചുംനാമില്ല,” സുലോചന നന്ന ആ
ധാസപ്പുട് കൂന ചിറിച്ചുകൊണ്ട് പാതു: “മരിഞ്ഞ
വാൻ വെക്കന്നതുകൊണ്ടുള്ള കണ്പന്നപ്പുംമാത്രം.”

മധുവിനു വേഗത്തിൽ കാഞ്ഞം മരാളിലായി. അ
കാം തുലോം സംഭരണത്താടെ ഇംഗ്രീഷിൽ ചോദിച്ചു:
“അയ്യോ, നിങ്ങൾ വിഷം കഴിച്ചു, അല്ലോ!” അയാൾ
ബലഘേട്ടു കൈപ്പുട്ടി തുംനാ മുൻകുട്ടിക്കാരതിയ ചു

ത്രേശ്യം പ്രയോഗിപ്പാനുള്ള ശ്രമമായി.

അതിനിടയിൽ സുലോചന പരഞ്ഞു: “വെറുതെ ബുദ്ധിമുട്ടുണ്ട്. ഈ വിഷം എൻ്റെ അക്കത്തായിട്ട് ആ ണ്ണകൾ വളരെയായി; അതിനു പ്രത്രേശ്യം പ്രയോഗിപ്പാൻ അവിട്ടുതന്ത്രങ്ങാണെന്നും. എങ്കിലും അവിട നു വന്നതു നന്നായി. തൊൻ മരിച്ച എന്ന് അവിടനു കൈപ്പാക്കണ്ണ പഠിച്ചുള്ള എന്നാണ് തൊന്തരച്ചിന്നുത്; അതിനാൽ അവിടതോട് കൂച്ച ചില സംഗതികൾക്കു കീ പറവാനുള്ളതു തൊന്തരാ, അവിട എഴുതിവെച്ച. പക്ഷി, അതെൻ്റെ അതലോചനക്കാരവാണ്. അപ്പുനേ യും അമ്മയെയും എന്നാപോലെ അവിടതേയും കണ്ണം കൊണ്ട് മരിഡ്ദക്കതന്നെയാണ് സുവം. ഓഗ്രവശാൽ അവിടനു വന്നചേന്നവല്ലോ.”

മധു പ്രത്രേശ്യാ തയ്യാരാക്കി പ്രയോഗിച്ചുകഴി തെരു. എങ്കിലും, അയാള്ക്കുട മുഖത്ത് ഒരു നിരാശത തന്നെയാണ് വെളിപ്പെട്ടത്. എന്തു ചെയ്യാം? സമയം തെറിപ്പോയി!

വിഷമെന്ന ശബ്ദം കേട്ടപ്പോൾ നേത്രാരഥമയും നൈതിരിപ്പംട്ടിലേയും സ്ഥിതി കരേള്ളട്ടി കയ്യമായി. ആ ദേഹത്തിന്റെയാൽത്തന്നെ അവക്കാനാം ചോദിഡ്യവാൻ കഴിത്തെപ്പും. മധുവിൻ്റെ ചികിത്സ കഴിഞ്ഞപ്പോൾ അവർ അയാള്ക്കുട മുഖത്തു ഭോക്കി. മധു പറഞ്ഞു: “പ്രസ്ഥമയം കരെ ചെവകിപ്പോയി. രണ്ട് തീച്ച് പറക-

കുംരിനാളിത്തന്നു

വയ്ക്കുന്നു.”

എന്തിന്റെനും സമയം വൈകിയതെന്ന് അവക്കും മനസ്സിലായില്ല. എങ്കിലും, അവർ കനം ചോദിച്ചതും ഇല്ല.

സുലോചന തുടന്ന്: “ആട്ടെട. അവിടെത്തെ കൂടും ചെള്ളകഴിത്തുവപ്പോ. ഇനി എന്നർ പറയുന്നതു ചെയ്തതു. ഈ കസാലമേൽ ഇത്തീരു കിടന്നിട്ട് എന്നില്ലെങ്കെ വേദനയാവുന്ന. കന നിവന്നംകിടക്കണം. താഴത്തിരഞ്ഞിക്കിടക്കണം. അവിടെത്തല്ലും ബന്ധിച്ച കേരാമ്പ് വിചാരിച്ചിട്ടാണും തൊനിതിനേൽക്കു കിടന്നതോ; ഇപ്പോൾ അവിടുന്നതെന്ന വന്നവപ്പോ?”

മധു നിഖത്ത് കുറ മെത്തപ്പായ വിരിച്ചു് അതിൽ സുലോചനയെ താങ്ങിക്കൊണ്ടുവന്ന കിടത്തി.

“ഇനി ഇവിടെ ഇരിജ്ജു,” സുലോചന പായിൽ തെതാട്ടുകാണിച്ചു പറഞ്ഞു: “എഴുത്തിലഭഴതിയതുതന്ന നേരിട്ട് പറത്തേണ്ണും. സംശയിയ്ക്കും. ഇരിജ്ജുനാം. തക്കിജ്ജുവാൻ സമയമില്ലെന്നറിയാമല്ലോ?”

മധു അരംബിച്ചു. സുലോചന തന്റെ കഴിത്തെ കൈകൊണ്ട് അയാളിട കൈ പിടിച്ചു്, അഞ്ചാളിട മുവത്തേജ്ജു് ഉറുനോക്കിക്കൊണ്ട് കിടപ്പായി. ഇതുവരെ കുറ ഏഴുദശം മിനിക്കിയെന്ന അവളിട കണ്ണുകളിൽ പത്രക്കുപ്പുതുക്കു സ്നേഹഭാവത്തിന്റെ സ്ഥിരഭാസ്യം ഒരു കാന്തി കളിയാടിത്തുടങ്ങി; വരണ്ട ചുണ്ടുകളിൽ ആ

കുറാറിനാല്പ്പത്തിരണ്ട്

കുറുമമധ്യരംബ കൈ പുഞ്ചിരി പുരണ്ട്. അവർ ശാന്ത സ്വരത്തിൽ പറഞ്ഞതുടങ്ങി:—

“അവിടനു് എന്ന ക്രരയെങ്കെ തെററിലും ചീരിജ്ജും. അവിടജ്ജുവേണ്ടി എന്തും ചെയ്യവാനോടു തൊക്കാണെങ്കിൽനു എന്നും നില എന്നായിരിജ്ജുമുണ്ടാ അവിടുത്തെ വിശ്വാസം. അതു ശരിയപ്പെ. അവിടജ്ജുവേണ്ടി എറവും വലിയെങ്കെ കാഞ്ഞും ചെയ്യാൻ തൊൻ നീരെ കൈക്കമിപ്പായിക്കും; ചെയ്യാമെന്നേറിട്ടുട്ടി തൊന്തു ചെയ്യാൻ വിചാരിജ്ജുകയുണ്ടായിട്ടില്ല. എന്നും അവിടനുംലോചിജ്ജുന്നത്. അതോ അവിടേജ്ജും ആലോചിച്ചാൽക്കിട്ടില്ല. എന്നും മനസ്സിൽത്തനു പത്രങ്ങിയിക്കും കൈ ദിരാലോചനയാണെന്ന്. അതിനെ കാക്കുന്നോം, കൈ മുക്കുപ്പാവിനുക്കെ സൗലത്തെപ്പോലെ, എനിജ്ജു ഭയം തേരുന്നുണ്ട്. തൊന്നു് അവിടുതൊട്ട് ആലോചിജ്ജും എന്നേറുവരുത്തിപ്പേണ്ടും; അതിനെപ്പറ്റാറി വിനീതംനും തൊൻ ചെയ്യുണ്ടായില്ല. എന്നും ആലോചന പോയതു വേരേ വഴിജ്ജാണു്. ഉള്ളിക്കിടംവിനു വരാൻവോക്കുന്ന സ്ഥിതി കാഞ്ഞുതനും; അതിൽ തൊന്തെന്തു വിച്ചതു് കഴിയുമെങ്കിൽ അതു തടയുവാൻ ശുമിജ്ജുണ്ടതാണു്; പക്ഷേ, തൊന്തെന്തിനെ തടയും? അട്ടപ്പേരോടോ മറോം വല്ലതും പാരത്തോക്കാം; വലമെന്നാമുണ്ടാവില്ലെന്ന നിശ്ചയം. പിന്നും, സാഹസം വല്ലതും ചെയ്യാണു് വേണ്ട

തോ; എനിക്കും ബന്ധവുമില്ലാത്ത അക്കാദ്യത്തിൽ
 തൊനെന്നതിനു വെറുതെ ചെന്ന തലയിടണോ? എന്നില്ല,
 വല്ല സാധസ്വം ചെയ്യാൽ, അതോ ഇംഗ്രേസൻറ ദിശി
 നിൽക്കുന്നതുനു ഒരു മഹാപാപമായിത്തീന്നുണ്ടാം. തന്റെ
 ഒരു ഇതുവരെ രക്ഷിച്ച അട്ടൻറ തരവാട്ടുകൾക്ക് കരവ്
 മാനും പററുകയാവുമ്പോൾ അതിനെന്നു ഫലം. അതി
 നാൽ കാണോ കാഞ്ഞുവും അതാതിനെന്നു പാട്ടിൽ നടന്ന
 കൊള്ളളട്ടു എന്നവെച്ചു തൊനട്ടേണി. എന്നാൽ, ഒരി
 ജൂൽ ഉണ്ടിക്കിടാവിനെന്നു ഇംഗ്രിതം അറിവാൻ നോൻ
 അമിജ്ജുകയുണ്ടായി. അവിടനു മരച്ചവെങ്ങുവാൻ അ
 മിച്ചവെക്കില്ലോ, തൊൻ കാഞ്ഞും മനസ്സിലാക്കി. എന്നി
 കും, തൊനാലോച്ചിച്ചതു, തൊനതിലോനും ചെയ്യേണ്ട
 തില്ലോന്നാണ്. അവിടയ്ക്കിലാശമുണ്ടക്കിൽ, അതി
 നോതവണ്ണം പ്രവത്തിച്ചുകൊള്ളളട്ടു. എറിയൽ, എ
 നോട്ട് സാധായ്യും ആവശ്യപ്പെട്ടുകാൽ കഴിയുന്നതു ചെയ്യു
 കൊട്ടക്കാം. തൊൻ സത്രമെല്ലാം തുനുംവരയട്ടു: ത
 നെൻറ അഭിലാഷം എന്നിൽനിന്നു മരച്ചവെച്ചു അവിട
 നും, കരിഞ്ഞും എന്നെന്നു സാധായ്യും ആവശ്യപ്പെട്ടകയു
 ണംവില്ലോ ഉഞ്ചു് എനിക്കുംണായിരുന്നു. അദ്ദേഹം
 ഇന്നലെ രാത്രി, അവിടനും എത്ര ചെയ്യുന്ന എന്നറി
 വാനായി തൊൻ കൊടുന്നു. നല്ല നിശ്ചയദംഡഡ്യുവും
 പല പരിപ്പുത്തംശയങ്ങളും അവിടനും അടച്ചിയിരി
 ജീല്ലോനു തൊന്ത്രമിച്ചു. അവിടനു പുറത്തു നടന്ന ചു-

ഉക്കെടവിലേണ്ണ യുഹപ്പുട്ടപ്പോൾ തൊൻ പിന്തുടന്ന്.”
 സുലോചന മധുവിന്റെ മുവത്തെങ്ങ്ങ് കരേള്ളടി ഉള്ളഡി
 തെറു രോക്കിക്കൊണ്ട് പറത്തു: “തികമേനി, അ
 പ്പോൾ എൻ്റെ ആലോചന എന്തായിരുന്നു എന്നനി
 ണ്ണവിന്തുട്ടുട; വളരെ നല്ലതായിരുന്നില്ലെന്നമാത്രം പ
 റയാം. അവിടനു പുഴയിൽച്ചുംകുമനു തിച്ചപ്പെട്ട
 പ്പോൾമാത്രമാണ്, അവിടത്തെ ക്ഷേമിച്ച് അദ്ദേശ്യം
 കൊണ്ടുവരുവാൻ തൊന്തരചൃത്.....എൻ്റെ ഇം അ
 പരാധി ഇന്നാലെത്തന്നു അവിടേതാട്”പറഞ്ഞ് അ
 തിനു പ്രായമുഖിത്തും ചെയ്യണമെന്നു തൊൻ ആലോചനി
 ണ്ണായ്യയില്ല. പക്ഷേ, ഉണ്ണിക്കിടാവു കേൾംകൈ അതു പ
 റയുവാൻ തൊൻ മടിച്ചു. നാണ്മേം മുരണ്ടിമാനമോ, ഒരു
 നീം എന്ന തടങ്കത്തന്നറിയുട്ടു. എന്നാൽ
 ആവക്കയല്ലോ കൂടിതെറു ചെയ്യ തെററുകളെല്ലാം സമു
 തിച്ചിട്ട് മരിച്ചും എനിണ്ണ ശാന്തി കിട്ടു എന്ന്, ഇപ്പി
 ടെ വന്നപ്പോൾ എനിണ്ണ തോന്നി. എന്നിട്ടാണ് കൈ
 കംബത്തുതിവെച്ചത്. എക്കിലും, തൊൻ മരിച്ചതിനു
 ശേഷമല്ലെ അവിടന്തു കാണാളും എന്ന വിചാരിച്ച് എ
 നിണ്ണ സമാധാനം വന്നില്ല. ഇപ്പോൾ സമാധാനമാ
 കി; അവിടനു വേണ്ട സമയത്തു വന്നചേന്നംല്ലോ?”

മധുവിന്ന് ഇതൊന്നും വിശ്വാസ്യമായിരുത്താനിനി
 ല്ല. സുലോചനൻ് ഇപ്പുറേത്തതിൽ, എറബും സാധം
 നാജുള്ളം തെററാണെന്നു പറത്തുട്ടാൽവയുമണ്ണ ചില

എല്ലാം അലോചിച്ചിരിക്കുമെന്നും, അവളുടെ മനസ്സ് രിത്തുലിന്തുലം അവയെത്തന്നെ കനംപിടിപ്പിച്ച പാശക യാണെന്നും മാത്രമേ അയാൾ വിചാരിച്ചുള്ളൂ. അയാൾ കൈ ദീനസ്പര്ത്തിൽ പാതെതു: “ഞാനിതൊന്നും വിശ്വസിക്കില്ല. സുലോചനയുടെ എഴുതുലിയും, എൻഡാം മറുമുള്ള ഒന്നുംവും എനിക്കുവിയാം. സുലോചനയും കുറിഞ്ഞകൊണ്ട് എന്നെതാങ്ങേം തോന്നുകയാണ്. അധികം സംസാരിക്കേണ്ട്.”

സുലോചന, അവളുടെ ഭിവിത്തിൽ ഇതാ-, അതിരുമായി കരയുന്ന! അവളുടെ ദിഗ്ഭാഗങ്ങളായ രണ്ട് കടക്കണ്ണുകളിലുടേയും കണ്ണനിർ കുഴക്കി. അവൻ, എന്നും നേത്രത്തിൽ സ്വരത്തിൽ വീണ്ടും പാതെതു: “ഞാൻ മഹാപാപിനിതന്നു. ഞാൻ ഒട്ടവിൽക്കുന്ന തുന്നു പായന സംഗതിയെ അവിടുന്ന വിശ്വസിക്കില്ലോ! എൻ്റെ പാപത്തിന്റെ ശക്തിക്കാണംണ്, അവിടുന്ന തു വിശ്വസിക്കുന്നത്തോ. അവിടുന്ന വിശ്വസിക്കുന്നതാൽ എനിക്കു പരലോകത്തിൽ ശാന്തിക്കില്ല, തീച്ച്. തിക്കേബോ, അതു വിശ്വസിക്കുണ്ടാം. ഞാൻ സത്യമാണോ വരയുന്നതോ? എൻ്റെ അതു കെട്ട അലോചനയുടെ യമാത്മകാണം പാതെതാൽ അവിടുന്നിതു വിശ്വസിക്കിയുംാം: വളുവരക്കാലമായിട്ടോ—എനിക്കും കൈ പാതിമുന്നുന്ന പാതിനാലു വയസ്സും മുതല്ലു്—എനിക്കു പലിായാരം ഗ്രാമമുണ്ടായിരുന്നു. എന്നെ വിവശമംചെയ്യുന്നതോ? അ-

വിട്ടുന്നാക്കി പിണ്ണം എന്നെന്ന്.....”

സുലോചനയുടെ ചുണ്ടുകൾ വിശ്വാസ്യം അന്തിമി
ക്കിൽക്കൊണ്ട്, അവർ എന്നേതാ ചിലതുക്കൂടി വര
ഞ്ഞു എന്ന തോന്തരം; പക്ഷേ, ഒഴു തുല്യം നേത്രി
ക്കൊള്ളുക്കൊണ്ടും തദ്ദീകരണവും തൊണ്ടായിട്ടുകൊണ്ടും
കരക്കാരവും വ്യക്തമായിപ്പിട്ടു.

മംഗലക്ഷാമയം അസ്സ്, ഇണ്ണിവൈപേരൻ.

കുറഞ്ഞാല്ലോടുകൂടി

